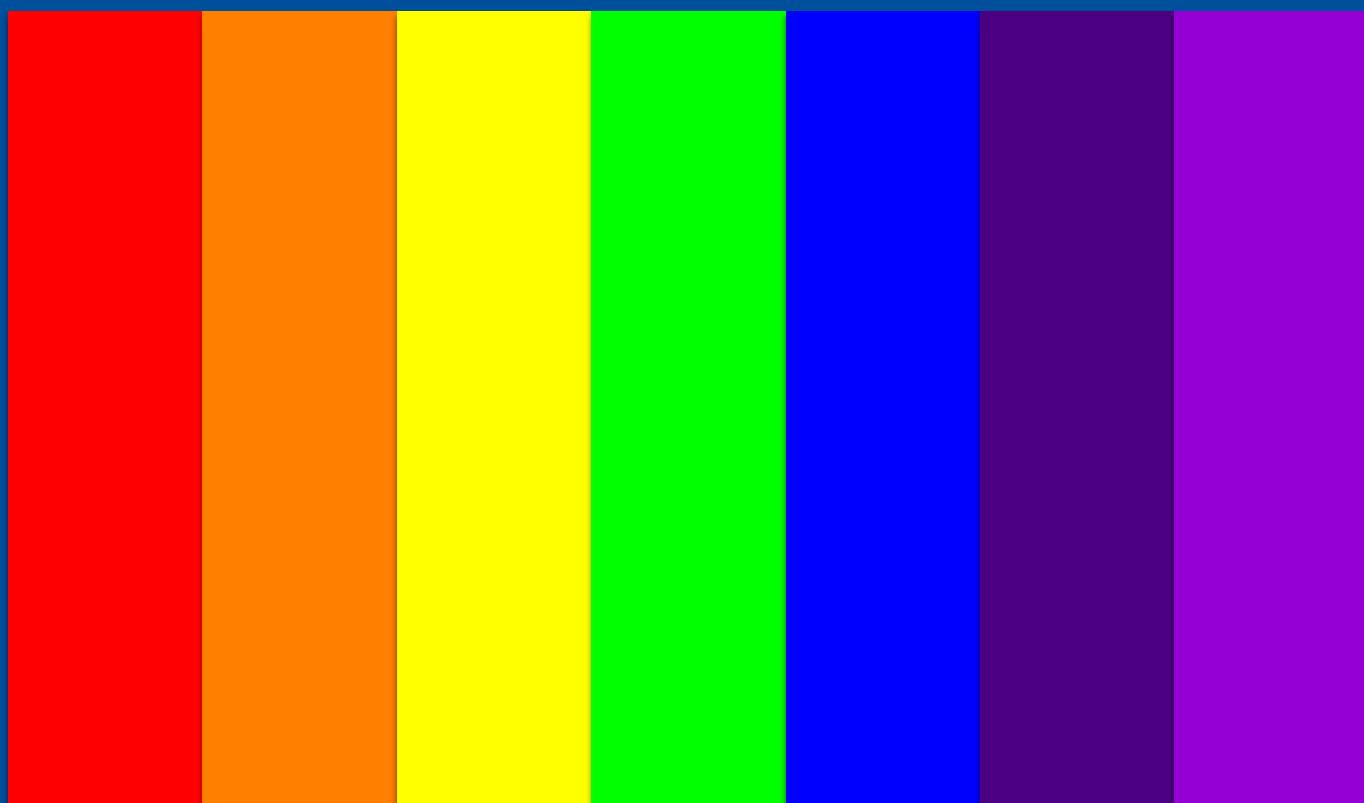

Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse

*Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og
samfundsdeltagelse*

© VIVE og forfatterne, 2022

e-ISBN: 978-87-7582-066-5

Projekt: 301792

Finansiering: Ligestillingsafdelingen i Transportministeriet

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Denne rapport har til formål at belyse levevilkårene blandt homo- og biseksuelle samt transpersoner med juridisk kønsskifte. Homo- og biseksuelle personer er identificeret via en stor befolkningsundersøgelse, hvor respondenterne har angivet deres seksuelle orientering. Transpersoner er personer, hvis kønsidentitet ikke stemmer overens med det køn, som de fik tildelt ved deres fødsel. Transpersoner *med juridisk kønsskifte* er personer, som har ændret det sidste ciffer i deres CPR-nummer, fordi det ciffer, som de fik tildelt ved deres fødsel, ikke stemmer overens med deres selvopfattede kønsidentitet. Det er ikke nødvendigt at være i kønsbekræftende behandling for at få juridisk kønsskifte.

Rapporten er udarbejdet af analytiker Stine Vernstrøm Østergaard, analytiker Matvei Andersen, ph.d.-stipendiat Morten Kjær Thomsen og professor, MSO, Jane Greve, der har været projektleder for undersøgelsen. En følgegruppe bestående af videnspersoner og forskere på LGBT-området, herunder repræsentanter fra LGBT+ Danmark og LGBT-komiteen, har bidraget til udarbejdelse af spørgeskemaet, som blev sendt til gruppen af transpersoner, samt kommenteret på et rapportudkast. Vi takker følgegruppen for konstruktive input og kommentarer. Rapporten har desuden været læst i udkast af en intern og en ekstern reviewer, som vi ligeledes takker for værdifulde kommentarer og idéer. Undersøgelsen er rekvireret af Ligestillingsafdelingen i Transportministeriet.

Hans Hummelgaard

Forsknings- og analysechef for VIVE Effektmåling

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	6	
<hr/>		
1	Baggrund, formål og definition	18
1.1	Baggrund	18
1.2	Formål	19
1.3	Definition af homo- og biseksuelle og transpersoner	19
1.4	Rapportens opbygning	21
<hr/>		
2	Undersøgelsens datagrundlag og metoder	22
2.1	Spørgeskemaundersøgelsen SHILD	23
2.2	Spørgeskemaundersøgelse blandt transpersoner	27
2.3	Registerdata	30
2.4	Statistiske metoder: signifikanstest og modelberegning	31
<hr/>		
3	Baggrundskarakteristika	33
3.1	Homo- og biseksuelles baggrundskarakteristika	34
3.2	Transpersoners baggrundskarakteristika	40
3.3	Opsummering	44
<hr/>		
4	Uddannelse	46
4.1	Homo- og biseksuelles uddannelse	47
4.2	Transpersoners uddannelse	53
4.3	Opsummering	56
<hr/>		
5	Beskæftigelse og indkomst	58
5.1	Homo- og biseksuelles beskæftigelse og indkomst	59
5.2	Transpersoners beskæftigelse og indkomst	70
5.3	Opsummering	75

6	Livskvalitet og sundhed	77
6.1	Homo- og biseksuelles livskvalitet og sundhed	79
6.2	Transpersoners livskvalitet og sundhed	97
6.3	Opsummering	112

7	Samfundsdeltagelse og sociale relationer	116
7.1	Homo- og biseksuelles sociale relationer og samfundsdeltagelse	117
7.2	Transpersoners sociale relationer og samfundsdeltagelse	124
7.3	Opsummering	130

8	Diskrimination og vold	131
8.1	Homo- og biseksuelles oplevelser med diskrimination og vold	132
8.2	Transpersoners oplevelser med diskrimination og vold	136
8.3	Opsummering	140

	Litteratur	141
--	------------	-----

Sammenfatning

Baggrund

Baggrunden for tilblivelsen af denne rapport er en handlingsplan for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interkønnede (forkortet LGBTI)¹, som blev fremsat i juni 2018 af den daværende regering for perioden 2018-2021. Handlingsplanen havde til formål at fremme "tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer" (Udenrigsministeriet, 2018). Et af initiativerne i denne handlingsplan var at igangsætte en undersøgelse af LGBTI-personers trivsel og levevilkår. Der foreligger allerede undersøgelser af denne gruppe, men disse er ofte baseret på få og udvalgte respondenter og omhandler specifikke områder. Der findes således kun få danske undersøgelser, som giver et bredt billede af trivsel, levevilkår og samfundsdeltagelse for LGBTI-personer.

Målgruppen for regeringens handlingsplan inkluderer en meget bred og sammensat gruppe. I denne rapport giver vi et bredt billede af levevilkår og samfundsdeltagelse for homo- og biseksuelle og for gruppen af transpersoner med juridisk kønsskifte. Transpersoner med juridisk kønsskifte er personer, hvis oplevede køn er anderledes end det køn, de fik tildelt ved fødslen, og som har ansøgt om og fået tildelt et nyt CPR-nummer. Gruppen af homo- og biseksuelle og transpersoner med juridisk kønsskifte er udvalgt i LGBTI-gruppen for at have en så stor som mulig respondentgruppe, som vi kan sammenligne med majoritetsgrupperne i samfundet, de heteroseksuelle og ciskønnede, hvor sidstnævnte er personer, som identificerer sig som det køn, de blev tildelt ved fødslen. Forskelle mellem minoritets- og majoritetsgrupper kan illustrere, hvorvidt og inden for hvilke særlige områder personer med minoritetsseksualitet og -kønsidentitet møder barrierer i samfundet. For at undersøge homo- og biseksuelles og transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse fokuserer denne rapport på følgende områder: familiemæssig baggrund, uddannelse, beskæftigelse, ledighed, indkomst, livskvalitet, selvvurderet og sundhed, forbrug af sundhedsydelser, samfundsdeltagelse, sociale relationer, diskrimination og vold. Når det er muligt og relevant, vil vi sammenligne rapportens resultater med tidligere lignende undersøgelser.

Rapportens resultater baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse, som er udsendt til en stikprøve på 38.000 personer, og som er repræsentativ for befolkningen i 2020. I dette spørgeskema er respondenterne blevet spurgt til deres seksuelle orientering og kønsidentitet. Ved projektets start havde vi en formodning om, at den repræsentative spørgeskemaundersøgelse ikke ville indbringe os et stort nok datamateriale til, at vi ville kunne sige noget validt

¹ LGBTI er den engelske forkortelse af Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Intersex.

om forholdene for transpersoner. Vi har derfor udsendt en yderligere spørgeskemaundersøgelse til gruppen af transpersoner med juridisk kønsskifte. I spørgeskemaet bliver respondenterne spurgt om deres kønsidentitet. Selvom vi ved, at gruppen af transpersoner med juridisk kønsskifte er en anden og udvalgt gruppe i forhold til hele gruppen af transpersoner i befolkningen, vil vi for at øge læsbarheden i denne rapport bruge betegnelsen "transpersoner", selvom det altså kun inkluderer transpersoner med juridisk kønsskifte. Personer, som er blevet tildelt kønnet dreng ved fødslen, men som opfatter sig selv som kvinde, betegnes transkvinder. Personer, som er blevet tildelt kønnet pige ved fødslen, men som opfatter sig selv som mand, betegnes som transmænd. Personer, som har fået juridisk kønsskifte, men opfatter sig som nonbinær, betegnes som nonbinær og indgår i de samlede tal for transpersoner. I nærværende rapport er transpersoner med juridisk kønsskifte betydeligt yngre (i gennemsnit 10 år yngre) end de ciskønnede.

Begge spørgeskemaundersøgelser er koblet til registerdata med information om bl.a. uddannelse, indkomst og brug af sundhedsydelser og medicin.

Hovedresultater

Overordnet tegner vores analyser et billede af den samlede gruppe af homo- og biseksuelle og transpersoner som en gruppe med generelt lavere uddannelse, lavere beskæftigelse, lavere livstilfredshed, mere ensomhed, dårligere helbred, mere brug af sundhedsydelser relateret til psykisk helbred, færre sociale relationer og mere udsat for vold og diskrimination end majoriteten i befolkningen, dvs. heteroseksuelle og ciskønnede.

I rapporten sammenlignes gruppen af homo- og biseksuelle med heteroseksuelle, hvad angår en lang række levevilkår. Opdelt på køn og seksualitet finder vi, at biseksuelle kvinder er betydeligt dårligere stillet både i forhold til uddannelse, indkomst, livstilfredshed og deres psykiske helbred i forhold til heteroseksuelle kvinder. Disse forskelle mellem bi- og heteroseksuelle kvinder er også signifikante, når der kontrolleres for baggrundskarakteristika.

Gruppen af homoseksuelle kvinder ligner gruppen af heteroseksuelle kvinder, når vi ser på uddannelse, beskæftigelse, indkomst, sundhed og en række mål for livskvalitet. På enkelte af disse områder ser det ud til, at homoseksuelle kvinder klarer sig bedre og trives bedre end heteroseksuelle kvinder, men disse forskelle er ikke signifikante. Når vi ser på oplevet vold og diskrimination, angiver en større andel blandt homoseksuelle kvinder (ligesom blandt biseksuelle) at have været udsat for dette i forhold til heteroseksuelle kvinder.

På en række områder er der signifikante forskelle, når vi ser på mænd opdelt efter deres seksualitet. Vi finder bl.a., at homo- og biseksuelle mænd er mere

ensomme, har lavere vurdering af deres indflydelse på eget liv, sover dårligere og forbruger mere psykofarmaka end heteroseksuelle mænd. Når der korrigeres for baggrundsforskelle, er der ikke signifikant forskel mellem homo- og biseksuelle og heteroseksuelle mænd, når vi ser på sandsynligheden for at have en kompetencegivende uddannelse og at være i beskæftigelse. Vi finder heller ingen signifikante forskelle i den årlige lønindkomst blandt lønmodtagere.

I rapporten sammenlignes gruppen af transpersoner med ciskønnede, og vi finder relativt store forskelle i levevilkår mellem disse to grupper. I denne rapport finder vi, at transkvinder har lavere beskæftigelse og højere ledighedsgrad (når de er ledige), mindre livstilfredsstillelse, mindre selvoplevet indflydelse på eget liv, og at de er mere udsat for vold og diskrimination end transmænd.

I det følgende ser vi nærmere på resultaterne på tværs af seksualitet og kønsidentitet.

Homo- og biseksuelle og transpersoner med juridisk kønsskifte – hvor mange er der, og hvem er tallene i rapporten repræsentative for?

Homo- og biseksuelle: Blandt de personer, som svarer på spørgsmålet om seksuel orientering, finder vi, at 2,0 og 2,6 % er hhv. homo- og biseksuelle blandt de 18-64-årige. Disse andele er lidt større end de andele, der er fundet i tidligere undersøgelser fra 2013 og 2017-2018 (Johansen et al., 2015; Frisch et al., 2019), hvilket delvist kan skyldes, at disse undersøgelser har en højere aldersafgrænsning. For eksempel inkluderer SEXUS-undersøgelsen fra 2017-2018 (Frisch et al., 2019) personer i alderen 15-89 år, hvor der særligt i den ældste aldersgruppe er en relativt lav andel, der angiver at være homo- eller biseksuel.

Vi finder, at den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er yngre end den heteroseksuelle del af befolkningen. Og ligesom en tidligere undersøgelse med data fra 2013 (Johansen et al., 2015) finder vi, at dette særligt gælder for de biseksuelle kvinder. Mens aldersfordelingen blandt biseksuelle mænd, ligesom i undersøgelsen fra 2013, ligner meget den for heteroseksuelle, lader det til, at homoseksuelle mænd i vores undersøgelse i gennemsnit er lidt yngre end heteroseksuelle mænd.

Transpersoner: Vores udtræk af transpersoner med juridisk kønsskifte udgør ca. 0,05 % af den 18-64-årige del af befolkningen. Dette er en lille del af befolkningen og betydelig mindre end den del af befolkningen, som tidligere undersøgelser finder, er transpersoner. I en undersøgelse fra 2017-2018 (Frisch et al., 2019) finder de, at 0,54 % af befolkningen (15-89 år) er transpersoner – altså ca. 10 gange så stor en andel, som i nærværende rapport. I denne opgørelse fra

2017-2018 inkluderer gruppen af transpersoner både personer med juridisk kønsskifte og personer, der opfatter sig som transperson uden juridisk kønsskifte, og transpersoner inkluderer både binære og non-binære opfattelser.

Tidligere undersøgelser har peget på, at der af flere årsager kan være en forskellig aldersfordeling på tværs af seksuel orientering og kønsidentitet. Alder har indflydelse på mange af de områder, som vi undersøger og aldersfordelingen kan derfor påvirke de resultater, som vi finder. For eksempel har det en betydning, om en større andel i en gruppe er nået til en alder, hvor man typisk danner familie, har haft mulighed for at færdiggøre deres uddannelse, eller hvor forskellige sygdomme begynder at optræde. Igennem rapporten udfører vi uddybende analyser på udvalgte områder, hvor vi kontrollerer for alder. I disse analyser tager vi således højde for forskel i aldersfordelingen. På trods af de relativt store forskelle i aldersfordelingen, særligt for gruppen af biseksuelle kvinder og transpersoner i forhold til hhv. heteroseksuelle og ciskønnede, påvirker det at kontrollere for alder dog stort set ikke de forskelle, vi finder. Dette er et udtryk for, at mange af de karakteristika, som vi finder, er generelle for gruppen og ikke kun en yngre del af gruppen.

Baggrundskarakteristika – etnicitet og familiemæssige forhold

Homo- og biseksuelle: Når vi ser på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, er der ikke forskel i andelen med anden etnisk herkomst end dansk. Dog er der, når vi opdeler på køn, en lidt større andel blandt biseksuelle mænd, der har indvandrer- eller efterkommerbaggrund end blandt heteroseksuelle mænd.

Færre blandt homo- og biseksuelle end blandt heteroseksuelle er i parforhold og har børn. Disse forhold kan til dels forklares af forskelle i alder.

For den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er der en signifikant større andel i forhold til heteroseksuelle, der har været anbragt uden for hjemmet under deres opvækst. Dette forhold gælder ikke, når vi ser på kvinder, men når vi ser på mænd, er der signifikant større andel blandt biseksuelle i forhold til heteroseksuelle, der har været anbragt.

Transpersoner: I denne rapport finder vi, at der er en mindre andel med indvandrer- eller efterkommerbaggrund blandt transpersoner end blandt ciskønnede. Dette forhold skyldes dog til dels, at vores information om etnicitet stammer fra de danske registre, hvor vi har mindre mulighed for at identificere transpersoner med indvandrerbaggrund, hvis de ikke eksisterer i befolkningen bagud i tid.

Blandt transpersoner er der færre, der er i parforhold og har børn. Mens 14 % blandt transpersoner har børn, gælder det 61 % blandt ciskønnede. En del af denne forskel kan forklares med forskel i alder.

Uddannelse

Homo- og biseksuelle: Der er ikke forskel på tværs af køn og seksuel orientering på andelen, som består matematik og dansk ved 9. klasses afgangsprøve.

For den samlede gruppe af homo- og biseksuelle gælder det, at sandsynligheden for at have en kompetencegivende uddannelse er lavere i forhold til heteroseksuelle. Dette gælder også, når vi kontrollerer for bl.a. alder. Når vi opdeler resultaterne på køn og seksuel orientering, finder vi dog kun signifikante resultater for biseksuelle kvinder. Biseksuelle kvinder har altså en signifikant mindre sandsynlighed for at have en kompetencegivende uddannelse end heteroseksuelle kvinder, mens der ikke er forskel mellem homo- og heteroseksuelle kvinder og mænd, og bi- og heteroseksuelle mænd.

Transpersoner: For den samlede gruppe af transpersoner er der ikke signifikant forskel i andelen, der består dansk og matematik ved 9. klasses afgangseksamen i forhold til ciskønnede. Blandt transkvinder er der en signifikant større andel (6,5 %), som ikke består dansk og matematik end blandt ciskvinder (3,2 %). Blandt transmænd er der 5,2 %, der ikke har bestået dansk og matematik. Transpersoner har en betydelige lavere sandsynlighed for at have opnået en kompetencegivende uddannelse i forhold til ciskønnede personer. Dette forhold gælder også efter, at vi har kontrolleret resultaterne for øvrige baggrundskarakteristika, herunder alder. Blandt transpersoner har 28 % en kompetencegivende uddannelse, mens det tilsvarende tal for ciskønnede er 65 %

Beskæftigelse og indkomst

Homo- og biseksuelle: Når vi ser på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er beskæftigelsesgraden ikke signifikant forskellig fra heteroseksuelle, når vi kontrollerer for øvrige baggrundskarakteristika. Men når vi opdeler på køn og seksualitet er der nogle forskelle. Andelen, der er i beskæftiget (uden kontrol for alder), er i denne undersøgelse lavere for biseksuelle mænd (78 %) end for hetero- og homoseksuelle mænd (hhv. 90 % og 84 %). Blandt kvinder har homoseksuelle kvinder den højeste andel af beskæftigede (90 %) i forhold til heteroseksuelle kvinder (85 %) og biseksuelle kvinder (81 %).

Blandt homo- og biseksuelle er der i forhold til blandt heteroseksuelle en mindre andel, som er beskæftiget i landbrug, skovbrug og fiskeri, industri, råstof-indvinding og forsyning. Der er ingen signifikant forskel i ledighedsgrad på tværs af seksuel orientering, men når vi ser på kvinder alene, har biseksuelle

kvinder en signifikant større ledighedsgrad blandt dem, der er ledige, end heteroseksuelle kvinder.

Når vi ser på gruppen af personer, som har fået en positiv lønmodtagerindkomst i året, finder vi ingen signifikant forskel i lønindkomst mellem den samlede gruppe af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle, når vi kontrollerer for en række øvrige baggrundsfaktorer som alder, etnicitet, uddannelse, om man er i parforhold, og om man har børn. Når vi opdeler resultaterne på køn, finder vi, at biseksuelle kvinder tjener signifikant mindre end heteroseksuelle kvinder. Der er ingen signifikant forskel i lønindkomst mellem homo- og heteroseksuelle mænd og kvinder.

Resultaterne for forskelle i løn er kun for lønmodtagere og siger således ikke noget om forskelle i indkomst for hele gruppen, da personer uden beskæftigelse og selvstændige ikke er med i disse tal. Når der spørges til økonomiske afsavn, hvilket alle svarer på uanset arbejdsmarkedssituation, står den samlede gruppe af homo- og biseksuelle i en dårligere økonomisk situation end heteroseksuelle. Dette gælder særligt for biseksuelle, hvor hhv. 22 og 26 % kvinder og mænd angiver at have været forhindret i at leve et almindeligt liv af økonomiske grunde inden for de sidste 3 år. For heteroseksuelle er denne andel 13 %

Transpersoner: Andelen blandt transpersoner, der er i beskæftigelse, er markant mindre end blandt ciskønnede. Blandt transkvinder er blot 43 % i beskæftigelse, mens det er 63 % blandt transmænd, der er i beskæftigelse. De tilsvarende tal for ciskønnede kvinder og mænd er 85 % og 89 %. Når vi kontrollerer for forskelle i baggrundskarakteristika, herunder alder, er der stadig signifikant forskel i beskæftigelsesgraden.

Blandt transpersoner er der, i forhold til blandt ciskønnede, en mindre andel, som er beskæftiget i landbrug, skovbrug og fiskeri, industri, råstofindvinding og forsyning. Der er ikke signifikant forskel i ledighedsgraden blandt ledige, når vi sammenligner transpersoner og ciskønnede.

Blandt lønmodtagere tjener transpersoner markant mindre end ciskønnede. I gennemsnit tjener transpersoner ca. 170.000 kr. mindre om året end ciskønnede, hvilket svarer til 53 % mindre om året. Samme forhold gælder, når vi kontrollerer for en række øvrige baggrundskarakteristika. Der er desværre ikke spurgt til oplevelse af økonomiske afsavn blandt transpersoner.

Livskvalitet, selv vurderet helbred og livsstil og forbrug af sundhedsydelse og medicin

Homo- og biseksuelle: Andelen, der er utilfredse og meget utilfredse med deres liv, er mere end dobbelt så stor for gruppen af homo- og biseksuelle i forhold til for heteroseksuelle (hhv. 14 og 7 %). Dette er i høj grad drevet af biseksuelle, mens homoseksuelle ikke adskiller sig meget fra heteroseksuelle. Homo- og biseksuelle er mere ensomme, der er en større andel, som vurderer, at de i mindre grad har indflydelse på deres liv, og en større andel, som oplever, at de har fortjent et bedre liv. En undtagelse er dog homoseksuelle kvinder, som ikke adskiller sig signifikant fra heteroseksuelle på disse parametre.

Blandt hele gruppen af homo- og biseksuelle er der en mindre andel (62 %) end blandt heteroseksuelle (70 %), der angiver at have et godt eller virkelig godt helbred. Denne sammenhæng gælder også, når vi kontrollerer for en række baggrundskarakteristika. Når vi opdeler resultaterne på køn, er der dog ingen signifikant forskel i selv vurderet godt helbred mellem homo- og heteroseksuelle kvinder. Resultatet gælder altså kun for biseksuelle mænd og kvinder og homoseksuelle mænd.

Blandt homo- og biseksuelle er der en signifikant større andel, der angiver, at de sover dårligt eller virkelig dårligt (20 %) i forhold til den samlede gruppe af heteroseksuelle (14 %). Det er særligt blandt de homo- og biseksuelle mænd, at der er en høj andel, der sover dårligt. Blandt homo- og biseksuelle er der en signifikant højere andel, der altid eller ofte har smerter, end blandt heteroseksuelle. Når vi ser opdelt på køn, er denne forskel i oplevede smerter i høj grad drevet af biseksuelle mænd og kvinder.

I denne rapport finder vi kun få signifikante forskelle i de forskellige mål for fysisk aktivitet og motionsadfærd på tværs af seksuel orientering. Vi finder, at både homo- og biseksuelle angiver at være aktive i gennemsnit i 3,9 dage de sidste 7 dage. Dette antal afviger ikke signifikant fra heteroseksuelle (4,2 dage). Da data er indsamlet i en periode, hvor dele af samfundet var lukket ned pga. af covid-19, kan vi dog ikke udelukke, at disse resultater kan være påvirket af dette, da grupper med forskellig seksuel orientering kan være forskelligt påvirket af nedlukningen og muligheden for at være fysisk aktive.

Der er ikke signifikante forskelle i forbrug af alkohol (ugentligt, månedligt, årligt eller sjældnere), når vi ser på de samlede grupper af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle. Når vi opdeler på køn, finder vi, at der blandt biseksuelle kvinder og mænd er en signifikant mindre andel, der drikker alkohol ugentligt end blandt heteroseksuelle kvinder og mænd. Kontrolleret for alder og etnicitet er der dog ikke forskel på biseksuelle og heteroseksuelle. Når vi opdeler resultaterne på køn, finder vi, at en højere andel blandt homoseksuelle mænd

drikker ugentligt sammenlignet med heteroseksuelle mænd. Vi kan ikke udelukke, at resultaterne om forbrug af alkohol er påvirket af, at data er indsamlet under delvis nedlukning af samfundet pga. covid-19. Vi finder ingen signifikant forskel i andelen, der ryger dagligt, på tværs af køn og seksuel orientering. Der er heller ikke forskel på andelen, der er svært overvægtig (et BMI over 30) blandt gruppen af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle. Men når vi opdeler resultaterne på køn, er der dog en mindre andel blandt homoseksuelle mænd i forhold til blandt heteroseksuelle mænd, som er svært overvægtige.

I lighed med tidligere studier (Johansen et al., 2015; Gransell & Hansen, 2009) finder vi ikke signifikant forskel i brugen af almen praktiserende læge på tværs af seksuel orientering, men vi finder, at en større andel blandt heteroseksuelle går til speciallæge end homo- og biseksuelle. I gruppen af homo- og biseksuelle er der en større andel, der benytter psykolog og psykiater end heteroseksuelle. Dette resultat er drevet af gruppen af biseksuelle mænd, hvor en signifikant større andel benytter psykolog og psykiater i forhold til heteroseksuelle mænd. Der er ikke signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle i deres brug af psykolog og psykiater.

Der er ingen signifikante forskelle på tværs af seksuel orientering i indlæggelser på somatiske afdelinger. I forhold til indlæggelser på psykiatrisk afdeling er der en større andel i gruppen af homo- og biseksuelle i forhold til heteroseksuelle, som har været indlagt, og gruppen af homo- og biseksuelle har i gennemsnit også flere indlæggelser. Det er særligt for gruppen af biseksuelle kvinder, at der er en større andel, der har været indlagt på en psykiatrisk afdeling sammenlignet med heteroseksuelle kvinder.

I denne undersøgelse finder vi, at der i den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er en signifikant større andel, der behandles med receptpligtig medicin – og særligt i forhold til psykofarmaka – sammenlignet med heteroseksuelle. Dette gælder særligt blandt mandlige homo- og biseksuelle. Blandt kvinder er der en større andel blandt biseksuelle, der behandles med psykofarmaka, i forhold til heteroseksuelle, mens der ikke er forskel på brug af medicin mellem homo- og heteroseksuelle kvinder.

Transpersoner: Transpersoner angiver i langt højere grad end ciskønnede, at de ikke er tilfredse med deres liv. Blandt transpersoner angiver hver femte, at de er utilfredse med deres liv. Blandt ciskønnede er det 7 %. Transpersoner er mere ensomme end ciskønnede personer. Målt på en ensomhedsscore har transpersoner en betydeligt højere (mere ensomme) værdi end ciskønnede. De har også markant højere værdi på ensomhedsscoren end homo- og biseksuelle. Dette resultat findes også i undersøgelsen baseret på data fra 2013 (Johansen et al., 2015), hvor andelen, der angiver, at de ofte er uønsket alene,

er højere blandt transpersoner (19 %) end blandt homo-, bi- og heteroseksuelle. Blandt transpersoner oplever en større andel i forhold til ciskønnede, at de har fortjent et bedre liv.

Tidligere udenlandske undersøgelser har peget på transkvinder som en særligt udsat gruppe (Verbeek et al., 2020; White & Jenkins, 2017). I nærværende undersøgelse finder vi indikationer på, at transkvinder er mere sårbare end transmænd. Vi finder bl.a., at andelen, der angiver, at de er utilfredse med deres liv, er større blandt transkvinder (23 %) end blandt transmænd (17 %). En større andel blandt transkvinder vurderer, at de i mindre grad eller slet ikke har indflydelse på deres eget liv, og at de føler, at de har fortjent en bedre tilværelse. Målt på ensomhed, forbrug af psykofarmaka og sundhedsydelser relateret til det mentale helbred ligner transmænd og transkvinder hinanden.

Cirka halvdelen i den samlede gruppe af transpersoner vurderer, at deres helbred er virkelig godt eller godt (47 % blandt transkvinder og 55 % blandt transmænd). Denne andel er ca. 70 % – og signifikant højere – for den samlede gruppe af ciskønnede.

Blandt transpersoner er andelen, der angiver, at de sover dårligt eller virkelig dårligt, dobbelt så stor (28 %) i forhold til den samlede gruppe af ciskønnede (14 %). Der er ikke statistisk signifikant forskel, hvad angår hyppighed i smerter, når vi sammenligner alle transpersoner med alle ciskønnede.

I denne rapport finder vi, at transpersoner er aktive i gennemsnit i 3,5 dage de sidste 7 dage, hvilket er signifikant mindre end blandt ciskønnede (4,1 dage). Da data er indsamlet i en periode, hvor dele af samfundet var lukket ned pga. af covid-19, kan vi ikke udelukke, at disse resultater kan være påvirket af dette, da grupper med forskellig kønsidentitet kan være forskelligt påvirket af nedlukningen og muligheden for at være fysisk aktive.

Blandt transpersoner angiver 10 %, at de drikker ugentligt, mens denne andel er 27 % blandt ciskønnede. Dette resultat ændres ikke betydeligt, efter at vi kontrollerer for alder. Vi kan ikke udelukke at dette resultat er påvirket af, at data er indsamlet på to forskellige tidspunkter under delvis nedlukning af samfundet pga. covid-19. Vi finder ingen signifikant forskel i andelen, der ryger dagligt, når vi ser på hele gruppen af transpersoner holdt op mod hele gruppen af ciskønnede. Men når vi opdeler på køn, er der en større andel blandt transmænd (21 %) end blandt ciskønnede mænd (17 %), der ryger dagligt. Der er ikke forskel på andelen, der er svært overvægtig (et BMI over 30) blandt gruppen af transpersoner og ciskønnede.

Blandt transpersoner er det gennemsnitlige antal besøg hos almen læge over 3 år signifikant højere end blandt ciskønnede. Derimod finder vi, at andelen, der

har været indlagt på en somatisk afdeling, er signifikant mindre blandt transpersoner end blandt ciskønnede. Dette resultat er særligt drevet af, at ciskønnede kvinder oftere er indlagt på en somatisk afdeling. I denne rapport finder vi, at der blandt transpersoner er en større andel, der benytter specialelægerne psykolog og psykiater inden for en periode over 3 år (17 %) i forhold til ciskønnede (6 %). Over en periode på 3 år er der 21 % blandt transpersoner, der har været indlagt på en psykiatrisk afdeling. Den tilsvarende andel blandt ciskønnede er betydeligt lavere, 4 %.

Blandt transpersoner er der 60 %, der har fået receptpligtig medicin, mens andelen blandt ciskønnede er 51 %. Blandt transpersoner er der en betydelig større andel, der får psykofarmaka (37 %) og antidepressiva (24 %) i forhold til ciskønnede (15 % får psykofarmaka, og 10 % får antidepressiva). Når vi ser på behandling med receptpligtig smertestillende medicin, er der modsatte tendenser på køn: Mens en mindre andel blandt transkvinder i forhold til ciskønnede kvinder behandles med smertestillende medicin, er der en større andel blandt transmænd i forhold til ciskønnede mænd, der behandles med dette.

Samfundsdeltagelse og sociale relationer

Homo- og biseksuelle: For hele gruppen af homo- og biseksuelle er der større sandsynlighed for, at de svarer, at de sjældent eller aldrig ser deres forældre eller udeboende børn i forhold til heteroseksuelle. Når vi opdeler resultaterne på køn, er dette forhold dog kun signifikant forskelligt mellem homo- og heteroseksuelle mænd. Disse resultater gælder også, når vi kontrollerer for baggrundsfaktorer.

Vi ser ingen forskel i sandsynligheden for at svare, at man sjældent eller aldrig ser venner, mellem den samlede gruppe af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle. Men når vi opdeler resultaterne på køn, finder vi, at det kun er biseksuelle kvinder, der oftere end heteroseksuelle kvinder sjældent eller aldrig ser venner og bekendte. Disse resultater gælder også, når vi kontrollerer for en række baggrundsfaktorer, inklusive alder.

I forhold til brug af kulturelle tilbud har lige så mange homo- og biseksuelle som heteroseksuelle brugt kulturelle tilbud som fx biografen. Flere homo- og biseksuelle end heteroseksuelle har været på café og lignende. Vi finder ingen forskelle i forhold til seksuel orientering, når det gælder deltagelse i forenings- og organisationsmøder samt frivilligt arbejde.

Færre homo- og biseksuelle end heteroseksuelle stemte til folketingsvalget i 2019, mens flere homo- og biseksuelle end heteroseksuelle er medlem af et politisk parti.

Transpersoner: Da spørgeskemaet til transpersoner er indsamlet ca. 1 år efter det samlede spørgeskema til ciskønnede, kan vi ikke udelukke, at nogle af de forskelle, som vi finder mellem disse grupper, kan forklares af forskelle i nedlukning af samfundet pga. covid-19. Derudover kan vi ikke udelukke, at begrænsninger i deltagelse i sociale relationer som følge af covid-19-situationen kan påvirke transpersoner og ciskønnede forskelligt. Blandt de respondenter, der har nulevende forældre og udeboende børn, svarer en signifikant større andel flere blandt transpersoner (22 %), at de sjældent eller aldrig ser deres udeboende børn eller forældre, i forhold til ciskønnede personer (16 %). Når vi kontrollerer for en række baggrundskarakteristika, er sammenhængen signifikant forskellig for transkvinder i forhold til ciskvinder, men ikke signifikant forskellig for transmænd i forhold til cismænd.

I nærværende undersøgelse er transpersoner signifikant oftere (22 %) end ciskønnede personer (13 %) i gruppen, der sjældent eller aldrig ser venner og bekendte. Derimod er andelen blandt transpersoner, der har været til kulturelle aktiviteter som fx biograf og været på restaurationer som fx café, større end blandt ciskønnede.

Vi finder ingen gennemgående forskelle mellem transpersoner og ciskønnede personer i deltagelse i forenings- og organisationsmøder samt frivilligt arbejde. Dog deltager en mindre andel blandt transmænd end cismænd i forenings- og organisationsmøder. Andelen blandt transpersoner, der stemte til folketingsvalget i 2019, var mindre end blandt ciskønnede, men en større andel blandt transpersoner end ciskønnede personer er medlem af et politisk parti.

Diskrimination og vold

Homo- og biseksuelle: I nærværende undersøgelse finder vi, at homo- og biseksuelle dobbelt så ofte oplever at have været udsat for diskrimination i forhold til heteroseksuelle. Blandt homoseksuelle kvinder og mænd er det hhv. 41 % og 34 %, der oplever diskrimination, og blandt biseksuelle er det 47 % og 26 %

Når vi ser på andelen, der oplever diskrimination pga. af seksuel orientering, finder vi, at 18 % og 28 % blandt homoseksuelle kvinder og mænd oplever dette. De tilsvarende andele blandt biseksuelle er 11 % blandt kvinder og 9 % blandt mænd, mens de er under 1 % blandt heteroseksuelle kvinder og mænd.

Homo- og biseksuelle oplever oftere vold end heteroseksuelle. For den samlede LGB-gruppe angiver 31 % at have været udsat for mindst én form for vold inden for det seneste år. For heteroseksuelle er det 19 %. Den større sandsyn-

lighed for at have været udsat for vold for LGB-gruppen i nærværende undersøgelse skyldes især, at biseksuelle kvinder oftere end heteroseksuelle kvinder oplever psykisk og seksuel vold. Blandt biseksuelle kvinder har 17 % oplevet seksuel vold inden for det seneste år, mens det for homo- og heteroseksuelle seksuelle er hhv. 7 % og 3 %.

Transpersoner oplever næsten fire gange så ofte diskrimination som ciskønnede personer. 6 ud af 10 transpersoner har oplevet diskrimination.

I denne undersøgelse angiver 42 % blandt transpersoner, at de har oplevet vold. Denne andel er mere end dobbelt så stor som for ciskønnede (19 %) og også større end for LGB-gruppen.

1 Baggrund, formål og definition

1.1 Baggrund

Viden om seksuelle minoriteters og kønsminoriteters levevilkår er nødvendig for, at samfundet kan imødegå de for minoriteten særegne udfordringer og modarbejde diskrimination. Til trods for markant øget medieopmærksomhed på disse grupper de senere år er viden om forholdene for homo- og biseksuelle samt transpersoner fortsat mangelfuld både i Danmark og internationalt. Den tilgængelige sparsomme forskning på området peger på, at disse grupper oplever diskrimination, har dårlige sociale forhold, oftere udsættes for vold og mobning og er i øget risiko for en række psykiske og fysiske sygdomme sammenlignet med den øvrige befolkning (Følner et al., 2019; Egede et al., 2019; Frisch et al., 2019; Gransell & Hansen, 2009; Johansen et al., 2015). Der er således god grund til at tro, at grupperne af homo- og biseksuelle og transpersoner inkluderer borgere, der i særlig grad møder udfordringer i samfundet. De eksisterende studier baserer sig imidlertid for langt de flestes vedkommende på små respondentgrupper og "bequemmelighedsstikprøver". Dette gælder særligt i forhold til at afdække forhold for transpersoner. Derudover er flere af studierne forholdsvis gamle og afdækker begrænsede emneområder. Der findes to tidligere undersøgelser af LGBT-gruppen i Danmark fra hhv. 2013 (Johansen et al., 2015)² og 2017-2018 (Frisch et al., 2019)³, som bygger på relativt store datagrundlag. Sidstnævnte publikation omhandler særligt seksuelle og sundhedsrelaterede forhold.

² Johansen et al. (2015) baserer sig på data fra Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen (SUSY), der blev gennemført i 2013. Homo- og biseksuelle respondenter indgår som en del af den oprindelige stikprøve på 25.000 (14.265 besvarede). I undersøgelsen indgår 144 homoseksuelle kvinder og 128 homoseksuelle mænd og 86 biseksuelle kvinder og 59 biseksuelle mænd. I 2015 blev SUSY udsendt til en gruppe af transpersoner, men med 11 trans-relaterede ekstra spørgsmål. Det blev gjort usystematisk via foreninger og organisationer. Det er således tale om en banner-stikprøve. I undersøgelsen indgår 171 transpersoner, hvoraf 107 blev tildelt pige-køn og 66 drenge-køn ved fødslen.

³ Frisch et al. (2019) baserer sig på SEXUS-undersøgelsen, der blev gennemført i 2018 og 2019, og som blev udsendt til 215.000 personer (besvaret af 62.675). I undersøgelsen indgår 626 homoseksuelle kvinder, 951 homoseksuelle mænd, 1.013 biseksuelle kvinder og 487 biseksuelle mænd. Transpersoner blev oversamlet i en stikprøve med personnummerskift. I undersøgelsen indgår 118 transkvinder, 152 transmænd og 294 non-binære.

1.2 Formål

I denne rapport afrapporteres der ny viden om homo- og biseksuelle og transpersoner, som VIVE, på opdrag fra Ligestillingsafdelingen i Transportministeriet, har opnået i forbindelse med gennemførelsen af projektet "Homo- og biseksuelles og transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse i Danmark". Formålet med undersøgelsen er, ifølge Ligestillingsafdelingens opdrag, at undersøge og belyse homo- og biseksuelle og transpersoners levevilkår bredt. For at undersøge området bredt og for at imødekomme de konkrete spørgsmål, som Ligestillingsafdelingen har ønsket belyst, fokuserer rapporten på følgende seks hovedområder: baggrundskarakteristik, uddannelse, beskæftigelse og indkomst, livskvalitet og sundhed, samfundsdeltagelse og sociale relationer og diskrimination og vold.

Herunder beskrives kort de emner, vi har undersøgt inden for hvert af de seks hovedområder.

- **Baggrundskarakteristika:** Aldersfordeling, herkomst, bystørrelse, hvor de er vokset op, og hvor de bor på undersøgelsestidspunktet, parforhold, børn og anbringelser uden for hjemmet under opvækst.
- **Uddannelse:** Resultater opnået ved afslutning af grundskolen, højeste fuldførte uddannelse og frafald fra uddannelser.
- **Beskæftigelse og indkomst:** Placering på arbejdsmarkedet, andel i beskæftigelse, branche for beskæftigede, ledighedsgrad for ledige, gennemsnitlig arbejdstid, frivilligt og ufrivilligt jobskifte, lønindkomst og økonomisk afsavn.
- **Livskvalitet og sundhed:** Livstilfredshed, ensomhed, indflydelse på eget liv, selvevalueret helbred, fysisk aktivitet og motionsadfærd, kropsvægt, søvn, smerter, alkohol, rygning, lægebesøg, hospitalsindlæggelser og forbrug af medicin.
- **Samfundsdeltagelse og sociale relationer:** Tid med familie, venner og bekendte, brug af kulturelle aktiviteter og restauration, foreningsliv og frivilligt arbejde og valgdeltagelse.
- **Diskrimination og vold:** Oplevelser med diskrimination og vold.

1.3 Definition af homo- og biseksuelle og transpersoner

Til at afgrænse populationen af homo- og biseksuelle og transpersoner har vi benyttet survey- og registerdata. I kapitel 3, Undersøgelsesdatagrundlag og

metode, beskriver vi detaljeret disse datakilder samt afgrænsningen og definitionen af populationerne, der indgår i rapporten.

I denne undersøgelse er personer, der har svaret 'homoseksuel' eller 'biseksuel' på spørgsmålet: "Hvordan vil du beskrive din seksuelle orientering?" kategoriseret som sådan. Surveyen, hvori spørgsmålet indgår, er udsendt til en repræsentativ stikprøve blandt personer i alderen 18-64 år bosiddende i Danmark i 2020.

Andelen i befolkningen, som opfatter sig selv som transperson, dvs. som et andet køn end det, som de blev tildelt ved fødslen, udgør en relativt lille andel i befolkningen. Det har derfor ikke været muligt at opnå et tilstrækkelig stort antal af personer med denne opfattelse via den repræsentative stikprøve til at lave de ønskede analyser. I denne undersøgelse er transpersoner defineret som personer, som aktivt har skiftet køn juridisk, hvilket vil sige, at de har ansøgt om og fået godkendt en ændring i det sidste ciffer i deres CPR-nummer, fordi dette ciffer ikke stemmer overens med det køn, som de opfatter sig som. En transkvinde er en transperson, som ved fødslen blev tildelt hankøn, men opfatter sig som kvinde. En transmand er en transperson, som ved fødslen blev tildelt hunkøn, men som opfatter sig som mand.

Mens stikprøven, hvorfra vi identificerer homo- og biseksuelle, altså er repræsentativ i forhold til befolkningen, er udtrukket til stikprøven, hvor vi identificerer transpersoner, kun sendt til en afgrænset population, som har valgt at skifte juridisk køn. Da der er mange forskellige opfattelser af køn og ikke alle, som ikke identificerer sig med det køn, som de fik tildelt ved fødslen, har skiftet køn juridisk, vil den afgrænsede population af transpersoner ikke repræsentere hele gruppen af transpersoner. Gruppen af transpersoner i denne undersøgelse inkluderer således kun transpersoner, som aktivt har søgt om ændring af deres CPR-nummer.

For populationerne af både homo- og biseksuelle og transpersoner kan der være en skævhed i forhold til at personer, som ikke ønsker at svare på spørgsmål om seksuel orientering og kønsidentitet, ikke indgår i undersøgelsen. Vi ved ikke med sikkerhed, hvor mange mennesker i Danmark, der opfatter sig selv som homo- eller biseksuel eller transperson, og det er derfor svært at vurdere, om den population, som vi finder frem til via den repræsentative stikprøve og via information om juridisk kønsskifte, er nogenlunde dækkende for de populationer, som vi ønsker at sige noget om. Som beskrevet i rapportens kapitel 3 baserer denne rapport sig dog i forhold til tidligere analyser på området på et relativt stort og repræsentativt datamateriale, hvilket giver mulighed for at bidrage med ny viden om disse gruppers levevilkår og samfundsdeltagelse i Danmark.

1.4 Rapportens opbygning

I rapportens kapitel 3 beskrives datagrundlaget for rapportens resultater. Endvidere beskrives de metodiske valg, der er foretaget, og de statistiske metoder, der benyttes i analyserne. Kapitel 4-9 giver et overblik over levevilkårene på en række områder for homo- og biseksuelle og transpersoner. I alle kapitler sammenlignes homo- og biseksuelle med heteroseksuelle og transpersoner med ciskønnede. Ved at se på forskelle i forhold til heteroseksuelle og ciskønnede kan vi belyse, hvorvidt og inden for hvilke særlige områder personer med anden seksualitet og kønsidentitet møder barrierer i forhold til majoriteten af seksualitet og kønsidentitet i befolkningen. Kapitel 4 undersøger en række baggrundskarakteristika, kapitel 5 undersøger uddannelsesforhold, kapitel 6 ser på beskæftigelse og indkomst, kapitel 7 undersøger livskvalitet og sundhed, kapitel 8 undersøger samfundsdeltagelse og sociale relationer, og kapitel 9 undersøger diskrimination og vold.

2 Undersøgelsens datagrundlag og metoder

I dette kapitel redegøres for undersøgelsens anvendte data, rapportens anvendte definitioner af seksuel orientering og kønsidentifikation samt statistiske metoder.

Denne rapport anvender to spørgeskemaundersøgelser. Den ene er spørgeskemaundersøgelsen Survey of Health, Impairment and Living Conditions in Denmark (forkortet SHILD), der er gennemført i år 2020. Respondenterne spørges i undersøgelsen til deres seksuelle orientering og kønsidentifikation. Ud fra SHILD-undersøgelsen definerer vi grupperne af homo- og biseksuelle, som vi sammenligner med gruppen af heteroseksuelle. SHILD-undersøgelsens størrelse gør desværre, at gruppen af transpersoner (personer, der identificerer sig med et andet køn end det, de blev tildelt ved fødslen) er relativt lille i forhold til at udfolde analyserne af transpersoners livsvilkår udelukkende på baggrund af SHILD-2020-undersøgelsen. Derfor har VIVE indsamlet en særskilt spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der har skiftet CPR-nummer i forbindelse med juridisk kønsskifte. Denne spørgeskemaundersøgelse har vi navngivet SHILD-TRALE (en forkortelse for "Transgender Lives and Experience Survey"). SHILD-TRALE-undersøgelsen anvender i høj grad de samme spørgsmål som SHILD-undersøgelsen, hvilket gør det muligt at sammenligne gruppen af transpersoner med den andel af personer i SHILD-undersøgelsen, der identificerer sig med det køn, de blev tildelt ved fødslen.

Besvarelsene fra de to spørgeskemaundersøgelser er blevet koblet til en række registre. Sammensætningen af disse datakilder gør det muligt at undersøge, om og hvordan hhv. LGBT-personers livsvilkår samt deres deltagelse i samfundet og brug af dets bærende institutioner er forskellige fra en sammenlignelig gruppe.

I denne rapport har vi afgrænset populationen til de 18-64-årige. Den nedre aldersgrænse er begrundet i, at udtrækket af personer med juridisk kønsskifte kun inkluderede personer over 18 år. Den øvre aldersgrænse er valgt, da SHILD ikke inkluderer personer over 64 år.

Da SHILD-dataene blev indsamlet i efteråret 2020, var Danmark ikke nedlukket pga. covid-19. Der blev dog på det tidspunkt ikke tilbudt vacciner, og det er muligt, at covid-19-situationen kan have påvirket fx beskæftigelse, sundhedsdeltagelse og livskvalitet, og at påvirkningen kan have været forskellig afhængig af seksualitet og kønsopfattelse. Vi kan dog ikke på baggrund af denne rapportes resultater sige noget om dette.

SHILD-TRALE blev indsamlet næsten 1 år efter SHILD, fra december 2021 til februar 2022, da det først var muligt at få data med information om juridisk kønsskifte på dette tidspunkt. På det tidspunkt var omikron-varianten af covid-19, som er en meget smitsom variant, udbredt i Danmark, og der blev den indført restriktioner omkring juletid. Den 26. december 2022 blev alle restriktioner ophævet igen.⁴ Det er svært at udtale sig om, hvordan tidsperioden og disse restriktioner kan have påvirket svarene for transpersoner med juridisk kønsskifte, og hvad det betyder for sammenligning med svar fra ciskønnede, som svarer på de samme spørgsmål 1 år tidligere. Men det er vigtigt at være opmærksom på disse tidsmæssige forskydninger, fx når vi ser på spørgsmål om sociale aktiviteter og brug af fritidsaktiviteter, som kan have påvirket muligheden for og ønsket om at deltage i aktiviteter sammen med andre mennesker.

2.1 Spørgeskemaundersøgelsen SHILD

Undersøgelsen SHILD 2020 er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse med særligt fokus på levevilkår og handicap i Danmark. Undersøgelsen er anvendt bredt til at undersøge helbred og levevilkår for forskellige befolkningsgrupper. Spørgeskemainsamlingen blev gennemført i perioden fra 9. september 2020 til 22. november 2020. SHILD omfatter personer i alderen 16-64 år pr. 1. september 2020 – i denne rapport afgrænser vi analyserne til respondenterne i alderen 18-64 år. Respondenterne er blevet inviteret til undersøgelsen via e-Boks, eller per brev ved respondenter fritaget fra digital kommunikation, hvorefter der er fulgt op over telefon. Indsamlingen er dermed en kombination af webbaserede besvarelser og telefoninterview. Der blev foretaget 17.935 fulde besvarelser. Ud af de 38.000 udtrukne personer er der således opnået en svarprocent på 47,2 %. Undersøgelsen er beskrevet yderligere i Amilon et al. (2021).

Respondenterne, der deltager i undersøgelsen, adskiller sig fra populationen (den danske befolkning) på en række baggrundskarakteristika, og derfor anvender vi vægte i analyserne for at korrigere for denne skævhed. Vægtene, vi anvender, tager højde for køn, alder, bopælsregion, uddannelse, indkomst, socioøkonomisk gruppe og herkomst. Dermed kommer besvarelserne i SHILD til at repræsentere den danske befolkning.

⁴ Tidslinje over coronakrisen: Hvad skete der og hvornår? | Tænk tanken EUROPA (thinkeuropa.dk)

2.1.1 Definitionen af seksuel orientering

I SHILD-spørgeskemaundersøgelsen spørges respondenterne om deres seksuelle orientering. Den præcise spørgsmålsformulering og de tilhørende svarmuligheder ses i boks 2.1.

Boks 2.1 Spørgeskemaspørgsmål om seksuel orientering

Hvordan vil du beskrive din seksuelle orientering?

1. Homoseksuel
2. Biseksuel
3. Heteroseksuel
4. Aseksuel
5. Ingen af de nævnte. Uddyb: _____
6. Ønsker ikke at oplyse

Fordelingen af svarene kan ses i Tabel 2.1, opgjort på antal personer, procent i undersøgelsen, hvor vægten ikke er anvendt, samt procent, når vægten anvendes. Vores datamateriale inkluderer 313 homoseksuelle (147 kvinder og 166 mænd) og 351 biseksuelle (216 kvinder og 135 mænd). I denne rapport anvender vi de vægtede fordelinger.⁵ Vi finder, at 2,0 % af befolkningen er homoseksuelle, 2,6 % er biseksuelle, 86,1 % er heteroseksuelle, mens 9,3 % svarer enten aseksuel, ingen af de nævnte seksuelle orienteringer, ønsker ikke at oplyse eller ved ikke. Disse sidst oplyste grupper er udeladt fra analyserne i denne rapport.

Tabel 2.1 viser også fordelingen opdelt på kvinder og mænd. Vi finder, at en signifikant mindre andel af kvinderne end mændene er homoseksuelle, hhv. 1,6 og 2,4 %, mens en signifikant større andel af kvinderne end mændene er biseksuelle, hhv. 2,9 og 2,2 %. Disse forhold findes også i SEXUS-undersøgelsen (Frisch et al., 2019). Af yderligere signifikante sammenhænge finder vi, at

⁵ Vægtene er beskrevet i Amilon et al. (2021).

en signifikant mindre andel af kvinderne end mændene svarer, at de er heteroseksuelle, hhv. 84,5 og 87,6 %, mens en signifikant større andel af kvinderne end mændene ikke ønsker at svare på spørgsmålet om seksuel orientering, hhv. 9,4 % og 6,3 %

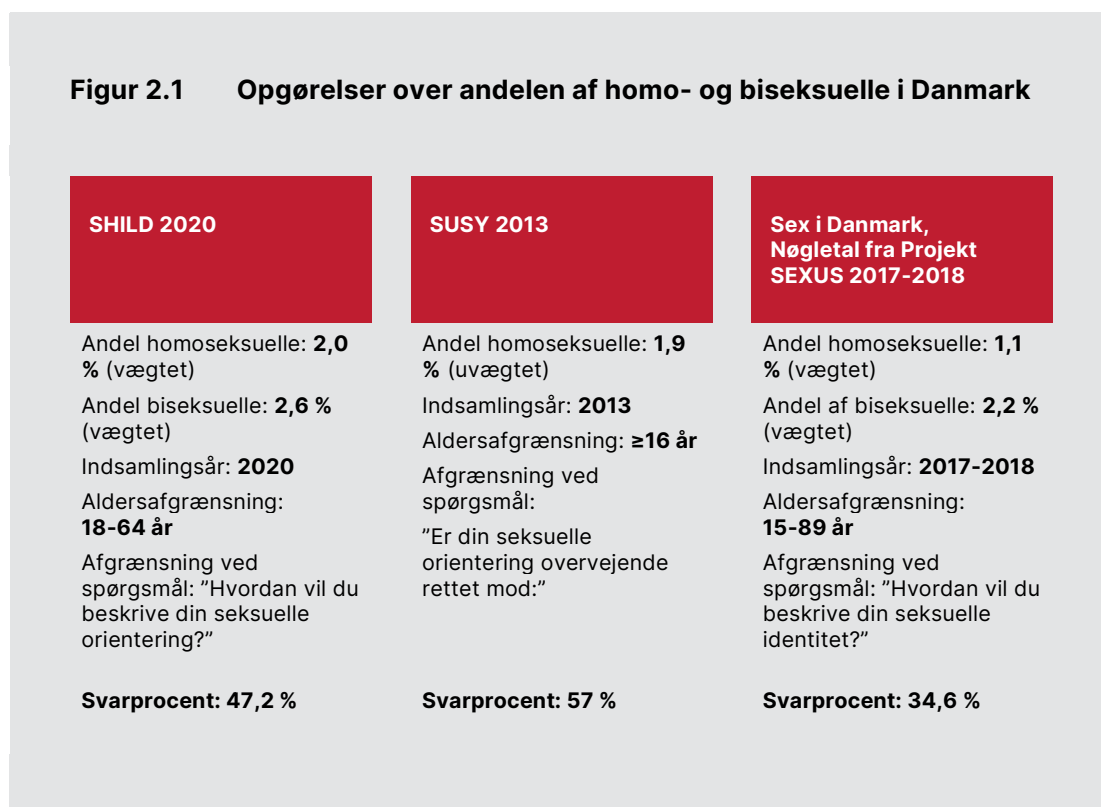
Tabel 2.1 Antal respondenter og andele af befolkning opdelt på seksuel orientering, samt delt på køn. Angiver antal og procent.

	Antal	Procent (uvægtet)	Procent (vægtet)
Homoseksuel	313	1,8	2,0
Biseksuel	351	2,0	2,6
Heteroseksuel	15.473	88,7	86,1
Aseksuel	75	0,4	0,6
Ingen af nævnte	101	0,6	0,9
Ønsker ikke at oplyse/ved ikke	1.138	6,5	7,9
I alt	17.451	100	100
Kvinder			
Homoseksuel	147	1,5	1,6
Biseksuel	216	2,2	2,9
Heteroseksuel	8.525	87,6	84,5
Aseksuel	51	0,5	0,7
Ingen af nævnte	55	0,6	0,9
Ønsker ikke at oplyse/ved ikke	735	7,6	9,4
I alt	9.729	100	100
Mænd			
Homoseksuel	166	2,1	2,4
Biseksuel	135	1,7	2,2
Heteroseksuel	6.948	90,0	87,6
Aseksuel	24	0,3	0,4
Ingen af nævnte	46	0,6	0,9
Ønsker ikke at oplyse/ved ikke	403	5,2	6,3
I alt	7.722	100	100

Kilde: SHILD, 2020.

Tidligere undersøgelser finder forskellige andele af befolkningen, der er homo- eller biseksuelle. Figur 2.1 sammenligner andelen af homo- og biseksuelle i SHILD 2020 med andelen i to tidligere danske undersøgelser med data fra 2013 og 2017-2018. Mens Projekt SEXUS finder, at andelen af befolkningen, som angiver, at deres seksuelle orientering er homoseksuel, er omkring 1 %, finder både SUSY og SHILD, at ca. 2 % af befolkningen angiver at være homoseksuelle. Projekt SEXUS finder også en lidt lavere andel biseksuelle (2,2 %), end vi gør i SHILD (2,6 %). Forskellene kan blandt andet hænge sammen med forskelle i aldersafgrænsninger, undersøgelsens tidspunkt og øvrigt undersøgelsesdesign. I en undersøgelse med data fra 2000 finder de, at blandt de 16-66-årige er 1 % homoseksuelle og 0,6 % biseksuelle (Graugaard et al., 2015).

Figur 2.1 Opgørelser over andelen af homo- og biseksuelle i Danmark

Andelen, der er homo- og biseksuel, varierer ikke bare mellem kvinder og mænd som vist i Tabel 2.1, men også mellem aldersgrupper og mellem køn inden for aldersgrupper. Tabel 2.2 viser inden for hver aldersgruppe andelen med forskellig seksuel orientering. Fordelingen viser, at der er en større andel blandt de ældre aldersgrupper, der ikke ønsker at oplyse deres seksuelle orientering, særligt blandt kvinderne, mens der er en større andel af de unge, der svarer, at de er homo- eller biseksuelle. Blandt de 18-24-årige svarer 8,0 %, at de er homo- eller biseksuelle, mens den tilsvarende andel blandt de 55-64-årige er 2,5 %. Blandt kvinder 18-24 år angiver 8 %, at de er biseksuelle, hvilket er betydelig større andel end blandt de øvrige aldersgrupper: for de 45-64-årige er andelen under 1 %. Blandt mænd er der mindre forskel i andelen, der

angiver, at de er biseksuelle, men der er en mindre andel blandt de ældre grupper af mænd (45-64-årige), som er homoseksuelle, i forhold til de yngre grupper blandt mænd 18-44-årige (omkring 3 %). Den relativt større andel blandt yngre kvinder i forhold til ældre kvinder, der angiver at være biseksuelle, og den mindre andel blandt ældre mænd i forhold til yngre mænd, der angiver at være homoseksuelle, ses også i en undersøgelse fra 2000 (Graugaard et al., 2015).

Tabel 2.2 Fordeling af seksuel orientering inden for hver aldersgruppe. Procent.

	Kvinder				Mænd				Samlet		
	Hetero	Homo	Bi	Andet	Hetero	Homo	Bi	Andet	Hetero	Homo /bi	Andet
18-24 år	81,9	1,9	8,0	8,2	85,8	3,4	2,9	7,9	83,9	8,0	8,1
25-34 år	87,2	2,6	4,0	6,2	89,2	2,9	2,4	5,6	88,2	5,9	5,9
35-44 år	86,4	1,5	3,2	8,9	87,0	3,2	2,6	7,2	86,7	5,2	8,1
45-54 år	85,9	1,3	0,7	12,1	88,9	1,7	1,6	7,9	87,4	2,6	10,0
55-64 år	80,2	0,9	0,6	18,3	86,4	1,4	2,0	10,1	83,3	2,5	14,2

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(***) . N(mænd) = 7.249, samlet F-test(**) . N(alle) = 16.137, samlet F-test(***) .

Note: Andet dækker over "aseksuel", "Ingen af nævnste", "Ønsker ikke at oplyse" og "Ved ikke".

Kilde: SHILD, 2020.

2.2 Spørgeskemaundersøgelse blandt transpersoner

SHILD-TRALE er en spørgeskemaundersøgelse, som VIVE har gennemført. Spørgeskemaet anvender udvalgte spørgsmål fra SHILD-spørgeskemaet. Der er således nogle enkelte spørgsmål, hvor vi ikke kan vise resultater for transpersoner. Det gælder bl.a. spørgsmål om hovedbeskæftigelse og diskrimination på arbejdspladsen.

Sundhedsdatastyrelsen har foretaget et CPR-udtræk til VIVE for alle personer i Danmark, der har skiftet det sidste ciffer i deres CPR-nummer. SHILD-TRALE

inkluderer personer i alderen 18-64 år pr. september 2020, som har foretaget CPR-skift fra 2000-2021.⁶

Respondenterne er blevet inviteret til undersøgelsen via e-Boks, hvor de også har modtaget op til to påmindelser om undersøgelsen. Indsamlingen er foretaget som en online-survey. Spørgeskemainsamlingen blev gennemført i perioden fra 22. december 2021 til 9. februar 2022.

Der blev udsendt spørgeskema til 1.833 personer i alderen 18-64 år, som havde fået foretaget juridisk kønsskifte. Heraf har 849 besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 46,3 %

2.2.1 Definitionen af transpersoner og ciskønnet

Vores definition af transpersoner har været styret af de datamæssige udfordringer, der er i at identificere denne population. Da der er relativt få personer i befolkningen, der opfatter sig selv som transpersoner, skal der meget store befolkningsundersøgelser til for at fange et tilstrækkeligt stort antal personer i denne kategori. I denne undersøgelse har vi taget udgangspunkt i at de personer, som har skiftet CPR-nummer. Ved at fokusere på denne gruppe er det altså udelukkende personer, der har skiftet CPR-nummer i forbindelse med et juridisk kønsskifte, vi i denne rapport omtaler som "transpersoner". Vi er opmærksomme på, at der i befolkningen indgår mange flere personer, som ikke identificerer sig med det køn, som de fik tildelt ved fødslen, end den udvalgte gruppe, der aktivt har valgt at skifte CPR-nummer. Der er således mange selv-identificerede transpersoner, som ikke har skiftet det sidste ciffer i deres CPR-nummer. Derudover er der en gruppe, som har skiftet sidste ciffer i deres CPR-nummer, som falder ind under andre køns kategorier, fx interkønnede. Når vi i rapporten afrapporterer tal for den samlede gruppe af transpersoner, inkluderer denne gruppe alle, som har skiftet sidste ciffer, uanset om de opfatter sig binært eller non-binært. Da udtrækket fra CPR-registeret indeholder et mindre antal indvandrere, som har fået fejlklassificeret deres køn, har vi ved spørgeskemaets start bedt respondenterne om at angive, om de har fået juridisk kønsskifte, og beskrive deres kønsidentitet. Personer, som angiver, at de ikke har skiftet juridisk køn, men skiftet sidste ciffer i deres CPR-nummer af andre årsager, er taget ud af undersøgelsen.

Der er 849 personer, som har fået juridisk kønsskifte, som svarer på SHILD-TRALE-spørgeskemaet. Blandt disse er der 332, der nu identificerer sig som kvinde, dvs. de er transkvinder, og der er 404, der nu identificerer sig som mænd, dvs. de er transmænd. Derudover kan vi se, at der blandt personer,

⁶ I 2014 blev det i Danmark muligt at skifte juridisk køn til personer, som oplever sig som et andet køn end det, som de fik tildelt ved fødslen, uden krav om fysisk kønsskifte i form af kastration. Ifølge Indenrigs- og Boligministeriet blev der i perioden 2014-2021 tildelt 1.550 personnumre i sager om juridisk kønsskifte (se Indenrigs- og Boligministeriet, 2021).

som har skiftet juridisk køn, er personer, som ikke opfatter sig selv binært. Disse personer (113 personer) er inkluderet i den samlede population af transpersoner, men ikke i opgørelser for mænd og kvinder.

I rapportens kapitler om transpersoner sammenligner vi besvarelsene fra transpersonerne (fra SHILD-TRALE) med besvarelsene fra alle de personer, der i SHILD har svaret, at de identificerer sig som det køn, de blev tildelt ved fødslen. I SHILD-undersøgelsen er respondenterne stillet nedenstående spørgsmål om deres kønsidentitet, og personer, der svarer 'Ja, jeg identificerer mig med det køn, som blev tildelt ved fødslen', er således kategoriseret som ciskønnede.

Boks 2.2 Spørgeskemaspørgsmål til kønsidentitet

I Danmark bliver alle tildelt et køn ved fødslen: enten dreng eller pige. Det er ikke alle, der identificerer sig som det køn, de er blevet tildelt. Identificerer du dig som det køn, du blev tildelt ved fødslen?

- Nej, jeg identificerer mig som et andet køn end det, jeg blev tildelt ved fødslen
- Ja, jeg identificerer mig som det køn, jeg blev tildelt ved fødslen
- Andet. Uddyb: _____
- Ønsker ikke at oplyse.

I tabeller m.m. betegner vi det at være ciskønnet med den korte form "cis", og i de kønsopdelte analyser skelner vi mellem cis-mænd og cis-kvinder, altså henholdsvis mænd og kvinder, der identificerer sig som det køn, de blev tildelt ved fødslen.

I SHILD betegner 16.947 af respondenterne over 18 år sig som ciskønnet. 9.480 er kvinder og 7.467 er mænd, se Tabel 2.3.

Tabel 2.3 Antal respondenter opdelt på kønsidentitet

	Antal
Transpersoner (SHILD-TRALE)	849
Kvinder	332
Mænd	404
Nonbinær/andet	113
Ciskønnet (SHILD)	16.947
Kvinder	9.480
Mænd	7.467
I alt	17.796

Kilde: SHILD-TRALE 2021 og SHILD 2020.

Vi anvender de konstruerede SHILD-vægte i analyser af de ciskønnede, de samme som i analyserne for de homo- og biseksuelle, og vægter disse andele op til befolkningen. Der er ikke anvendt vægte på tallene for transpersoner. Når vi sammenligner transpersoner med juridisk kønsskifte, som har besvaret SHILD-TRALE-spørgeskemaet, med hele udtrækket af transpersoner med juridisk kønsskifte (udtrækket), finder vi, at besvarelsene overrepræsenterer unge (særligt unge under 25) og etnisk danske i forhold til den fulde population af personer med juridiske kønsskifte (udtrækket). Når vi sammenligner gruppen af transpersoner med juridisk kønsskifte (udtrækket) med den noget mindre gruppe af transpersoner fra den repræsentative stikprøve, som svarede på SHILD, finder vi at transpersoner med juridisk kønsskifte i gennemsnit er yngre end transpersoner i befolkningen. Dette resultat tyder på, at gruppen af transpersoner med juridisk kønsskifte, som indgår i denne rapport, er en udvalgt gruppe af hele gruppen af selvidentificerede transpersoner.

2.3 Registerdata

Til at belyse de demografiske, sundhedsmæssige og socioøkonomiske forhold benytter vi en lang række af de danske registre, herunder Befolkningsregisteret, Uddannelsesregisteret, Indkomstregisteret, den Integreerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDA), Landspatientregisteret, Lægemiddelstatistikregisteret og Sygesikringsregisteret. Registeroplysningerne er koblet til survey-besvarelsene og er kun blevet afrapporteret for respondenterne i spør-

geskemaundersøgelsen. For gruppen af transpersoner er der koblet registeroplysninger på den gruppe, som findes med et CPR-nummer i befolkningsregisteret til og med 1. kvartal 2021.

2.4 Statistiske metoder: signifikanstest og modelberegning

Analyserne i rapporten er i sagens natur beskrivende og kan altså ikke sige noget om årsager eller konsekvenser af en given sammenhæng. I rapporten har vi testet for signifikante forskelle i alle andele og gennemsnit. Vi tester fx forskelle i andele blandt homo- og biseksuelle op mod andele blandt heteroseksuelle og forskelle i andele blandt transpersoner op mod andele blandt cis-kønnede personer. Til at afgøre, om forskellene er udtryk for tilfældigheder eller kan tilskrives reelle forskelle, har vi benyttet forskellige statistiske test (Pearsons chi-i-anden-test af uafhængighed på tværs af grupper og Student's t-test til test af uafhængighed mellem to grupper). Resultatet af testene er angivet med stjerner i tabellerne, og stjernerne viser, i hvilken grad resultaterne er statistisk signifikante. Vi bruger følgende niveauer i analyserne: En stjerne (*) betyder, at resultatet er signifikant på et 5 % niveau, to stjerner (**) betyder, at resultatet er signifikant på et 1 % niveau, og tre stjerner (***) betyder, at resultatet er signifikant på et 0,1 % niveau. Når vi taler om, at noget er signifikant, vil det sige, at de forskelle, der måtte være i tallene, ikke kan tilskrives tilfældigheder i data, grundet at vi arbejder i en stikprøve og ikke i den fulde population af den danske befolkning. Når der er tre stjerner, er der således meget stor sandsynlighed for, at de forskelle, vi ser, ikke er drevet af tilfældigheder.

Det er muligt, at de sammenhænge, som umiddelbart fremstår i de simple gennemsnit, dækker over flere forskellige sammenhænge for de forskellige grupper. Vi anvender derfor regressionsanalyser på udvalgte steder i rapporten for at tage højde for, at der kan være mange underliggende forklaringer på en given sammenhæng. I regressionerne tager vi højde for sociodemografiske forhold såsom alder, uddannelse, om man lever i parforhold og om man har børn. Da disse forhold er forskellige for de grupper, vi undersøger på tværs af seksuel orientering og kønsopfattelse, kan de være med til at forklare nogle af de forskelle, vi ser mellem grupperne. I regressionsmodeller kan vi altså tage højde for flere forhold på en gang, hvilket gør, at vi kan konkludere, om der fortsat er en signifikant sammenhæng mellem to forhold, når vi har kontrolleret for øvrige forhold. Selvom vi kontrollerer for forskellige baggrundskarakteristika, er det stadig ikke muligt at fastlægge en årsagsforklaring på disse sammenhænge, men forhold for grupperne gøres mere sammenlignelige.

Da nogle af de baggrundskarakteristika, som vi kontrollerer for, også er påvirket af seksuel orientering og kønsopfattelse, fx det at danne par, få børn og få en længerevarende uddannelse, har vi i udvalgte analyser også testet, om det betyder noget for sammenhængen, hvis vi ikke medtager disse variabler i regressionsanalyserne. I disse simple regressionsanalyser inkluderes kun alder og etnicitet.

Ved besvarelse af SHILD og SHILD-TRALE var det muligt at svare 'ved ikke' og 'ønsker ikke at besvare' på alle spørgsmål. Da disse besvarelser generelt er meget lidt brugt og ikke har påvirket fordelingen af svar, er de udeladt i afrapporteringen.

3 Baggrundskarakteristika

I dette kapitel undersøger vi demografiske baggrundskarakteristika blandt homo- og biseksuelle og transpersoner. Vi analyserer følgende karakteristika: alder, herkomst, bopæl, parforholdsstatus, om man har børn, og om man har været anbragt i barndommen. Fra tidligere analyser på området ved vi, at homo- og biseksuelle og transpersoner er forskellige i forhold til aldersfordeling og etnicitet (Frisch et al., 2019; Gransell & Hansen, 2009; Johansen et al., 2015). Opfattelser af seksuel orientering og kønsidentitet kan være påvirket af mange ting, og det er muligt, at en større åbenhed omkring dette i dag i forhold til tidligere påvirker, hvordan yngre generationer oplever og angiver deres seksuelle orientering og kønsidentitet. I en undersøgelse baseret på SUSY fra 2013 (Johansen et al., 2015) er aldersfordelingen blandt homo- og biseksuelle mænd ikke signifikant forskellig fra heteroseksuelle mænd. Biseksuelle kvinder er generelt yngre end heteroseksuelle kvinder. Det samme gælder for transpersoner, som i undersøgelsen fra 2013 også sammenlignes med heteroseksuelle.

En dansk undersøgelse af personer med juridisk kønsskifte (personer over 18 år og under 80 år) og personer behandlet med en kønsdysfori diagnose på hospitalet (Glintborg et al., 2021) finder, at 37 % blandt transpersoner har indvandrerbaggrund. Det er ikke klart om denne relativ store andel indvandrere i denne undersøgelse skyldes deres dataudtræk eller om Danmark er særlig for transpersoner med indvandrerstatus.

I undersøgelsen fra 2017-2018 (Frisch et al., 2019) er der ikke fokuseret direkte på størrelsen af respondenternes bopælsby, men undersøgelsen viser, at der er signifikant flere homoseksuelle, som bor i Region Hovedstaden, i forhold til de øvrige fire regioner. Samme undersøgelse finder signifikant større andel af homo- og biseksuelle og transpersoner blandt ugifte og separerede/skilte end blandt gifte/registrerede personer. Andelen af homo- og biseksuelle og transpersoner er også signifikant større blandt singler end blandt personer i fast parforhold.

Det at have en familie, at danne par og at få børn, kan både påvirke livskvalitet, men også økonomiske forhold (Bonke, 2009). Endvidere kan tidlige forhold i barndommen såsom det at have været anbragt påvirke de muligheder og ressourcer, som man står med som voksen. I dette kapitel viser vi, hvordan grupperne er forskellige på disse karakteristika, og tager højde for disse forhold i udvalgte analyser i de følgende kapitler.

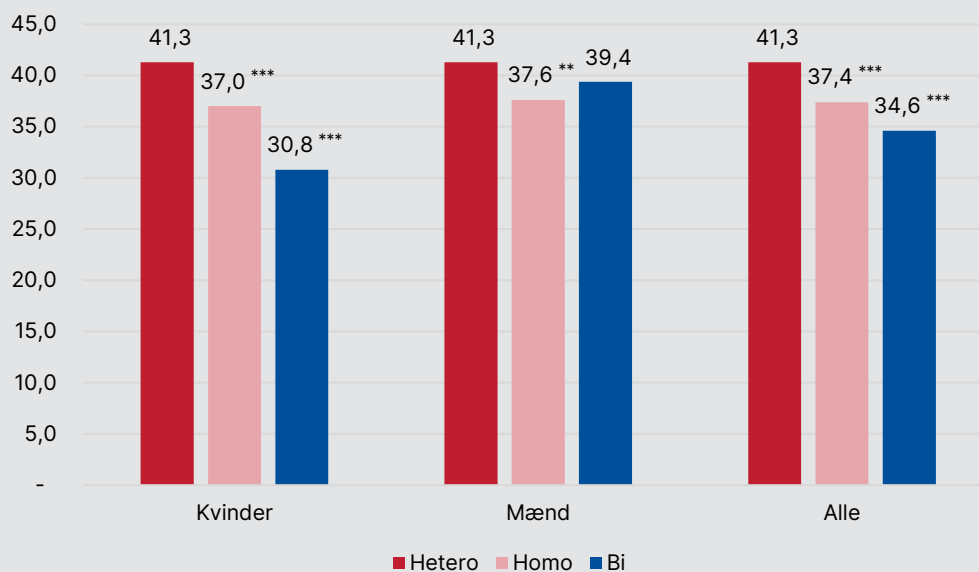
I afsnit 3.1 sammenligner vi den demografiske sammensætning blandt homo- og biseksuelle med den demografiske sammensætning blandt heteroseksuelle. Alle analyser er udført opdelt for mænd og kvinder, med undtagelse af udvalgte steder, hvor vi samlet analyserer de homo- og biseksuelle forskelle fra de heteroseksuelle. I afsnit 3.2 sammenligner vi den demografiske sammensætning blandt transpersoner med den demografiske sammensætning blandt personer, der identificerer sig med det køn, de fik tildelt ved fødslen (ciskønnede).

3.1 Homo- og biseksuelles baggrundskarakteristika

3.1.1 Alder

Aldersfordelingen for de homo- og biseksuelle adskiller sig markant fra aldersfordelingen blandt de heteroseksuelle i vores undersøgelse. Gennemsnitsalderen blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er 36 år, mens den er 41 år for de heteroseksuelle (forskellen er statistisk signifikant, $p < 0,001$). De samlede tal fremgår ikke af figuren. De homo- og biseksuelle er altså yngre end de heteroseksuelle. Særligt homo- og biseksuelle kvinder er i gennemsnit signifikant yngre end heteroseksuelle kvinder, mens det blandt mændene kun er de homoseksuelle mænd, der i gennemsnit er signifikant yngre end de heteroseksuelle mænd. Gennemsnitsalderen særskilt for køn og seksualitet kan ses i Figur 3.1.

Figur 3.1 Gennemsnitsalder, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(**). N(alle) = 16.137, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Befolkningsregisteret 2020.

Hver fjerde af alle i LGB-gruppen er 18-24 år (andele for hele gruppen er ikke vist i tabellen). Til sammenligning er kun 14 % af alle heteroseksuelle i denne gruppe. Over halvdelen (53 %) af LGB-gruppen er under 34 år, mens 37 % af alle heteroseksuelle er i denne aldersgruppe. I den anden ende af aldersgrupperne er hhv. 21 % og 23 % af heteroseksuelle i aldersgrupperne 45-54 år og 55-64 år. Til sammenligning er kun hhv. 11 % og 13 % af alle i LGB-gruppen i disse aldersgrupper. Alle forskelle er statistisk signifikante.

I Tabel 3.1 ser vi på alder delt op i fem aldersgrupper, de 18-24-årige, de 25-34-årige, de 35-44-årige, de 45-54-årige og de 55-64-årige. Her bliver aldersforskelle tydelige. De homoseksuelle kvinder er signifikant oftere i alderen 25-34-årige end de heteroseksuelle kvinder og signifikant sjældnere i alderen 55-64-årige end de heteroseksuelle kvinder. De biseksuelle kvinder er signifikant oftere i de yngre aldersgrupper og signifikant sjældnere i de ældre aldersgrupper. Meget markant er det, at 38,7 % af de biseksuelle kvinder er under 25 år gamle, hvor det blandt de heteroseksuelle kvinder kun er 13,6 %, der er i denne aldersgruppe. De homoseksuelle mænd er signifikant sjældnere 45

år eller ældre i forhold til de heteroseksuelle mænd, mens de biseksuelle mænds aldersfordeling ikke markant adskiller sig fra de heteroseksuelle mænds med undtagelse af, at signifikant færre er i aldersgruppen 45-54 år.

Tabel 3.1 Aldersgrupper, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
18-24 år	13,6	16,2	38,7***	14,4	20,6	18,8	14,0	25,1***
25-34 år	22,3	35,3**	29,6*	22,6	26,0	23,8	22,5	28,2**
35-44 år	20,1	17,9	21,6	19,3	25,6	22,4	19,7	22,2
45-54 år	23,4	19,0	5,3***	23,0	15,4**	16,1*	23,2	13,0***
55-64 år	20,5	11,7**	4,7***	20,7	12,4**	18,8	20,6	11,4***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(*). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Befolkningsregisteret 2020.

Overordnet set kan vi konkludere, at homo- og biseksuelle er yngre end de heteroseksuelle, men det gør sig særligt gældende blandt kvinderne.

3.1.2 Herkomst

I dette afsnit undersøger vi sammenhængen mellem herkomst (altså om man har dansk, indvandrer- eller efterkommerbaggrund) og seksualitet. I Tabel 3.2 opgør vi andelen med indvandrer- og efterkommerbaggrund samlet, da der er meget få efterkommere i datagrundlaget. Blandt kvinderne er der ikke en signifikant forskel i andelen af mennesker med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på tværs af seksualitet. Andelen blandt de homoseksuelle mænd adskiller sig heller ikke signifikant fra andelen blandt de heteroseksuelle mænd, mens vi ser en signifikant forskel for de biseksuelle mænd. Andelen med indvandrer- eller efterkommerbaggrund blandt de biseksuelle mænd er 26,8 %, mens den blandt de heteroseksuelle mænd er 13,6 %

Samlet er 18 % af LGB-gruppen indvandrere eller efterkommere, hvilket ikke er signifikant forskelligt fra andel på 15 % af heteroseksuelle samlet.

Tabel 3.2 Herkomst, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Indvandrer- og efterkommerbaggrund	15,6	20,0	12,7	13,6	16,1	26,8**	14,6	18,3

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(**). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Befolkningsregisteret 2020.

3.1.3 Bystørrelse

I undersøgelsen spørges respondenterne om størrelsen på den by, hvor de er vokset op, og den by, hvor de bor på undersøgelsestidspunktet. I spørgsmålet skelnes der mellem fire bystørrelser: på landet (eller i by med mindre end 2.000 indbyggere), i mindre by (2.000-20.000 indbyggere), i mellemstor by (20.000-100.000 indbyggere) og i stor by (over 100.000 indbyggere). Når vi ser på sammenhængen mellem, hvor man er vokset op, og seksuel orientering, ser vi ingen gennemgående sammenhæng. Der er altså samme geografiske spredning i, hvor man er vokset op, uanset seksuel orientering. Men når vi kigger på, hvor man bor på undersøgelsestidspunktet, finder vi en gennemgående tendens til at homo- og biseksuelle kvinder i signifikant højere grad end heteroseksuelle kvinder bor i en stor by og i mindre grad bor på landet. Homo-seksuelle mænd bor signifikant oftere end heteroseksuelle mænd i en stor by og signifikant sjældnere i en mellemstor eller mindre by. Der er ikke samme gennemgående forskel i, hvilken størrelse by de biseksuelle mænd bor i, i forhold til de heteroseksuelle mænd.

Samlet for LGB-gruppen bor 45 % i en stor by, mens det for den samlede gruppe af heteroseksuelle kun er 31 %. Denne forskel er statistisk signifikant. For de øvrige størrelser på bopælsbyer er den samlede LGB-gruppe signifikant mindre repræsenteret sammenlignet med heteroseksuelle samlet.

Tabel 3.3 Størrelse af by, hvor man er vokset op, og hvor man bor, særligt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Opvækstby</i>								
På landet	27,0	23,1	26,8	28,3	23,3	28,8	27,7	25,7
I mindre by	28,3	27,8	30,4	27,3	28,6	25,7	27,8	28,3
I mellemstor by	25,8	28,6	20,5	25,8	23,9	18,4*	25,8	22,3
I stor by	18,9	20,6	22,3	18,6	24,1	27,2	18,7	23,7*
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Bopælsby</i>								
På landet	18,9	10,8**	12,7*	19,2	14,2	23,4	19,1	15,4*
I mindre by	24,3	23,3	20,2	23,9	16,7*	21,2	24,1	20,1*
I mellemstor by	25,3	22,7	24,3	25,7	14,5***	18,2*	25,5	19,9**
I stor by	31,5	43,2*	42,8**	31,2	54,5***	37,2	31,3	44,6***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: Opvækstby: N(kvinder) = 8.882, samlet F-test(). N(mænd) = 7.246, samlet F-test(). N(alle) = 16128, samlet F-test(*)

Bopælsby: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(**). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(***). N(alle) = 16134, samlet F-test(***)

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

3.1.4 Parforhold

I undersøgelsen spørger vi respondenterne, om de har en kæreste, partner eller ægtefælle, altså om de er i et parforhold. Homo- og biseksuelle er sjældnere i et parforhold end heteroseksuelle. Blandt kvinderne er forskellen mellem de homo- og heteroseksuelle ikke statistisk signifikant, mens de biseksuelle signifikant sjældnere er i parforhold (59,8 %) end de heteroseksuelle (77,2 %). Blandt mændene er både de homo- og biseksuelle signifikant sjældnere (hhv. 64,1 og 62,7 %) end de heteroseksuelle (73,0 %) i et parforhold. Forskellene i parforhold kan til dels forklares af forskelle i aldersfordelingen. Dette gælder særligt for biseksuelle kvinder.

Samlet for LGB-gruppen er 64 % i et parforhold, hvilket er signifikant mindre end andelen på 75 % for alle heteroseksuelle.

Tabel 3.4 Parforholdsstatus, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
I et parforhold	77,2	74,0	59,8***	73,0	64,1*	62,7*	75,0	64,1***

Anm.: N(kvinder) = 8.886, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(**). N(alle) = 16.134, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

3.1.5 Børn

Ud over et parforhold kan et familieliv også inkludere, at man har børn. I undersøgelsen er alle respondenter stillet spørgsmålet: "Har du børn, adoptivbørn eller sammenbragte børn?". Spørgsmålet inkluderer både børn, man bor sammen med, og udeboende børn. Når vi ser samlet på de homo- og biseksuelle, har 33 % af dem børn, mens det samme gør sig gældende for 62 % af de heteroseksuelle. Tabel 3.5 viser, at andelen, der har børn, er lavere for alle undergrupper, men særligt en gruppe adskiller sig markant. Blandt de homoseksuelle mænd har 16,5 % børn, mens det samme gør sig gældende for 58,4 % af de heteroseksuelle mænd.

Blandt alle i LGB-gruppen har 32,9 % børn, adoptivbørn eller sammenbragte børn. Til sammenligning har 62,1 % af alle heteroseksuelle børn, altså næsten dobbelt så mange som i LGB-gruppen. Disse tal skal bl.a. også ses i lyset af, at gruppen af LGB er yngre, og en mindre andel er i parforhold i forhold til heteroseksuelle.

Tabel 3.5 Andel, der har børn, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Har børn	66,0	39,2***	35,3***	58,4	16,5***	43,3**	62,1	32,9***

Anm.: N(kvinder) = 8.884, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.247, samlet F-test(***). N(alle) = 16.131, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

3.1.6 Anbringelse uden for hjemmet under opvækst

I Tabel 3.6 ser vi, at der for kvinderne er en tendens til mindre forskelle i andelen, der har været anbragt, i forhold til seksualitet, men forskellene er ikke signifikante. Blandt mændene er andelen, der har været anbragt, større blandt de homo- og biseksuelle end blandt de heteroseksuelle, men forskellen er kun statistisk signifikant for de biseksuelle.

Samlet har 6,7 % af LGB-gruppen været anbragt uden for hjemmet under deres opvækst, hvilket er signifikant større end andelen på 3,6 % af alle heteroseksuelle.

Tabel 3.6 Andel, der har været anbragt under deres opvækst, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Anbragt	3,3	3,2	4,3	3,8	9,2	9,7*	3,6	6,7**

Anm.: N(kvinder) = 8.883, samlet F-test(). N(mænd) = 7.246, samlet F-test(***). N(alle) = 16.129, samlet F-test(**). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Respondenter fordelt efter, om de på noget tidspunkt har været anbragt på børnehjem, i aflastning o.l. eller på andre måder har været anbragt uden for hjemmet under deres opvækst.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

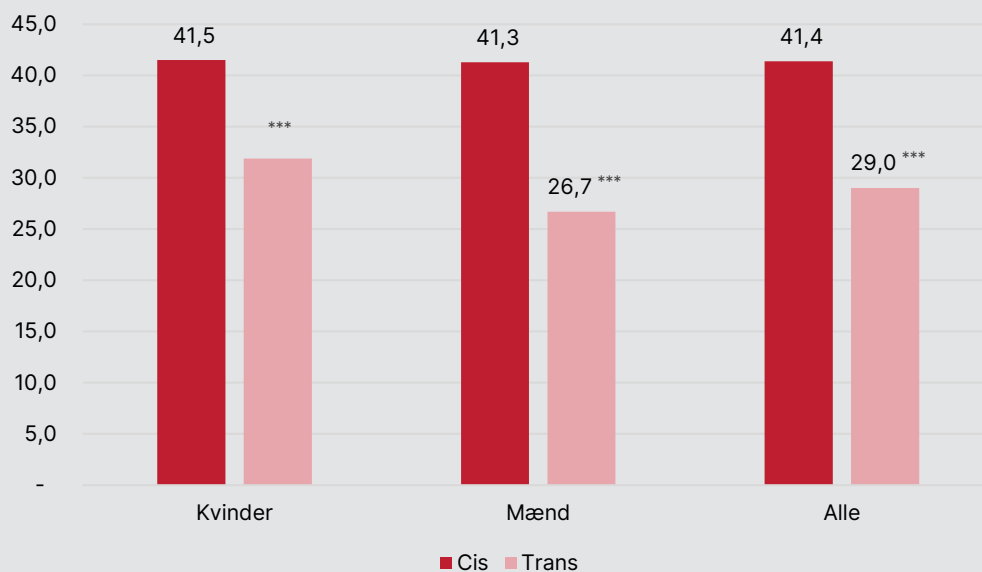
Kilde: SHILD, 2020.

3.2 Transpersoners baggrundskarakteristika

3.2.1 Alder

Aldersfordelingen for transpersoner adskiller sig markant fra aldersfordelingen blandt de ciskønnede i vores undersøgelse. Figur 3.2 viser, at gennemsnitsalderen blandt alle transpersoner er 29 år, mens den er 41 år blandt alle de ciskønnede. Transpersonerne er altså yngre end de ciskønnede.

Figur 3.2 Gennemsnitsalder, særskilt for kønsidentitet. Gennemsnit.

Anm.: N(kvinder) = 9.812, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.871, samlet F-test(***). N(alle) = 17.796, samlet F-test(***). Under Alle består "Trans" af både transkvinder, transmænd og nonbinære.

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Befolkningsregisteret 2020-2021.

I Tabel 3.7 ser vi på alder delt op i fire aldersgrupper, de 18-24-årige, de 25-34-årige, de 35-49-årige og de 50-64-årige. Transpersoner befinder sig signifikant oftere i de to yngste aldersgrupper, mens de signifikant sjældnere befinder sig i de to ældre aldersgrupper. Meget markant er det, at 47,0 % af alle transpersoner er i aldersgruppen 18-24 år, mens det kun gør sig gældende for 14,4 % af alle ciskønnede. Næsten halvdelen af transpersonerne er altså under 25 år.

Tabel 3.7 Aldersgrupper, særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
18-24 år	14,0	35,2***	14,8	54,7***	14,4	47,0***
25-34 år	21,8	35,8***	22,3	28,5**	22,0	31,1***
35-49 år	29,8	14,2***	29,4	14,1***	29,6	13,9***
50-64 år	34,4	14,8***	33,5	2,7***	33,9	8,0***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.812, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.871, samlet F-test(***). N(alle) = 17.796, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Befolkningsregisteret 2020-2021.

3.2.2 Herkomst

I dette afsnit undersøger vi sammenhængen mellem herkomst (altså om man har dansk, indvandrer- eller efterkommerbaggrund) og kønsidentitet. Signifikant færre transpersoner har indvandrer- eller efterkommerbaggrund i forhold til ciskønnede. Tabel 3.8 viser, at andelen blandt alle transpersoner er 8,4 %, mens den er 15,8 % blandt alle ciskønnede.

Tabel 3.8 Herkomst, særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Indvandrer- eller efterkommerbaggrund	16,6	11,3**	15,0	6,0***	15,8	8,4***

Anm.: N(kvinder) = 9.773, samlet F-test(*). N(mænd) = 7.852, samlet F-test(***). N(alle) = 17.731, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Befolkningsregisteret 2020-2021.

3.2.3 Parforhold

Alle respondenter er i spørgeskemaundersøgelsen spurgt, om de har en kæreste, partner eller ægtefælle, altså om de er i et parforhold. Som det fremgår af Tabel 3.9, er 49,8 % af alle transpersoner i et forhold, hvilket er signifikant færre end blandt alle de ciskønnede, hvor 73,9 % er i et parforhold. En del af denne forskel kan forklares af, at transpersoner generelt er yngre end ciskønnede personer.

Tabel 3.9 Parforholdsstatus, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
I parforhold	76,0	56,4***	71,8	44,5***	73,9	49,8***

Anm.: N(kvinder) = 9.790, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.841, samlet F-test(***). N(alle) = 17.733, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

3.2.4 Børn

I spørgeskemaundersøgelserne er respondenterne blevet spurgt, om de har børn, og her anvender vores undersøgelse en bred definition af at have børn, der også inkluderer adoptivbørn og sammenbragte børn. Blandt alle transpersoner har 13,7 % børn, mens det samme gør sig gældende for 61,0 % af de ciskønnede.

Tabel 3.10 Andel, der har børn, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Har børn	65,3	17,7***	56,7	11,2***	61,0	13,7***

Anm.: N(kvinder) = 9.788, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.839, samlet F-test(***). N(alle) = 17.729, samlet F-test(***)

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

3.3 Opsummering

Baggrundskarakteristika

Alder

Homo- og biseksuelle er generelt yngre end heteroseksuelle. Særligt biseksuelle kvinder er at finde i de yngste aldersgrupper. Blandt biseksuelle kvinder er mere end hver tredje i alderen 18-24 år. Blandt heteroseksuelle kvinder er det hver syvende. Blandt homoseksuelle mænd er der en mindre andel blandt de ældste aldersgrupper (45-55-årige og 55-64-årige) i forhold til blandt heteroseksuelle mænd.

Transpersoner er betydeligt yngre end ciskønnede personer, knap halvdelen af alle transpersoner er i alderen 18-24 år, mens det gælder for 1 ud af 7 blandt ciskønnede.

Herkomst

Homo- og biseksuelle: Der er ikke gennemgående forskelle i andelen med indvandrer- og efterkommerbaggrund på tværs af grupper med forskellige seksuel orientering. Dog er der blandt biseksuelle mænd en signifikant større andel med indvandrer- eller efterkommerbaggrund (26,8 %) end blandt heteroseksuelle mænd (13,6 %).

Transpersoner: Færre transpersoner end ciskønnede personer har indvandrer- eller efterkommerbaggrund. Dette forhold kan dog til dels forklares med, at oplysning om etnicitet stammer fra registerdata, og vi i mindre grad kan identificere transpersoner med anden etnisk baggrund i registerdata, hvis de ikke optræder i befolkningsregisteret bagud i tid.

Bystørrelse

Homo- og biseksuelle: Der er ikke en signifikant sammenhæng mellem størrelsen på ens opvækst by og seksuel orientering, men en større andel blandt homo- og biseksuelle end heteroseksuelle har bopæl i en mellemstor eller stor by.

Parforhold

Færre homo- og biseksuelle end heteroseksuelle er i et parforhold. Ligeledes er færre transpersoner end ciskønnede personer i et parforhold. Den forskellige aldersfordeling for grupperne kan forklare noget af denne forskel.

Børn

Homo- og biseksuelle: Færre homo- og biseksuelle end heteroseksuelle har børn. Særligt homoseksuelle mænd har markant sjældnere børn.

Transpersoner: 1 ud af 10 transpersoner har børn, mens det samme gør sig gældende for 6 ud af 10 ciskønnede personer.

Anbringelse i barndommen

Homo- og biseksuelle: For kvinder er der ingen signifikant forskel i andelen, der er anbragt i barndommen, og seksuel orientering. Der er en signifikant større andel blandt biseksuelle end blandt heteroseksuelle mænd, der har været anbragt i barndommen.

4 Uddannelse

Uddannelse er vigtig, både for individets trivsel og udvikling og for individets muligheder på arbejdsmarkedet og for at kunne forsørge sig selv. At flest mulige mennesker får den bedst mulige uddannelse er således både set fra det enkelte individs og ud fra en samfundsøkonomisk vinkel et vigtigt mål. I dette kapitel undersøger vi, om homo- og biseksuelle og transpersoner klarer sig lige så godt i uddannelsessystemet som heteroseksuelle og ciskønnede. Disse analyser belyser potentielle forskelle mellem grupperne i forhold til at være rustet til at deltage på arbejdsmarkedet. Hvis man ønsker at integrere minoritetsgrupper på arbejdsmarkedet, er det vigtigt at have viden om muligheder og barrierer i uddannelsessystemet. I dette kapitel undersøger vi, hvordan homo- og biseksuelle og transpersoner klarer sig ved folkeskolens afgangsprøve. Vi ser på andelen, som har bestået dansk og matematik ved 9. klasse-afgangseksamen, da det ofte er nødvendigt som minimum at have bestået disse fag for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Derudover undersøger vi forskelle mellem grupperne i forhold til den højeste fuldførte uddannelse og på frafald af uddannelse.

Der findes kun få danske undersøgelser med tal om uddannelse blandt homo- og biseksuelle. I en undersøgelse baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne (SUSY) fra 2013 (Johansen et al., 2015) indgår 144 lesbiske og 128 bøsser samt 86 biseksuelle kvinder og 59 biseksuelle mænd. Blandt kvinder er andelen med en videregående uddannelse 42 %, 39 % og 27 % for hhv. heteroseksuelle, homoseksuelle og biseksuelle. Blandt mænd er andelen med en videregående uddannelse 37 %, 43 % og 37 % for hhv. hetero-, homo- og biseksuelle. Undersøgelsen finder ingen signifikant forskel i uddannelsesniveauet mellem grupper med forskellig seksuel orientering med undtagelse af biseksuelle kvinder, hvor betydeligt færre har en videregående uddannelse.

I en undersøgelse om LGBT-gruppen, der bruger datamateriale fra SUSY-undersøgelsen fra 2013, indgår 163 transpersoner, og undersøgelsen er ikke opdelt på køn (Johansen et al., 2015). For den samlede gruppe af transpersoner er andelen med en videregående uddannelse 34 %. Til sammenligning var andelen med en videregående uddannelse 42 % og 37 % blandt kvinder og mænd i den øvrige del af befolkningen. Andelen blandt transpersoner, der har en videregående uddannelse, er altså i denne undersøgelse lavere i forhold til den øvrige del af befolkningen.

Hovedparten af den internationale litteratur på området finder, at homoseksuelle personer generelt er højere uddannet end heteroseksuelle personer (Black et al., 2000; 2007; Giddings et al., 2014; Mittleman, 2022). Det er imidlertid usikkert, i hvor høj grad det højere uddannelsesniveau gælder for biseksuelle.

Den internationale litteratur på dette område viser, at transpersoner er mindre tilbøjelige til at afslutte en videregående uddannelse (Sansone, 2019). Derudover viser studier, at transpersoner får lavere karakterer end ciskønnede, og at de føler sig mere udsatte i uddannelsessystemet i forhold til deres medstuderende (Lessard et al., 2020).

I dette kapitel ser vi på forskellige mål for uddannelse for gruppen af homo- og biseksuelle og transpersoner. Mens informationen om seksuel orientering er indsamlet i 2020 og information om kønsidentitet er indsamlet i 2021, så bruger vi i dette kapitel oplysninger om uddannelse, der ligger tilbage i tid. Uddannelsesresultaterne kan således være opnået, før respondenterne var afklarede omkring deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. I SHILD-TRALE svarer ca. 4 ud af 5 af respondenterne, at de, før de blev 17 år, var klar over, at deres kønsidentitet ikke svarede til det køn, som de fik tildelt ved fødslen. Cirka en fjerdedel svarer, at de præsenterede sig som det køn, som de identificerer sig med, før de blev 17 år.

4.1 Homo- og biseksuelles uddannelse

4.1.1 Afslutning af grundskolen

I dette afsnit afrapporteres, hvordan respondenterne har klaret sig ved grundskolens afslutning baseret på data fra Grundskolekarakterregisteret fra 2001-2019. Tabel 4.1 viser andelen af personer, som ikke samlet har bestået dansk og matematikeksaminerne ved 9. klasses-afgangseksamen. Ikke-bestået dansk og matematik samlet defineres ved, at det vægtede gennemsnit af dansk- og matematikkaraktererne ved den sidste karaktergivning i 9. klasse er under 2.⁷ Blandt heteroseksuelle personer har 3,2 % ikke bestået dansk og matematik, mens det for homo- og biseksuelle er 3,0 %, der ikke har bestået.⁸ Der er ikke statistisk signifikant forskel på disse andele.

⁷ Til udregning af, om man har fået mindst 2 i gennemsnit i dansk og matematik, er de lovbundne prøver i dansk og matematik inkluderet. Gennemsnittet for fagene i hhv. dansk og matematik er beregnet, hvis alle disse karakterer er til stede i registeret, hvilket indikerer, at eleven har gennemført alle de planlagte prøver i 9. klasse. Prøverne er vægtes i overensstemmelse med Undervisningsministeriets retningslinjer (<https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/adgang-og-optagelse/gennemsnit>) og der er taget højde for ændring i vægningen af prøverne før og efter 2007, hvor de lovbundne prøver blev ændret. Gennemsnittene består derfor af følgende: For matematik inkluderes før 2007 kun én skriftlig prøve, efter 2007 inkluderes to prøver (en med og en uden hjælpemidler). De to skriftlige prøver indgår med lige vægt (0,5) efter 2007. For dansk inkluderes før 2007 to skriftlige prøver (vægtes hver med 0,25) og en mundtlig prøve (vægtes med 0,5). Efter 2007 inkluderes læsning som en bunden skriftlig prøve. Efter 2007 vægtes mundtlig dansk stadig med halvdelen af karakteren (0,5).

⁸ Det er ikke muligt at vise resultaterne opdelt på køn af diskretionshensyn.

Tabel 4.1 Andel, der ikke har bestået dansk og matematik ved 9-klases-afgangseksamen, særligt for seksuel orientering. For aldersgruppen 18-30 år i 2020. Procent.

	Heteroseksuel	LGB
Ikke bestået dansk og matematik	3,2	3,0

Anm.: N(alle) = 2.524. Heteroseksuelle og homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. Personer, med et vægtet gennemsnit i dansk og matematik over 2 har bestået 9-klases-afgangsprøve. Kun personer, hvor der er resultater for alle prøver i både dansk eller matematik, er inkluderet.

Kilde: SHILD 2020 og Grundskolekarakterregisteret 2001-2019.

4.1.2 Uddannelsesniveau

Vi har koblet respondenternes højst fuldførte uddannelse fra Danmarks Statistisk registre med vores spørgeskemabesvarelser, fordelingen delt på køn og seksuel orientering er vist i Tabel 4.2.

Ser vi på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, er der 26,2 %, 19,0 % og 21,7 % med hhv. grundskole, gymnasial og erhvervsuddannelse. Disse andele er signifikant forskellige i forhold til heteroseksuelle, hvor de tilsvarende andele er 20,9 %, 12,6 % og 34,7 %. Der er altså en signifikant større andel, der har grundskole og en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse i LGB-gruppen, end blandt heteroseksuelle, mens der er en større andel blandt heteroseksuelle, som har en erhvervsuddannelse. Der er ikke forskel på den samlede gruppe af heteroseksuelle og samlede LGB-gruppe i forhold til andelen med en mellemlang og lang uddannelse (begge grupper har ca. 18 % og 14/15 %).

Blandt kvinder ser vi, at homoseksuelle kvinder signifikant oftere end de heteroseksuelle kvinder har en lang videregående uddannelse og signifikant sjældnere har grundskole (eller uoplyst) som deres højeste fuldførte uddannelse. De homoseksuelle kvinder har altså et højere uddannelsesniveau end de heteroseksuelle kvinder. De biseksuelle kvinder adskiller sig derimod fra de heteroseksuelle kvinder ved signifikant oftere at have grundskole (eller uoplyst) som deres højst fuldførte uddannelse og signifikant sjældnere at have en gymnasial, erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse. Blandt mændene har de homo- og biseksuelle signifikant oftere grundskole eller gymnasial uddannelse som deres højst fuldførte end heteroseksuelle. Blandt de heteroseksuelle mænd har 22,8 % grundskole som deres højst fuldførte uddannelse, mens det gælder for 35,9 % af de biseksuelle mænd. De biseksuelle mænd har altså et lavere uddannelsesniveau end de heteroseksuelle mænd. Blandt de heteroseksuelle mænd har 12,3 % en gymnasial uddannelse som deres højst fuldførte uddannelse, mens det gælder for 20,4 % af de homoseksuelle mænd.

Denne forskel skal blandt andet sammenholdes med, at en større andel blandt heteroseksuelle mænd (37,1 %) har en erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse som deres højest fuldførte, mens det samme gør sig gældende for signifikant færre homoseksuelle mænd (22,9 %).

Tabel 4.2 Højest fuldførte uddannelse, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Grundskole/ukendt	19,0	9,1**	31,1**	22,8	22,5	35,9**	20,9	26,2*
Gymnasial uddannelse	13,0	18,4	23,7***	12,3	20,4*	11,9	12,6	19,0***
Erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse	32,1	22,9*	14,0***	37,1	22,9***	29,6	34,7	21,7***
Mellemlang videregående uddannelse/bachelor	22,0	27,8	19,7	13,8	17,9	8,8	17,8	17,9
Lang videregående uddannelse/ph.d.	14,0	21,8*	11,6	14,1	16,3	13,8	14,0	15,2
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(***). N(alle) = 16.137, samlet F-test(***).

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Uddannelsesregisteret 2020.

4.1.3 Opnået kompetencegivende uddannelse – regressionsanalyse

I ovenstående tabel beskrev vi forskelle i opnået uddannelsesniveau særskilt for køn og seksuel orientering, men da uddannelsesniveau også kan hænge sammen med andre karakteristika, analyserer vi i Tabel 4.3, om vi finder signifikante forskelle, efter at vi i regressionsmodeller har kontrolleret for baggrundskarakteristikaene: alder, herkomst, parforholdsstatus, om man har børn, og om man har været anbragt som barn. Vores lineære sandsynlighedsmodel analyserer sandsynligheden for at have gennemført en kompetencegivende uddannelse, det vil altså sige en erhvervsfaglig eller en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse. Disse uddannelser kvalificerer til specifikke

jobs, i modsætning til de studieforberevende uddannelser (grundskole og gymnasiale uddannelser). Blandt alle heteroseksuelle har 66,5 % en kompetencegivende uddannelse, det samme gør sig gældende for 54,8 % af de homo- og biseksuelle.

I vores regressionsmodel for homo- og biseksuelle samlet (model 3) finder vi efter kontrol for andre baggrundskarakteristika en signifikant forskel mellem alle heteroseksuelle og alle homo- og biseksuelle. Modellen viser, at homo- og biseksuelle har en lavere sandsynlighed for at have en kompetencegivende uddannelse end heteroseksuelle. Når vi opdeler på køn finder vi, at der ikke er signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle i sandsynligheden for at have en kompetencegivende uddannelse, men at biseksuelle kvinder har en signifikant lavere sandsynlighed for at have fuldført en kompetencegivende uddannelse end heteroseksuelle kvinder. Vi finder ingen signifikante forskelle, når analysen kun laves for mændene. Når vi laver en model, hvor der kun kontrolleres for alder og etnicitet finder vi dog at biseksuelle mænd, ligesom biseksuelle kvinder, har signifikant mindre sandsynlighed for at have fuldført en kompetencegivende uddannelse.

Tabel 4.3 Sandsynlighed for at have fuldført en kompetencegivende uddannelse, særskilt for køn og samlet. Lineære sandsynlighedsmodeller. Parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,062 (0,041)	-0,020 (0,038)	
Biseksuel	-0,091** (0,032)	-0,077 (0,048)	
Homo- eller biseksuel, samlet			-0,042* (0,020)
Mand			Ref.
Kvinde			0,019* (0,008)
Antal personer	8.888	7.249	16.137

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, herkomst, parforhold, om man har børn og anbringelse i barndommen.

Note: *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Uddannelsesregisteret 2020.

4.1.4 Frafald fra uddannelse

I dette afsnit analyserer vi, om respondenterne på noget tidspunkt er droppet ud af en påbegyndt uddannelse, hvor der i Tabel 4.4 skelnes mellem, om man aldrig er droppet ud, om man er droppet ud en enkelt gang, eller om man er droppet ud to eller flere gange.

For den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er det 60,8 %, 24,0 % og 15,2 %, som svarer 'Nej', 'Ja, en gang' og 'Ja, to eller flere gange' på spørgsmålet, om de på noget tidspunkt er droppet ud en uddannelse. De tilsvarende tal for den samlede heteroseksuelle gruppe er 71,8, 21,8 og 6,4 % Homo- og biseksuelle er signifikant mindre tilbøjelige til at svare 'Nej' og mere tilbøjelige til at svare 'Ja, to eller flere gange' end heteroseksuelle. Noget af disse forskelle kan muligvis forklares med forskelle i aldersfordeling.

Den samlede test af fordelingerne i Tabel 4.4 viser, at der er forskelle i, hvor ofte man droppet ud af en påbegyndt uddannelse, på tværs af seksuel orientering. I særdeleshed er biseksuelle signifikant oftere droppet ud af en uddannelse end heteroseksuelle. Blandt heteroseksuelle kvinder er 72,8 % aldrig droppet ud af en uddannelse, mens det blandt de biseksuelle kun gælder for 58,5 % Blandt heteroseksuelle mænd er 70,9 aldrig droppet ud af en uddannelse, men blandt de homoseksuelle mænd gælder det 61,2 %, og blandt de biseksuelle mænd gælder det 57,4 % De homo- og biseksuelle mænd er altså oftere droppet ud af en uddannelse end de heteroseksuelle mænd.

Tabel 4.4 Droppet ud af en påbegyndt uddannelse, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Nej	72,8	69,1	58,5***	70,9	61,2*	57,4**	71,8	60,8***
Ja, en gang	21,6	19,1	27,5	22,0	25,0	22,1	21,8	24,0
Ja to eller flere gange	5,6	11,9	14,0**	7,1	13,7	20,5**	6,4	15,2***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.879, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.245, samlet F-test(***). N(alle) = 16.124, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Respondenter, der er droppet ud af en uddannelse, er blevet spurgt om grunden til, at de droppede ud af den seneste uddannelse. Da datagrundlaget er for småt til at dele på køn, afrapporterer vi resultaterne for mænd og kvinder samlet i Tabel 4.5. Vi ser ikke statistisk signifikante forskelle mellem de heteroseksuelle og homoseksuelle på andet end den gruppe, der svarer 'anden grund'. Til gengæld adskiller de biseksuelle sig signifikant på flere kategorier. Færre biseksuelle end heteroseksuelle er droppet ud af en uddannelse, fordi de fik mulighed for at gå på en anden uddannelse, de foretrak, eller fordi uddannelsen ikke var noget for dem. En større andel blandt biseksuelle end heteroseksuelle er droppet ud af en uddannelse på grund af stress, depression og lignende. De biseksuelle dropper altså ud af uddannelser af andre grunde end de heteroseksuelle, mens det ikke udpræget gør sig gældende for de homoseksuelle.

Tabel 4.5 Grund til at droppe ud af en påbegyndt uddannelse, særsklit for seksuel orientering. Procent.

	Hetero	Homo	Bi
Jeg fik mulighed for at gå over på en uddannelse, jeg foretrak	17,0	17,6	9,2**
Uddannelsen var ikke noget for mig	43,5	37,8	28,6***
Jeg passede ikke ind i det sociale miljø	6,5	5,4	5,4
Stress, depression og lignende	12,5	21,5	27,8***
Sygdom eller handicap gjorde det for svært at gennemføre	5,9	11,5	12,0
Anden grund	14,6	6,3**	16,9
I alt	100	100	100

Anm.: N(begge køn) = 3.967, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

4.2 Transpersoners uddannelse

4.2.1 Afslutning af grundskolen

Tabel 4.6 viser andelen af personer i alderen 18-30 år, som ikke har bestået dansk og matematik ved 9-klasses-afgangseksamen.⁹ Blandt alle ciskønnede personer har 3,5 % ikke bestået dansk og matematik samlet ved afgangseksamen, mens det blandt alle transpersoner er 5,2 %, der ikke har bestået. Forskellen mellem de to grupper er ikke statistisk signifikant. Dette gælder også, når vi ser blandt mænd. Andelen, der ikke består dansk og matematik ved 9. klasses-afgangseksamen, er betydelig højere for transkvinder (7,1 %) end for ciskønnede kvinder (3,9 %), men forskellen er ikke signifikant.

Tabel 4.6 Andel, der ikke har bestået dansk og matematik ved 9-klasses-afgangseksamen i 9. klasse, særskilt for kønsidentitet. For aldersgruppen 18-30 år i 2020. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Ikke bestået dansk og matematik	3,0	7,1	4,0	5,2	3,5	5,2

Anm.: N(kvinder) = 1.600. N(mænd) = 1.348. N(alle) = 3.000.

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Personer med et vægtet gennemsnit i dansk og matematik over 2 har bestået 9-klasses-afgangsprøve. Kun personer, hvor der er resultater for alle prøver i både dansk eller matematik, er inkluderet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Grundskolekarakterregisteret 2001-2019.

4.2.2 Uddannelsesniveau

Tabel 4.7 viser det højeste fuldførte uddannelsesniveau for alle aldersgrupper. Her er det tydeligt, at ca. dobbelt så mange transpersoner i forhold til ciskønnede personer har grundskole (eller uoplyst) og gymnasiale uddannelser som deres højst fuldførte uddannelse. Samtidig har signifikant færre transpersoner end ciskønnede personer opnået en kompetencegivende uddannelse, altså en erhvervsfaglig eller en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

⁹ I afsnit 4.1.1 er definition for 'Ikke bestået dansk og matematik' beskrevet.

Tabel 4.7 Højeste fuldførte uddannelse, særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Grundskole/ukendt	20,9	36,1***	23,9	48,4***	22,4	43,8***
Gymnasial uddannelse	12,9	29,3***	12,2	27,5***	12,6	28,4***
Erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse	31,7	20,7***	36,5	12,2***	34,1	14,9***
Mellemlang videregående uddannelse/bachelor	21,2	9,9***	13,5	7,5***	17,3	8,7***
Lang videregående uddannelse/ph.d.	13,3	4,1***	13,9	4,4***	13,6	4,3***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.774, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.853, samlet F-test(***). N(alle) = 17.733, samlet F-test(***).

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Uddannelsesregisteret 2020.

4.2.3 Opnået kompetencegivende uddannelse – regressionsanalyse

Det højest opnåede uddannelsesniveau hænger i høj grad sammen med andre karakteristika end kønsidentitet, især alder, da det fx ofte er i midten af 20'erne, man afslutter en lang videregående uddannelse. Derfor laver vi en regressionsanalyse, hvor vi tager højde for alder og øvrige baggrundskarakteristika. Modellerne for kvinder, mænd og alle viser, at transpersoner har en lavere sandsynlighed end ciskønnede personer for at have en kompetencegivende uddannelse, selv når vi har inkluderet alder, herkomst, parforholdsstatus, og om man har børn i modellerne.

Tabel 4.8 Sandsynlighed for at have fuldført en kompetencegivende uddannelse, særskilt for kønsidentitet. Lineære sandsynlighedsmodeller. Parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Ciskønnet person	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	-0,198*** (0,028)	-0,185*** (0,020)	-0,189*** (0,016)
Antal personer	9.812	7.871	17.796

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, herkomst, parforholdsstatus og om man har børn. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Uddannelsesregisteret 2020.

4.3 Opsummering

Uddannelse

Afslutning af 9. klasse

Homo- og biseksuelle: Der er ingen statistisk forskel på andelen, der består grundskolen i dansk og matematik ved afslutningen af 9. klasse, mellem heteroseksuelle og homo- og biseksuelle.

Transpersoner: Der er overordnet ingen statistisk signifikant forskel på andelen, der består dansk og matematik, mellem transpersoner og ciskønnede personer. Når vi sammenligner andelen, der ikke består, blandt transkvinder og ciskvinder, er der en dobbelt så stor andel blandt transkvinder, der ikke består dansk og matematik, men denne forskel er ikke statistisk signifikant.

Højeste fuldførte uddannelse.

Homo- og biseksuelle: Når vi ser på hele gruppen af homo- og biseksuelle, har denne gruppe generelt et lavere uddannelsesniveau. Når vi opdeler resultaterne på køn og seksualitet ser vi, at dette ikke gælder for homoseksuelle kvinder. Homoseksuelle kvinder har oftere end heteroseksuelle kvinder en lang videregående uddannelse (hhv. 22 % og 14 %) og sjældnere grundskole (9 % og 19 %) som deres højeste uddannelse. Blandt biseksuelle kvinder er der en signifikant større andel, 31 %, som har grundskole/uoplyst uddannelse end blandt heteroseksuelle, 19 %.

Transpersoner har oftere end ciskønnede personer en grundskole (hhv. 44 % og 22 %) eller gymnasial uddannelse (hhv. 28 % og 13 %), men sjældnere en længere uddannelse.

Kompetencegivende uddannelse

Homo- og biseksuelle: Regressionsmodeller viser, at homo- og biseksuelle har en signifikant lavere sandsynlighed for at have en kompetencegivende uddannelse end heteroseksuelle. Når vi deler modellerne op på køn og seksuel orientering, finder vi dog kun sammenhængen for biseksuelle kvinder, der har en signifikant lavere sandsynlighed for at have opnået en kompetencegivende uddannelse.

Transpersoners sandsynlighed for at have opnået en kompetencegivende uddannelse er signifikant lavere end ciskønnede personers, selv efter at vi har kontrolleret for øvrige baggrundskarakteristika i regressionsmodellerne.

Frafald fra påbegyndt uddannelse

Homo- og biseksuelle dropper, som samlet gruppe, oftere end heteroseksuelle ud af en påbegyndt uddannelse. Når vi sammenligner andelen, der dropper ud, blandt homo- og heteroseksuelle kvinder, er der ingen signifi-

kant forskel. Biseksuelle dropper oftere end heteroseksuelle ud af uddannelser på grund af stress og depression, mens de homoseksuelles begrundelser ikke adskiller sig betydeligt fra de heteroseksuelles.

5 Beskæftigelse og indkomst

At være en del af arbejdsmarkedet og modtage en indkomst er centralt i forhold til mange menneskers levevilkår og samfundsdeltagelse. Det er gennem beskæftigelse, at man ofte møder andre mennesker, bliver en del af et fællesskab, tjener sin indkomst og bidrager til velfærdssamfundet. I dette kapitel ser vi på forskelle i beskæftigelse. Barrierer på arbejdsmarkedet kan have flere konsekvenser både i forhold til at finde beskæftigelse, at få højere stillinger og at arbejde i forskellige brancher samt for ledighed og indkomst.

Der findes kun få undersøgelser baseret på danske data, som ser på beskæftigelse og indkomst for homo- og biseksuelle. De eksisterende undersøgelser beror på populationer, som ofte ikke er repræsentative og sammenlignelige med befolkningsundersøgelser (Gransell & Hansen, 2009; Følner et al., 2019). Noget tyder dog på, at danske biseksuelle har en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet end homoseksuelle personer og den generelle befolkning.

Tidligere international litteratur peger på, at homoseksuelle diskrimineres i ansættelsesprocessen. Et metastudie baseret på en række eksperimenter, som fx udsendelse af falske ansøgninger, hvoraf den seksuelle orientering fremgår finder, at homoseksuelle mænd og kvinder i gennemsnit modtager 35 % færre positive tilbagemeldinger fra jobansøgninger (Lippens et al., 2021).

Flere internationale undersøgelser, der har beskæftiget sig med LGB-personer i relation til arbejdsmarkedet, har undersøgt potentielle lønforskelle mellem heteroseksuelle personer og hhv. homo- og biseksuelle i arbejde. Når det drejer sig om løn, har det generelle fund i internationale undersøgelser været, at homoseksuelle mænd generelt tjener mindre end heteroseksuelle mænd, men mere end heteroseksuelle kvinder. Samtidig tjener homoseksuelle kvinder generelt mere end heteroseksuelle kvinder, men også mindre end heteroseksuelle mænd (Klawitter, 2015). Blandt de studier, der undersøger biseksuelle personers løn, tyder resultaterne på, at biseksuelle personer tjener mindre end både hetero- og homoseksuelle (Black et al., 2003; Carpenter, 2005).

Undersøgelser af transpersoners beskæftigelse og indkomst er begrænset, og hidtidige undersøgelser har, ligesom de få danske undersøgelser (Gransell & Hansen, 2009; Følner et al., 2019), ofte baseret sig på små og ikke-repræsentative stikprøver. Fælles for disse undersøgelser er dog, at de tyder på væsentligt lavere andele med tilknytning til arbejdsmarkedet blandt transpersoner i forhold til befolkningen generelt (Minter & Daley, 2003; Xavier et al., 2007). Blandt de få studier, der eksisterer på området, findes der endvidere en tendens til en højere arbejdsløshed blandt transpersoner. Baseret på amerikanske data fra 2015 fandt man væsentligt højere arbejdsløshed blandt

transpersoner (16 % for både transmænd og -kvinder) sammenlignet med den generelle befolkning (5 %) (Lebbel, 2016). Billedet er det samme i en undersøgelse baseret på data indsamlet i Storbritannien i 2012 (16 % arbejdsløshed blandt transpersoner og 8 % i den generelle befolkning) (McNeil et al., 2012).

5.1 Homo- og biseksuelles beskæftigelse og indkomst

5.1.1 Beskæftigelse

I Tabel 5.1 undersøger vi den selvrapporterede hovedbeskæftigelse for respondenterne i efteråret 2020, hvor de besvarer spørgeskemaet.

Samlet for LGB-gruppen gælder, at gruppen er signifikant mindre repræsenteret i ledelse (10 % relativt 14 %) og som lønmodtagere (40 % i forhold til 51 %) sammenlignet med heteroseksuelle samlet set. Omvendt er LGB-gruppen i signifikant oftere blandt ledige (8 % i forhold til 5 %) og under uddannelse (22 % i forhold til 13 %). Der er ingen signifikante forskelle mellem LGB-gruppen og alle heteroseksuelle i forhold til andelen, der er selvstændige, er uden for arbejdsmarkedet og er i anden beskæftigelse.

Resultaterne viser, at sammenhængen mellem hovedbeskæftigelse og seksuel orientering er forskellig alt efter køn. Blandt kvinderne er der en større andel blandt homo- og biseksuelle end heteroseksuelle, der er under uddannelse, og en mindre andel, der er lønmodtagere. Den samme tendens ser vi ikke blandt mændene, hvor den eneste signifikante forskel er, at biseksuelle mænd i mindre grad end heteroseksuelle mænd er beskæftiget med ledelse. Nogle af de forskelle, som vi ser i Tabel 5.1, kan forklares af forskelle i aldersfordelingen.

Tabel 5.1 Respondenterne fordelt efter hovedbeskæftigelse, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Ledelse	8,9	9,4	5,5*	19,2	16,6	9,8***	14,2	10,2*
Selvstændig	4,7	13,0*	2,6	8,5	8,4	10,6	6,7	7,9
Lønmodtager	54,3	40,2**	41,1***	47,4	41,2	38,4	50,8	40,3***
Ledig	6,5	6,3	10,9	4,0	4,7	10,6	5,2	8,4*
Under ud-dannelse	13,7	23,3*	31,4***	12,1	19,6	10,7	12,9	21,8***
Pension eller sygedagpenge	8,2	4,7	3,8**	5,8	6,8	11,5	7,0	6,7
Andet	3,6	3,0	4,7	2,9	2,7	8,4	3,2	4,8
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.874, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.224, samlet F-test(***). N(alle) = 16.098, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

De følgende analyser i Tabel 6.2-6.5 er baseret på Danmarks Statistiks registre. Analyserne er begrænset til den primære erhvervsdygtige alder 25-54 år for at undgå indflydelse fra uddannelsesforløb og planlægning af afgang fra arbejdsmarked.¹⁰

Tabel 5.2 viser andelen af respondenter i aldersgruppen 25-54 år, der er i beskæftigelse i 2018. Blandt kvinder er beskæftigelsesandelen højst blandt homoseksuelle (90 %) og lavest blandt biseksuelle (81 %), men der er ikke signifikant forskel i beskæftigelsesandelen for disse grupper i forhold til de heteroseksuelle kvinder. Blandt mænd er der signifikant forskel på tværs af alle grupper af seksuel orientering, når vi tester de tre grupper mod hinanden. Dette signifikante resultat er drevet af, at biseksuelle mænd har en signifikant lavere beskæftigelsesandel end heteroseksuelle mænd (78 % for biseksuelle i forhold til 90 % for heteroseksuelle). Der er ikke signifikant forskel på beskæftigelsesandelen mellem homo- og heteroseksuelle mænd. Samlet har homo- og biseksuelle en beskæftigelsesandel på 83 %, hvilket er signifikant lavere end heteroseksuelles beskæftigelsesandel på 88 %

¹⁰ Primære erhvervsdygtige alder defineret ved OECD: <https://data.oecd.org/emp/employment-rate-by-age-group.htm>.

Tabel 5.2 Andel i beskæftigelse, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Beskæftiget	85,3	90,3	81,1	90,2	83,6	77,7*	87,8	82,8*

Anm.: N(kvinder) = 5.362, samlet F-test(). N(mænd) = 4.098, samlet F-test(**). N(alle) = 9.460, samlet F-test(*)

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og den Integreerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDAP) 2018.

Beskæftigelsesandelen for en gruppe er påvirket af baggrundskarakteristika såsom alder og uddannelse. Derfor er der udført en regressionsanalyse af beskæftigelsesandelen kontrolleret for relevante baggrundsforhold. Resultaterne er vist i Tabel 5.3. Model 3 viser, at der ikke er statistisk signifikant forskel i beskæftigelsesandelene mellem alle heteroseksuelle og alle homo- og biseksuelle, når vi kontrollerer for baggrundskarakteristika. Model 1 og model 2 viser, at der heller ikke separat for hvert køn er statistisk signifikant forskel i beskæftigelsesandelene mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle, når vi kontrollerer for baggrundskarakteristika. Det samme resultat finder vi, når vi kun kontrollerer for alder og etnicitet.

Tabel 5.3 Sandsynlighed for at være i beskæftigelse, særskilt for køn og samlet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,042 (0,035)	-0,027 (0,042)	
Biseksuel	-0,002 (0,038)	-0,050 (0,054)	
Homo- og biseksuel, samlet			-0,012 (0,022)
Mand			Ref.
Kvinde			-0,055*** (0,008)
Antal personer	5.362	4.098	9.460

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, anbringelse i barndommen og uddannelse.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og den Integrerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDAP) 2018.

Tabel 5.4 viser respondenternes fordeling på branche for beskæftigede i aldersgruppen 25-54 år i 2020. Overordnet er der blandt kvinder ikke en statistisk signifikant forskellig fordeling over branche på tværs af seksuel orientering. Kun i branchekategorien erhvervsservice er en signifikant højere andel biseksuelle kvinder beskæftiget sammenlignet med heteroseksuelle kvinder. Blandt mænd er der en signifikant forskellig fordeling over branche på tværs af seksuel orientering (F-test, $p < 0,01$). Forskellene blandt mænd er primært drevet af tre brancher: landbrug, skovbrug og fiskeri m.m., handel og transport mv. og offentlig administration m.m. Andelen af homoseksuelle mænd adskiller sig signifikant fra andelen af heteroseksuelle mænd i brancherne landbrug, skovbrug og fiskeri m.m., hvor 12,3 % af homoseksuelle mænd beskæftiget i forhold til 27,9 % af heteroseksuelle mænd er beskæftiget. Biseksuelle mænd er i signifikant højere grad beskæftiget i brancherne handel og transport mv. (36,9 %) i forhold til heteroseksuelle mænd (22,0 %). Derudover er 37,9 % af homoseksuelle mænd beskæftiget i offentlig administration m.m., hvilket er signifikant højere end andelen på 24 % af heteroseksuelle mænd beskæftiget i

denne kategori. Hvad angår beskæftigelse i de øvrige branchekategorier adskiller homo- og biseksuelle mænd sig ikke signifikant forskelligt fra heteroseksuelle mænd.

Ser vi på hele gruppen af homo- og biseksuelle og sammenligner dem med hele gruppen af heteroseksuelle, er der signifikante forskelle for disse to grupper i landbrug, byggeri og industri m.m. (11,2 % for homo- og biseksuelle og 19,2 % for heteroseksuelle), mens der ikke er signifikante forskelle for de øvrige brancher.

Tabel 5.4 Branche for beskæftigede, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Landbrug, skovbrug og fiskeri, industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed samt bygge og anlæg	9,6	6,6	7,1	27,9	12,3***	19,2	19,2	11,2***
Handel og transport mv.	16,5	17,1	14,6	22,0	27,2	36,9*	19,4	23,8
Information og kommunikation, finansiering og forsikring samt ejendomshandel og udlejning	6,9	13,0	6,6	12,8	12,2	7,0	10,0	9,6
Erhvervsservice	12,2	13,1	22,8*	13,3	10,5	12,5	12,8	14,9
Offentlig administration, undervisning og sundhed samt kultur fritid og anden service	54,7	50,3	48,8	24,0	37,9**	24,5	38,6	40,5
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 4.843, samlet F-test(). N(mænd) = 3.805, samlet F-test(**). N(alle) = 8.648, samlet F-test(*)

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og register for Arbejdsklassifikationsmodulet 2018.

Tabel 5.5 viser den gennemsnitlige ledighedsgrad for ledige personer i aldersgruppen 25-54 år i 2020. Ledighedsgraden er defineret som andelen af året, hvori den ledighedsberørte person har været ledig. For hele gruppen af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle er ledighedsgraden 0,26. Der er ikke signifikant forskel på ledighedsgrad hos heteroseksuelle og homo- og biseksuelle. Blandt kvinder er der ikke signifikant forskel i ledighedsgrad mellem homo- og heteroseksuelle, mens der er signifikant forskel i ledighedsgrad mellem biseksuelle (0,38) og heteroseksuelle (0,25). Blandt mænd er der ikke signifikant forskel på tværs af seksuel orientering.

Tabel 5.5 Gennemsnitlig ledighedsgrad for ledige, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år i 2020.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Ledighedsgrad	0,25	0,23	0,38*	0,28	0,27	0,17	0,26	0,26

Anm.: N(kvinder) = 429. N(mænd) = 250. N(alle) = 679.

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. Ledighedsgrad er defineret som andel af året, hvori den ledighedsberørte person har været ledig.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og den Integrerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDAP) 2018.

Tabel 5.6 viser den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid i hovedbeskæftigelsen for respondenterne i beskæftigelse. Tabellen viser, at der ingen signifikante forskelle er i gennemsnitlig ugentlig arbejdstid, i forhold til seksuel orientering og køn. Samlet for LGB-gruppen i forhold til alle heteroseksuelle er der en mindre, men signifikant, forskel på arbejdstid – 36,1 arbejdstimer i forhold til 37,4 arbejdstimer (disse gennemsnit er ikke vist i tabellen).

Tabel 5.6 Gennemsnitlig arbejdstid om ugen, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år. 2020. Gennemsnit i timer.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Antal arbejdstimer	34,9	33,8	34,4	39,6	37,6	38,5	37,4	36,1*

Anm.: N(kvinder) = 4.481. N(mænd) = 3.614. N(alle) = 8.095. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Tabel 5.7 viser andelen, der frivilligt har skiftet job inden for de seneste 4 år, blandt dem, der er i beskæftigelse eller har været det. Når vi ser på hele LGB-gruppen samlet, er der ingen forskel i andelen, der har skiftet job frivilligt, for alle i LGB-gruppen sammenlignet med alle heteroseksuelle (hvh. 32 % i forhold til 34 %). Tabel 5.7 viser også, at der ikke er signifikant forskel mellem de seksuelle orienteringer i forhold til frivilligt jobskifte blandt mænd. Blandt biseksuelle kvinder er der en signifikant mindre andel end blandt heteroseksuelle kvinder, der frivilligt skifter job.

Tabel 5.7 Andel, der inden for de seneste 4 år frivilligt har skiftet job, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Frivilligt jobskifte	33,7	42,8	24,1*	34,7	38,1	27,1	34,2	32,4

Anm.: N(kvinder) = 5.362, samlet F-test(*). N(mænd) = 4.098, samlet F-test(). N(alle) = 9.460, samlet F-test(). Betinget på, at man aktuelt er i arbejde, eller har været det inden for de seneste 4 år. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Tabel 5.8 viser, hvor stor en andel af respondenterne der er blevet fyret inden for de seneste 4 år, blandt dem, der enten aktuelt er i beskæftigelse eller har været det, inden for de seneste 4 år. Det fremgår af tabellen, at der ikke er signifikante forskelle på disse andele på tværs af seksualitet.

Tabel 5.8 Andel, der inden for de seneste 4 år er blevet fyret, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Fyret	9,9	9,5	14,3	11,1	9,2	13,9	10,5	11,8

Anm.: N(kvinder) = 5.362, samlet F-test(). N(mænd) = 4.098, samlet F-test(). N(alle) = 9.460, samlet F-test(). Betinget på, at man aktuelt er i arbejde, eller har været det inden for de seneste 4 år. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

5.1.2 Lønindkomst

I Tabel 5.9 undersøges den årlige lønindkomst for respondenter i aldersgruppen 25-54 år i 2020, som har en lønindkomst i året. Vi har afgrænset aldersgruppen til at inkludere aldersgrupper, hvor størstedelen indgår på arbejdsmarkedet. Øverst præsenteres den gennemsnitlige lønindkomst, og nedenunder præsenteres fordelingen over lønindkomstgrupper. Ser vi på den samlede LGB-gruppe, er den gennemsnitlige årlige lønindkomst ca. 327.000 kr., mens den for den samlede heteroseksuelle gruppe er ca. 378.000 kr. Forskellen på ca. 51.000 kr. om året er statistisk signifikant. Den årlige gennemsnitlige lønindkomst er ca. 319.000 kr. for heteroseksuelle kvinder og 301.000 kr. for homoseksuelle kvinder. For heteroseksuelle mænd er den ca. 432.000 kr., mens den er 426.000 kr. for homoseksuelle mænd. Forskellene mellem homo- og heteroseksuelle mænd og kvinder er ikke statistisk signifikant. Der er signifikant forskel på lønindkomsten mellem hetero- og biseksuelle, og dette er gennemgående for både mænd og kvinder. For eksempel tjener biseksuelle mænd i gennemsnit ca. 324.000 kr. om året, hvilket er signifikant lavere (ca. 108.000 kr. lavere) end heteroseksuelle mænd.

Tabel 5.9 Lønindkomst for lønmodtagere med positiv løn, særskilt for køn og seksuel orientering. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Gennemsnit i kr. og procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Gennemsnitlig lønindkomst i kr.	319.157	300.644	250.386***	432.412	426.279	324.461***	378.137	326.663***
Grupperet lønindkomst								
1-249.999 kr.	32,1	33,1	49,7**	21,5	25,5	31,7	26,6	35,4**
250.000-359.999 kr.	28,6	30,0	17,1**	17,8	12,4	25,5	23,0	20,4
360.000-479.999 kr.	24,3	21,8	23,0	27,2	30,9	20,8	25,8	24,4
+480.000 kr.	15,1	15,0	10,2	33,5	31,3	22,0*	24,7	19,7*
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: Gennemsnit. N(kvinder) = 4.789. N(mænd) = 3.708. N(alle) = 8.497.

Grupperet. N(kvinder) = 4.789, samlet F-test(*). N(mænd) = 3.708, samlet F-test(). N(alle) = 8.497, samlet F-test(**)

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Indkomstregisteret 2018.

Fordelingen over lønindkomstgrupper viser, at der samlet for kvinder er signifikant forskel på tværs af løngruppe og seksuel orientering, mens der for mænd er begrænset forskel i fordelingen. Blandt kvinder er det drejet af, at biseksuelle i højere grad er placeret i de to laveste lønindkomstgrupper i forhold til heteroseksuelle. Da biseksuelle kvinder er betydelig yngre end heteroseksuelle kvinder, kan det forklare en del af disse forskelle. Blandt mænd er der kun en signifikant lavere andel blandt biseksuelle i den højeste lønindkomstgruppe sammenlignet med heteroseksuelle. Biseksuelle mænd ligger også i højere grad i de lavere lønindkomstgrupper, men forskellen til gruppen af heteroseksuelle mænd er ikke signifikant.

Niveauet for lønindkomsten er påvirket af forskelle i baggrundskarakteristika, herunder særligt alder og uddannelse. Der er derfor udført en regressionsanalyse af forskelle i lønindkomst kontrolleret for relevante baggrundsforhold

samt branche.¹¹ Resultaterne er vist i Tabel 5.10. Model 3 viser, at der ikke er statistisk signifikant forskel i lønindkomst mellem alle heteroseksuelle og alle homo- og biseksuelle, når der kontrolleres for baggrundskarakteristika. I model 1 for kvinder ses det, at der ikke er forskel mellem heteroseksuelle og homoseksuelle, mens der er signifikant forskel mellem heteroseksuelle og biseksuelle. Estimatet i model 1 svarer til, at biseksuelle kvinder har 22,1 % lavere lønindkomst end heteroseksuelle kvinder.¹² Model 2 viser, at der blandt mænd ikke er statistisk signifikant forskel mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle. Da vi i afsnit 4.1.2 og Tabel 5.4 fandt forskelle i uddannelse og branche på tværs af seksuel orientering har vi kørt modellerne i Tabel 5.10, hvor vi kun kontrollerer for alder og etnicitet. Disse resultater viser nogenlunde de samme resultater (dog bliver de signifikante parameterestimer lidt større).

Tabel 5.10 Logaritme af lønindkomst i kr., særskilt for køn og samlet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Lineære regressionsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,127 (0,104)	0,147 (0,105)	
Biseksuel	-0,250* (0,125)	-0,061 (0,127)	
Homo- og biseksuel, samlet			-0,024 (0,062)
Mand			Ref.
Kvinde			-0,219*** (0,029)
Antal personer	4.789	3.708	8.497

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, anbringelse i barndommen, uddannelse og branche. I analyserne indgår kun personer med en positiv lønindkomst i året.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020 og Indkomstregisteret 2018.

¹¹ Der benyttes logaritmen af lønindkomst for at begrænse indflydelsen fra ekstreme værdier, såkaldte outliers.

¹² Beregning fra log-koefficienter til relativ forskel: $(e^{-0,250} - 1) * 100 = -22,1$.

5.1.3 Økonomiske afsavn

Hovedbeskæftigelse og lønindkomst har betydning for, hvilket liv man har mulighed for at føre, men der er mange øvrige forhold, som fx gæld eller udgifter til bolig, som kan have en betydning for, hvordan den enkelte oplever deres økonomiske muligheder. I Tabel 5.11 viser vi respondenternes subjektive oplevelse af deres økonomiske situation. Samlet står alle i LGB-gruppen i en sværere økonomisk situation sammenlignet med alle heteroseksuelle. I LGB-gruppen har 21 % af økonomiske grunde været forhindret i at leve et almindeligt liv, 15 % har undladt at købe medicin, og 25 % har undladt nødvendig psykologbehandling. Til sammenligning er andelen for alle heteroseksuelle hhv. 13 %, 6 % og 12 %. Alle forskelle er statistisk signifikante.

Tallene viser, blandt både kvinder og mænd, at der ikke er forskel i andelen blandt homoseksuelle og heteroseksuelle, der inden for de sidste 3 år har oplevet, at de har været forhindret i at leve et almindeligt liv, af økonomiske grunde. Men når vi ser på andelen, der har undladt at købe lægeordineret medicin, er der en signifikant større andel blandt homoseksuelle mænd end heteroseksuelle mænd, der har oplevet dette. Både homoseksuelle kvinder og mænd har signifikant oftere end heteroseksuelle kvinder og mænd undladt nødvendig psykologbehandling. Så forskellene mellem homoseksuelle og heteroseksuelle viser sig først, når man spørger ind til specifikke afsavn. Biseksuelle oplever oftere end heteroseksuelle økonomiske afsavn, i forhold til både at leve et almindeligt liv, at købe lægeordineret medicin og nødvendig psykologbehandling.

Tabel 5.11 Økonomisk afsavn, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	He-tero	Homo	Bi	He-tero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Inden for 3 år af økonomiske grunde forhindret i at leve et almindeligt liv	12,7	15,5	22,1**	12,9	20,1	25,8**	12,8	21,3***
Undladt at købe lægeordineret medicin	6,7	9,3	17,9***	5,7	12,9*	15,3*	6,2	14,5***
Undladt nødvendig psykologbehandling	15,3	31,9***	33,6***	8,2	16,5*	17,3*	11,6	24,7***

Anm.: N(kvinder) = (8.883; 8.885; 8.873), samlet F-test(**). N(mænd) = (7.244; 7.248; 7.242), samlet F-test(**). N(alle) = (16.127; 16.133; 16.115), samlet F-test(***)

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

5.2 Transpersoners beskæftigelse og indkomst

5.2.1 Beskæftigelse

Tabel 5.12 viser andelen af respondenter i aldersgruppen 25-54 år i 2020, der er i beskæftigelse. Blandt kvinder er beskæftigelsesandelen næsten dobbelt så høj blandt ciskønnede i forhold til transpersoner (85 % for ciskønnede og 43 % for transkvinder). Denne forskel er signifikant. Blandt mænd er beskæftigelsen også betydelig højere blandt ciskønnede i forhold til transpersoner (90 % blandt ciskønnede mænd og 63 % blandt transmænd). For den samlede gruppe af ciskønnede og transpersoner er der også en relativt stor og signifikant forskel på beskæftigelsesandelene på hhv. 87 % og 52 %.

Tabel 5.12 Andel i beskæftigelse, særskilt for kønsidentitet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Beskæftiget	84,6	42,9***	89,4	63,4***	87,0	52,3***

Anm.: N(kvinder) = 5.786, samlet F-test(***). N(mænd) = 4.333, samlet F-test(***). N(alle) = 10.161, samlet F-test(***).

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og den Integreerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDAP) 2018.

I Tabel 5.13 er der udført en regressionsanalyse af beskæftigelsesandelen kontrolleret for relevante baggrundsforhold. Både i modellen for alle og opdelt på køn er der signifikante forskelle i beskæftigelsesandelene mellem ciskønnede og transpersoner, hvor transpersoner har signifikant lavere sandsynlighed for at være i beskæftigelse end ciskønnede. Når vi kører modellerne, som er vist i Tabel 5.13, og kun kontrollerer for alder og etnicitet (dvs. udelader variabler, som kan være påvirket af seksuel orientering), så finder vi en forskel på -0,362 procentpoint i model 3. Estimerterne i model 1 og 2 bliver ligeledes større (hhv. -0,430 og -0,265).

Tabel 5.13 Sandsynlighed for at være i beskæftigelse, særskilt for kønsidentitet og samlet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle, inkl. non-binære
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	-0,343*** (0,039)	-0,109** (0,041)	-0,237*** (0,036)
Antal personer	5.798	4.340	10.185

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn og uddannelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og den Integreerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDAP) 2018.

Tabel 5.14 viser fordeling på branche for beskæftigede i aldersgruppen 25-54 år i 2020.¹³ Der er relativt stor og signifikant forskel på, hvordan ciskønnede og transpersoner fordeler sig på branche (F-test, $p < 0,001$). Der er en større andel blandt transpersoner i beskæftigelse, som har uoplyst/ukendt brancheoplysning. Transpersoner er i lavere grad beskæftiget i landbrug, skovbrug og fiskeri m.m., sammenlignet med ciskønnede, hhv. 11,9 % i forhold til 18,8 % I branchekategorien handel og transport m.m. er 28,4 % af transpersoner beskæftiget, hvilket er signifikant højere end andelen på 19,7 % af ciskønnede. Derudover er transpersoner i lavere grad beskæftiget i offentlig administration m.m. sammenlignet med ciskønnede.

Tabel 5.14 Branche for beskæftigede, særskilt for kønsidentitet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Procent.

	Alle	
	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Uoplyst/ukendt	0,5	5,5**
Landbrug, skovbrug og fiskeri, industri, råstofudvinding og forsyning samt bygge og anlæg	18,8	11,9**
Handel og transport	19,7	28,4**
Information og kommunikation, finansiering og forsikring samt ejendoms-handel og udlejning	9,7	9,5
Erhvervsservice	12,9	14,4
Offentlig sektor	34,5	24,4***
Kultur, fritid og anden service	3,9	6,0
I alt	100	100

Anm.: N(alle) = 9.145, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og register for Arbejdsklassifikationsmodulet 2018.

Tabel 5.15 viser den gennemsnitlige ledighedsgrad hos ledige i aldersgruppen 25-54 år i 2020. Overordnet er der ikke signifikant forskel i ledighedsgrad på

¹³ Pga. for få observationer blandt transpersoner i flere af branchekategorierne viser vi kun opdelingen på branche for den samlede gruppe af ciskønnede og transpersoner.

tværs af kønsidentitet. Ser vi på alle ciskønnede og transpersoner, har transpersoner en ledighedsgrad på 0,32, mens ciskønnede personer har en ledighedsgrad på 0,27. Denne forskel er ikke statistisk signifikant.

Tabel 5.15 Gennemsnitlig ledighedsgrad for ledige, særskilt for kønsidentitet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Ledighedsgrad	0,27	0,35	0,27	0,28	0,27	0,32

Anm.: N(kvinder) = 481. N(mænd) = 276. N(alle) = 767. Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og den Integrerede Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDAP) 2018.

I Tabel 5.16 vises den årlige gennemsnitlige lønindkomst for beskæftigede respondenter i aldersgruppen 25-54 år i 2020. Ser vi på alle ciskønnede og alle transpersoner, er den gennemsnitlige lønindkomst hos ciskønnede 372.000 kr. sammenlignet med 199.000 kr. hos transpersoner. Denne forskel på 173.000 kr. er statistisk signifikant. Transkvinder har en årlig lønindkomst på 215.000 kr., og transmænd har en årlig lønindkomst på 186.000 kr. Til sammenligning er den årlige gennemsnitlige årsindkomst for ciskønnede kvinder og mænd hhv. ca. 315.000 kr. og ca. 427.000 kr. Alle forskelle mellem ciskønnede og transpersoner er statistisk signifikante.

Fordelingen over lønindkomstgrupper viser en signifikant forskellig fordeling af lønindkomst for ciskønnede og transpersoner på tværs af både mænd, kvinder og samlet. Blandt alle transpersoner har 39 % en lønindkomst på under 100.000 kr., mens det kun er 14 % blandt alle ciskønnede personer. I den øvre indkomstgruppe er 39 % af transpersoner ligeledes repræsenteret, mens der er 73 % af ciskønnede personer repræsenteret. I midtergruppen med indkomst på 100.000-250.000 kr. er der ikke statistisk signifikant forskel på ciskønnede og transpersoner.

Tabel 5.16 Årlig lønindkomst for lønmodtagere, særskilt for kønsidentitet. For aldersgruppen 25-54 år i 2020. Gennemsnit i kr. og procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. non-binære
Gennemsnitslig lønindkomst i kr.	315.247	214.808***	426.892	186.136***	372.361	198.848***
<i>Grupperet lønindkomst</i>						
1-99.999 kr.	16,0	37,5***	11,3	39,4***	13,6	38,5***
100.000-249.999 kr.	16,7	22,2	10,6	22,0**	13,6	23,0**
+250.000 kr.	67,3	40,3***	78,2	38,5***	72,9	38,5***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: Gennemsnit: N(kvinder) = 5.071. N(mænd) = 3.853. N(alle) = 8.943.

Grupperet: N(kvinder) = 5.071, samlet F-test(***). N(mænd) = 3.853, samlet F-test(***). N(alle) = 8.943, samlet F-test(***).

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Indkomstregisteret 2018.

Da lønindkomsten er påvirket af forskelle i baggrundskarakteristika, der, som vi har set i de ovenstående afsnit, er forskellige mellem ciskønnede og transpersoner, har vi udført en regressionsanalyse af forskelle i lønindkomst kontrolleret for relevante baggrundsforhold samt branche¹⁴. I Tabel 5.17 viser model 3, at lønindkomsten for transpersoner er ca. 41 % lavere end lønindkomsten for ciskønnede¹⁵. Når der kontrolleres for baggrundskarakteristika, er lønindkomsten 30 % lavere for transkvinder i forhold til ciskønnede kvinder (ikke statistisk signifikant) og 47 % lavere for transmænd i forhold til ciskønnede mænd. I modeller, som kun inkluderer alder og etnicitet (resultater er ikke vist her), er størrelsen på resultaterne noget højere: -0,657 i model 1, -0,968 i model 2 og -0,810 i model 3, og alle er statistisk signifikante på minimum 1 %-signifikansniveau.

¹⁴ Der benyttes log af lønindkomst for at begrænse indflydelsen fra ekstreme værdier, såkaldte outliers.

¹⁵ Beregning fra log-koefficienter til relativ forskel: $(e^{-0,521} - 1) * 100 = -40,6$.

Tabel 5.17 Logaritme lønindkomst, særskilt for kønsidentitet og samlet. For aldersgruppen 25-54 år. Lineære regressionsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	-0,353 (0,193)	-0,642*** (0,162)	-0,521*** (0,116)
Antal personer	5.071	3.853	8.943

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og branche. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet. I analyserne indgår kun personer med en positiv lønindkomst i året.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021 og Indkomstregisteret 2018.

5.3 Opsummering

Beskæftigelse og indkomst

Hovedbeskæftigelse

Homo- og biseksuelle: Blandt kvinder er der en signifikant større andel blandt homo- og biseksuelle end heteroseksuelle under uddannelse, og en mindre andel, der er lønmodtagere. Den samme tendens ser vi ikke blandt mændene, hvor den eneste signifikante forskel er, at biseksuelle mænd sjældnere end heteroseksuelle mænd er beskæftiget med ledelse.

Ser vi på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er beskæftigelsesgraden lavere end for den heteroseksuelle del af befolkningen. Det er særligt de biseksuelle mænd, som har en lav andel i beskæftigelse (77 % er i beskæftigelse), mens homoseksuelle kvinder har en beskæftigelsesandel på 90 %, hvilket svarer til heteroseksuelle mænds beskæftigelsesandel.

Transpersoner: Andelen i beskæftigelse er betydeligt lavere blandt transpersoner end blandt ciskønnede. Blandt transkvinder er denne andel 43 %, og for transmænd er den 63 %, mens den for ciskønnede er 87 %.

Branche

Homo- og biseksuelle: Når vi ser på hele gruppen af homo- og biseksuelle, er der færre repræsenteret i landbrug, skovbrug og fiskeri, industri, råstofindvinding og forsyning i forhold til heteroseksuelle.

Transpersoner: Det samme forhold, med en lavere andel i repræsenteret i landbrug, skovbrug og fiskeri, industri, råstofindvinding og forsyning, gør sig gældende for transpersoner i forhold til ciskønnede. Der er relativt stor og signifikant forskel på, hvordan ciskønnede og transpersoner fordeles sig på branche.

Ledighedsgrad

Homo- og biseksuelle: Vi finder ikke signifikante forskelle i ledighedsgrad mellem forskellige seksuelle retninger for den samlede gruppe. Men ser vi blandt kvinder alene, er der signifikant forskel i ledighedsgrad mellem biseksuelle (0,38) og heteroseksuelle (0,25).

Transpersoner: For transpersoner er ledighedsgraden ca. dobbelt så høj som hos ciskønnede. Denne forskel er dog ikke statistisk signifikant.

Arbejdstid

Homo- og biseksuelle: Der er ingen signifikante forskelle i den gennemsnitlige arbejdstid på tværs af seksuel orientering.

Jobskifte og fyring

Homo- og biseksuelle: Der er ingen signifikant forskel for alle i LGB-gruppen og heteroseksuelle i forhold til jobskifte. Men når vi ser opdelt på køn og seksualitet, finder vi, at biseksuelle kvinder sjældnere end heteroseksuelle kvinder frivilligt skifter job. Vi finder ingen signifikante forskelle i forhold til seksuel orientering og fyring.

Lønindkomst

Homo- og biseksuelle: Ser vi på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, er den gennemsnitlige årlige lønindkomst ca. 51.000 lavere end for heteroseksuelle. Denne forskel er statistisk signifikant og drevet af en betydelig lavere løn blandt biseksuelle. Der er ikke statistisk signifikant forskel på lønindkomsten blandt homo- og heteroseksuelle når vi kontrollerer for baggrundsfaktorer.

Transpersoner har betydelig lavere lønindkomst end ciskønnede. Når der korrigeres for en række baggrundskarakteristika, er lønindkomsten blandt transpersoner 41 % lavere end blandt ciskønnede for personer med en lønindkomst.

Økonomiske afsavn

Homo- og biseksuelle: Homoseksuelle oplever oftere end heteroseksuelle specifikke afsavn, fx i forhold til medicin og psykologbehandling, mens biseksuelle oftere end heteroseksuelle oplever generelle afsavn samt afsavn af medicin og psykologbehandling.

6 Livskvalitet og sundhed

Mens der findes meget lidt litteratur om livstilfredshed som et selvstændigt mål, findes der en række undersøgelser, der peger på, at en større andel blandt homo- og biseksuelle er ensomme, og at det psykiske og fysiske helbred blandt homo- og biseksuelle er dårligere end blandt heteroseksuelle. I en undersøgelse baseret på SUSY-undersøgelsen fra 2013 er andelen, som oplever, at de ofte er uønsket alene, relativt stor blandt biseksuelle kvinder (16 %) og mænd (13 %) samt transpersoner (19 %) i forhold til heteroseksuelle (ca. 5 %). Blandt homoseksuelle kvinder er andelen den samme som blandt heteroseksuelle (5 %), mens der er 10 % blandt de homoseksuelle mænd, som angiver, at de ofte er uønsket alene.

I undersøgelsen fra 2017-2018 (Frisch, 2019) er der også spurgt til ensomhed. Denne undersøgelse finder at homo- og biseksuelle mænd oplever at være mere ensomme end heteroseksuelle mænd. Biseksuelle kvinder oplever at være mere ensomme end heteroseksuelle kvinder, mens der ikke er signifikant forskel i andelen, der angiver at være ensom, mellem homo- og heteroseksuelle kvinder.

Der findes en lang række undersøgelser, der peger på, at søvnproblemer ofte hænger sammen med stress og belastende livsbegivenheder, og at en dårlig søvn har negative sundhedsmæssige konsekvenser (se fx Jennum et al., 2015). I dette kapitel undersøger vi derfor respondenternes vurdering af deres søvn. I undersøgelsen fra 2009 finder forfatterne, at en relativt stor andel (44 %) blandt unge homoseksuelle kvinder angiver, at de har søvnbesvær. Blandt unge biseksuelle kvinder er denne andel 5 %.

Undersøgelser af det selv vurderede helbred peger dog på, at homo- og biseksuelle lige som heteroseksuelle vurderer at have et godt eller meget godt helbred (Gransell & Hansen, 2009; Johansen et al., 2015). I SEXUS-rapporten fra 2019 (Frisch et al., 2019) ses på det modsatte – altså andelen, der angiver at have et dårligt eller et særdeles dårligt helbred. Her er andelen blandt homo- og biseksuelle, der angiver at have et dårligt eller særdeles dårligt helbred, højere end blandt heteroseksuelle. For mænd angiver 5 % blandt heteroseksuelle, 7 % blandt homoseksuelle og 10 % blandt biseksuelle mænd at have et dårligt eller særdeles dårligt helbred. For kvinder er disse tal 6 % blandt heteroseksuelle, 10 % blandt homoseksuelle og 9 % blandt biseksuelle. Når der ses på forskellige mål for den fysiske og psykiske sundhedstilstand, er der ofte forskel mellem homo- og biseksuelle og heteroseksuelle personer, således at homo- og biseksuelle har en dårligere fysisk og psykisk sundhedstilstand.

I undersøgelsen fra 2015 (Johansen et al., 2015) angiver en større andel blandt biseksuelle kvinder i forhold til homo- og heteroseksuelle kvinder, at de har et dårligt fysisk og psykisk helbred. I denne undersøgelse er der ikke forskel på tværs af seksuel orientering blandt mænd.

Der findes en række danske studier, som belyser sundhed og livsstilsadfærd blandt homo- og biseksuelle (Johansen et al., 2015; Gransell & Hansen, 2009; Egede et al., 2019; Frisch et al., 2019). Disse studier finder bl.a., at der i gruppen af homo- og biseksuelle er en tendens til et større forbrug af alkohol og cigaretter og mere stillesiddende fritid end blandt heteroseksuelle. Internationale studier peger på en tilsvarende livsstilsadfærd (fx Watson et al., 2015).

Tidligere undersøgelser af transpersoner viser, at transpersoner generelt har et dårligere helbred end den generelle befolkning. I en undersøgelse med data fra 2013 (Johansen et al., 2015) angiver 71 % blandt transpersoner, at de har et fremragende, godt eller vældigt godt helbred. I undersøgelsen fra 2013 sammenlignes transpersoner med heteroseksuelle, og blandt disse angiver ca. 90 %, at de har et fremragende, godt eller vældigt godt helbred. Adspurgt om deres mentale helbred (via validerede batterier af spørgsmål) angiver 46 % af de transkønnede respondenter at have et dårligt mentalt helbred. Den tilsvarende andel blandt heteroseksuelle er 13 % I SEXUS-undersøgelsen fra 2017-2018 angiver 18 % blandt transkvinder og 11 % blandt transmænd at have et dårligt eller et særdeles dårligt helbred. De tilsvarende andele for ciskvinder og -mænd er 6 % og 5 %

SEXUS-rapporten fra 2019 (Frisch et al., 2019) finder også indikatorer på, at biseksuelle har dårligere psykisk helbred end homo- og heteroseksuelle. I denne undersøgelse finder de således, at 7 %, 14 % og 18 % af hhv. hetero-homo- og biseksuelle mænd har modtaget behandling for et psykisk problem hos læge, psykolog eller lignende inden for det seneste år. Blandt kvinderne er disse andele 13 %, 25 % og 37 % for hhv. hetero-, homo- og biseksuelle. I SEXUS-undersøgelsen angav langt større andele af homo- og biseksuelle mænd og kvinder at have symptomer på angst i forhold til heteroseksuelle mænd og kvinder. I en større britisk undersøgelse, som inkluderede næsten 30.000 LGB-personer, rapporterede 19 % og 15 % af de biseksuelle kvinder og mænd om et varigt følelsesmæssigt eller psykisk problem. Disse andele var større end blandt homoseksuelle kvinder (12 %) og mænd (11 %) og betydeligt større end blandt heteroseksuelle kvinder (6 %) og mænd (5 %) (Elliott et al., 2015).

I SEXUS-undersøgelsen angiver 24,9 % af transkvinder og 39,9 % af transmænd at have modtaget behandling for et psykisk problem hos læge, psykolog eller lignende inden for det seneste år. Det samme gælder for 6,9 % af cis-

mænd og 13,5 % af ciskvinder. Generelt peger SEXUS-rapporten på en markant overrisiko for samtlige mentale mistrivseludfald og for uhensigtsmæssige livstilfaktorer blandt transpersoner i forhold til ciskønnede.

6.1 Homo- og biseksuelles livskvalitet og sundhed

6.1.1 Livstilfredshed

Livskvalitet kan forsøges indkredset på forskellige måder i spørgeskemaundersøgelser. En måde er at spørge respondenterne direkte om deres overordnede livstilfredshed. I SHILD-undersøgelsen er respondenterne blevet stillet spørgsmålet: "Alt taget i betragtning – hvor tilfreds eller utilfreds er du for tiden med dit liv?".¹⁶ Som det fremgår af Tabel 6.1, er der signifikante forskelle i livstilfredshed i forhold til køn og seksuel orientering. Blandt kvinder finder vi, at de biseksuelle i forhold til de heteroseksuelle signifikant oftere har en lav livstilfredshed, mens vi ingen signifikante forskelle finder mellem de homo- og heteroseksuelle. Blandt mændene finder vi, at både homo- og biseksuelle signifikant oftere har en lav livstilfredshed i forhold til de heteroseksuelle.

Tabel 6.1 Respondenter fordelt efter, hvor tilfredse de er med deres liv, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Meget tilfreds	27,2	25,4	21,2	29,4	23,5	15,8**	28,3	21,2***
Tilfreds	53,1	59,6	42,2**	50,6	44,3	53,5	51,8	48,5
Hverken eller	12,9	8,4	20,5*	13,1	18,2	13,0	13,0	15,9
Utilfreds eller meget utilfreds	6,9	6,7	16,1**	6,9	14,0*	17,8**	6,9	14,3***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.886, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(***). N(alle) = 16.134, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

¹⁶ Vi har slået svarene "utilfreds" og "meget utilfreds" sammen, da der var for få observationer i nogle celler.

Blandt alle homo- og biseksuelle er 14,3 % utilfredse eller meget utilfredse med deres liv. Det samme gør sig gældende blandt 6,9 % af alle de heteroseksuelle (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Altså har dobbelt så mange homo- og biseksuelle en lav livstilfredshed i forhold til heteroseksuelle. I Tabel 6.2 opstiller vi regressionsmodeller, der måler sandsynligheden for at have lav livstilfredshed i forhold til en middel eller god livstilfredshed, hvor vi tager højde for en lang række baggrundskarakteristika samt uddannelsesniveau og hovedbeskæftigelse. Model 3, hvor kvinder og mænd er samlet, viser at homo- og biseksuelle fortsat har en signifikant større sandsynlighed for at have lav livstilfredshed, i forhold til heteroseksuelle, efter vi har kontrolleret for øvrige forhold. Modellerne, der ser på sandsynligheden delt på køn og seksuel orientering, viser, at det kun er biseksuelle kvinder, der har en signifikant større sandsynlighed end heteroseksuelle for at have lav livstilfredshed. I en model, hvor vi kun kontrollerer for alder og etnicitet bliver forskellen mellem bi- og homoseksuelle og heteroseksuelle mænd også signifikant.

Tabel 6.2 Sandsynlighed for at have lav livstilfredshed i modsætning til middel eller høj livstilfredshed, særskilt for køn og samlet. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	-0,007 (0,023)	0,052 (0,034)	
Biseksuel	0,076** (0,028)	0,072 (0,040)	
Homo- og biseksuel, samlet			0,057** (0,017)
Mand			Ref.
Kvinde			-0,003 (0,005)
Antal personer	8886	7248	16134

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD, 2020.

6.1.2 Ensomhed

For at undersøge respondenternes ensomhed anvender vi den korte version af UCLA Loneliness Scale, der baserer sig på følgende tre spørgsmål:

- Hvor ofte føler du dig isoleret fra andre?
- Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?
- Hvor ofte føler du dig udenfor?

Til hvert af spørgsmålene har det været muligt at besvare "sjældent", "en gang imellem" eller "ofte". Svarene bliver givet en pointscore, hvor respondenterne har fået 1 point for hver gang, de svarede "sjældent", 2 point for hver gang de svarede "en gang imellem", og 3 point for hver gang de svarede "ofte". Disse point har vi lagt sammen til en samlet ensomhedsscore på mellem 3 og 9, hvor høje værdier afspejler en høj grad af ensomhed. Den gennemsnitlige ensomhedsscore i Tabel 6.3 viser, at der blandt kvinder ikke er signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle, mens biseksuelle har en højere grad af ensomhed sammenlignet med heteroseksuelle. Blandt mænd har både homo- og biseksuelle en signifikant højere ensomhedsscore end heteroseksuelle. Samlet har LGB-gruppen en score på 4,8, hvilket er signifikant højere end blandt de heteroseksuelle med en score på 4,1.

Tabel 6.3 Respondenter fordelt efter gennemsnitlig score for ensomhed, særskilt for køn og seksuel orientering. Score.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Score for UCLA-ensomhedsskala (skala 3-9)	4,2	4,5	5,0***	4,0	4,9***	4,9***	4,1	4,8***

Anm.: N(kvinder) = 8.886. N(mænd) = 7.240. N(alle) = 16.126. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Efter at vi i regressionsmodellerne i Tabel 6.4 har kontrolleret for baggrunds-karakteristika samt uddannelsesnivea og hovedbeskæftigelse, finder vi fortsat de samme resultater for ensomhed som i den beskrivende Tabel 6.3. Blandt kvinder er der ikke signifikant forskel mellem homo- og heteroseksu-

elle, mens biseksuelle i gennemsnit har en signifikant højere grad af ensomhed. Blandt mænd har både homo- og biseksuelle en signifikant højere grad af ensomhed end heteroseksuelle. Ovenstående resultater er de samme i modeller, hvor der kun kontrolleres for alder og etnicitet.

Tabel 6.4 Forskel i ensomhed målt i score på UCLA-ensomhedsskala (skala 3-9), særskilt for køn og samlet. Lineære regressionsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,152 (0,140)	0,638*** (0,158)	
Biseksuel	0,401** (0,133)	0,459* (0,179)	
Homo- og biseksuel, samlet			0,448*** (0,079)
Mand			Ref.
Kvinde			0,167*** (0,028)
Antal personer	8.886	7.240	16.126

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

6.1.3 Indflydelse på eget liv og fortjent bedre tilværelse

Om man oplever at have indflydelse på sit eget liv, kan være et udtryk for livskvalitet. Tabel 6.5 viser, i hvor høj grad respondenterne oplever at have indflydelse på eget liv, når vi opdeler på køn og seksuel orientering. Blandt homoseksuelle kvinder er der signifikant færre end blandt heteroseksuelle kvinder i midte-kategorien (hvor man oplever "i nogen grad" at have indflydelse), men ikke signifikant flere i yder-kategorierne. Blandt de biseksuelle kvinder oplever signifikant flere end blandt heteroseksuelle kvinder, at de "i mindre grad" eller "slet ikke" har indflydelse på eget liv. Blandt de homo- og biseksuelle mænd oplever signifikant flere end blandt heteroseksuelle mænd, at de "i mindre

grad" eller "slet ikke" har indflydelse på eget liv. Disse resultater kan altså være et udtryk for en lavere livskvalitet blandt homo- og biseksuelle i forhold til blandt heteroseksuelle.

Blandt alle homo- og biseksuelle oplever 13,7 %, at de "i mindre grad" eller "slet ikke" har indflydelse på deres eget liv, mens det samme gør sig gældende for halvt så mange (6,4 %) af de heteroseksuelle.

Tabel 6.5 Respondenter fordelt efter, i hvilken grad de oplever at have indflydelse på eget liv, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
I høj grad	59,9	65,1	48,0**	61,0	52,8	46,4**	60,4	51,9***
I nogen grad	33,9	24,7*	39,0	32,4	33,1	37,1	33,2	34,5
I mindre grad/ slet ikke	6,2	10,3	13,0**	6,6	14,0*	16,5*	6,4	13,7***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.244, samlet F-test(***). N(alle) = 16.129, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

I Tabel 6.6 undersøger vi, i hvilket omfang respondenterne opdelt på køn og seksuel orientering oplever, at de har fortjent en bedre tilværelse. For den samlede gruppe af homo- og biseksuelle svarer 62,4 % 'nej' til dette. For den samlede gruppe af heteroseksuelle svarer 71,9 % 'nej' til dette. Forskellen mellem de samlede grupper er signifikant. Når vi opdeler resultaterne på køn og seksuel orientering, finder vi ingen signifikante forskelle mellem homo- og heteroseksuelle blandt både kvinder og mænd. Både blandt biseksuelle kvinder og mænd er der en signifikant lavere andel, der svarer 'nej' til dette spørgsmål. Der er således hhv. 57,1 % og 55,4 % blandt biseksuelle kvinder og mænd og hhv. 71,8 % og 71,9 % blandt heteroseksuelle kvinder og mænd.

Tabel 6.6 Respondenter fordelt efter, om de oplever at have fortjent en bedre tilværelse, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Ja, helt afgjort	9,0	9,1	14,0	8,9	13,0	13,4	8,9	12,8*
Ja, måske	19,2	16,0	28,9**	19,2	20,2	31,1*	19,2	24,9**
Nej sådan føler jeg ikke	71,8	74,9	57,1***	71,9	66,7	55,4**	71,9	62,4***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.872, samlet F-test(**). N(mænd) = 7.236, samlet F-test(**). N(alle) = 16.108, samlet F-test(***). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Ser vi på den samlede gruppe af homo- og biseksuelles selvvalderede helbred, angiver 62 %, at de har et virkelig godt eller godt helbred, mens denne andel er 70 % for den samlede gruppe af heteroseksuelle. Tabel 6.7 viser respondenternes selvvalderede helbred opdelt på køn og seksuel orientering. Mens der blandt biseksuelle kvinder er en signifikant mindre andel, der angiver at have et virkelig godt helbred (12,4 %), end heteroseksuelle (18,3 %), er denne andel større blandt homoseksuelle (23,2 %). Der er dog ikke signifikant forskel på andelen mellem homoseksuelle og heteroseksuelle kvinder. For både kvinder og mænd er der blandt biseksuelle en signifikant større andel, der svarer at de har et 'nogenlunde helbred' i forhold til heteroseksuelle.

Tabel 6.7 Respondenter fordelt efter selv vurderet helbred, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Virkelig godt	18,3	23,2	12,4*	18,7	17,4	12,0	18,5	15,5
Godt	50,2	50,5	48,3	52,4	44,3	43,7	51,4	46,5*
Nogenlunde	23,8	20,4	31,4*	22,6	30,3	36,1**	23,2	30,4***
Dårligt og virkelig dårligt	7,7	5,9	7,9	6,2	8,0	8,2	6,9	7,6
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.887, samlet F-test(). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(*). N(alle) = 16.135, samlet F-test(**). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

I Tabel 6.8 har vi set på sandsynligheden for at have et selv vurderet virkelig godt eller godt helbred kontrolleret for baggrundskarakteristika samt uddannelsesniveaue og hovedbeskæftigelse. Model 3, som inkluderer alle, viser, at når vi kontrollerer for en række baggrundskarakteristika, vurderer den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, at de i mindre grad har et godt eller virkelig godt helbred. Blandt kvinder er der ikke signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle, mens biseksuelle i mindre grad vurderer, at de har et godt helbred. Modellen, der inkluderer mænd, viser, at når vi kontrollerer for en række baggrundskarakteristika, så vurderer både homo- og biseksuelle mænd, at de har et mindre godt helbred end heteroseksuelle. Modeller, der kun inkluderer alder og etnicitet som kontrolvariabler, finder de samme resultater.

Tabel 6.8 Sandsynlighed for at have et 'virkelig godt eller godt helbred' i forhold til 'nogenlunde, dårligt eller meget dårligt helbred', særskilt for køn og samlet. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,013 (0,039)	-0,104* (0,045)	
Biseksuel	-0,099** (0,036)	-0,106* (0,047)	
Homo- og biseksuel, samlet			-0,082** (0,022)
Mand			Ref.
Kvinde			-0,015 (0,008)
Antal personer	8.887	7.248	16.135

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Tabel 6.9 viser forskellige mål for fysisk aktivitet og motionsadfærd opdelt på køn og seksuel orientering. Ser vi på hele gruppen af homo- og biseksuelle, angiver denne gruppe i gennemsnit at være aktiv 3,9 dage ud af de sidste 7 dage. For gruppen af heteroseksuelle er det i gennemsnit 4,2 dage ud af 7 dage. Forskellen mellem homo- og biseksuelle og heteroseksuelle er statistisk signifikant.

I forhold til det gennemsnitlige antal dage, hvor respondenterne har været aktive, gælder for både mænd og kvinder, at homo- og biseksuelle i gennemsnit har færre dage. Forskellene er dog ikke statistisk signifikante. I Tabel 6.9 er vist respondenternes angivelse af, hvor hyppigt de dyrker motion hhv. i en idrætsforening, i et fitnesscenter og som ikke-organiseret motion. Blandt kvinder er der kun få og stort set ingen signifikante forskelle på tværs af seksuel orientering. Dog er der forskelle mellem homo- og heteroseksuelle kvinder i forhold til motion i idrætsforening. Blandt homoseksuelle er der hhv. 59,9 % og 14,5 %, der aldrig og månedligt dyrker motion i en idrætsforening, mens det for hete-

roseksuelle er hhv. 66,9 % og 6,7 %. Forskellen i andelene, der svarer 'månedligt' er statistisk signifikante. Det lader altså til, at homoseksuelle kvinder i lidt højere grad dyrker motion i en idrætsforening end heteroseksuelle.

Blandt homoseksuelle mænd lader det modsatte til at være tilfældet. Her er der 73,2 %, der angiver aldrig at dyrke motion i en idrætsforening, mens denne andel er 59,5 % for heteroseksuelle. Blandt mænd er der til gengæld en mindre andel blandt homoseksuelle, der svarer, at de aldrig dyrker ikke-organiseret motion (13,6 %), i forhold til heteroseksuelle (20,1 %). Der er ingen signifikante forskelle i hyppigheden af motion i et fitnesscenter på tværs af køn og seksuel orientering.

Tabel 6.9 Respondenter fordelt efter fysisk aktivitet og motionsadfærd, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	He-tero	Homo	Bi	He-tero	Homo	Bi	He-tero	LGB
Antal dage aktiv, sidste 7 dage	4,2	4,0	3,9	4,2	3,9	3,9	4,2	3,9*
Motion i idrætsforening								
Aldrig	66,9	59,9	69,3	59,5	73,2** *	66,2	63,1	67,9*
Månedligt	6,7	14,5*	7,1	9,9	7,3	9,8	8,4	9,2
Ugentligt	26,4	25,5	23,5	30,5	19,5**	24,0	28,5	23,0**
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Motion i fitnesscenter								
Aldrig	65,4	65,6	61,0	65,2	62,1	62,1	65,3	62,4
Månedligt	8,0	9,5	12,0	8,8	7,1	15,6	8,4	11,1
Ugentligt	26,5	24,9	27,0	26,0	30,8	22,2	26,3	26,5
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Ikke-organiseret motion								
Aldrig	13,6	14,2	10,7	20,1	13,6*	23,1	16,9	15,1
Månedligt	22,6	22,2	29,1	25,4	30,9	30,2	24,0	28,6*
Ugentligt	63,9	63,6	60,2	54,4	55,5	46,7	59,0	56,3
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: Fysisk aktiv: N(kvinder) = 8.841. N(mænd) = 7.210. N(alle) = 16.051.

Idrætsforening: N(kvinder) = 8.530, samlet F-test(). N(mænd) = 6.878, samlet F-test(*). N(alle) = 15.408, samlet F-test(*)

Fitnesscenter: N(kvinder) = 8.531, samlet F-test(). N(mænd) = 6.877, samlet F-test(). N(alle) = 15.408, samlet F-test()

Ikke organiseret: N(kvinder) = 8.824, samlet F-test(). N(mænd) = 6.875, samlet F-test(*). N(alle) = 15.399, samlet F-test()

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Tabel 6.10 viser, hvordan respondenterne fordeler sig efter BMI-kategorier. For den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er 48,4 % overvægtige eller svært overvægtige. For den samlede gruppe af heteroseksuelle er denne andel 51,4 %. Disse andele er ikke signifikant forskellige. Ser vi på kvinder og mænd hver for sig, er der ikke signifikant forskel i fordeling på BMI-kategorierne mellem bi- og heteroseksuelle. Der er en signifikant større andel homoseksuelle kvinder (64,4 %) blandt under- og normalvægtige end blandt heteroseksuelle kvinder (54,5 %) og en mindre (men ikke-signifikant) andel blandt svært overvægtige. Det samme forhold i BMI-fordelingen mellem homo- og heteroseksuelle finder vi blandt mænd. Blandt homoseksuelle mænd er andelen, der er under- eller normalvægtige 55 %, og andelen der er svært overvægtige 11,5 %. Disse andele er for heteroseksuelle mænd hhv. 43,2 % og 18,3 %. Der er altså signifikant forskel på fordelingen af kropsvægt for homo- og heteroseksuelle mænd.

Tabel 6.10 Respondenter fordelt efter BMI-kategori, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Under- eller normalvægtig	54,4	64,4*	53,8	43,2	55,0**	35,8	48,6	51,6
Overvægtig	26,6	20,5	25,7	38,5	33,8	41,4	32,7	30,8
Svært overvægtig	19,0	15,2	20,5	18,3	11,2**	22,8	18,7	17,6
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.823, samlet F-test(). N(mænd) = 7.231, samlet F-test(*). N(alle) = 16.054, samlet F-test(). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. BMI står for Body Mass Indeks og angiver vægt i kilo divideret med højde gange højde i meter. 1) BMI < 25, 2) 25 < = BMI < 30, 3) BMI > = 30.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Tabel 6.11 viser respondenternes vurdering af deres søvn opdelt på køn og seksuel orientering. Blandt kvinder er der ikke forskel på vurderingen af søvn: For alle tre grupper angiver ca. en tredjedel, at de sover dårligt eller virkelig dårligt. Blandt mænd angiver en større andel blandt homo- og biseksuelle, at de sover dårligt eller virkelig dårligt (22,3 % for homoseksuelle og 25,4 % for

biseksuelle), sammenlignet med heteroseksuelle (12,4 %). Ser vi på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, angiver en signifikant større andel, at de sover dårligt eller virkelig dårligt (20,4 %) i forhold til den samlede gruppe af heteroseksuelle (14 %).

Tabel 6.11 Respondenter fordelt efter, hvordan de synes, at de sover. Særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Virkelig godt	12,7	17,2	12,7	16,6	17,6	14,1	14,7	15,1
Godt	38,8	38,9	33,0	39,7	34,9	29,9*	39,3	33,8*
Nogenlunde	32,8	31,0	35,2	31,3	25,3	30,5	32,0	30,7
Dårligt eller virkelig dårligt	15,7	13,0	19,1	12,4	22,3*	25,4**	14,0	20,4***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(***). N(alle) = 16.136, samlet F-test(**). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

I Tabel 6.12 undersøges hyppighed af smerter. Ser vi på hele gruppen af homo- og biseksuelle og sammenligner med heteroseksuelle, er der signifikant forskel i andelen, som angiver at have smerter altid eller ofte. Blandt homo- og biseksuelle er denne andel lidt højere (27,3 %) end for heteroseksuelle (22,7 %). Når vi ser opdelt på køn, er denne forskel i oplevede smerter i høj grad drevet af biseksuelle. Blandt kvinder er der en signifikant lavere andel, der angiver at have smerter sjældent, i forhold til heteroseksuelle. Blandt mænd er der ikke forskel mellem homo- og heteroseksuelle i forhold til deres vurdering af smerter. Blandt biseksuelle mænd er der en signifikant større andel (30,3 %) der angiver, at de altid eller ofte har smerter, og en signifikant lavere andel (28,7 %), der angiver sjældent at have smerter, i forhold til heteroseksuelle (18,7 % svarer 'altid' eller 'ofte' og 37,9 % svarer 'sjældent').

Tabel 6.12 Respondenter fordelt efter, hvor ofte de har smerter. Særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Altid eller ofte	27,0	21,4	31,3	18,7	23,4	30,3*	22,7	27,3*
Sommetider	31,5	41,6*	38,7	28,4	25,3	29,1	29,9	33,3
Sjældent	31,4	27,2	23,5*	37,9	34,3	28,7*	34,7	28,3**
Aldrig	10,1	9,8	6,5	15,0	17,0	11,9	12,6	11,2
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.884, samlet F-test(*). N(mænd) = 7.244, samlet F-test(*). N(alle) = 16.128, samlet F-test(**). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Der er ikke-signifikante forskelle i forbrug af alkohol, når vi ser på de samlede grupper af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle. Tabel 6.13 viser forbrug af alkohol, når vi opdeler på køn og seksuel orientering. For hele gruppen af heteroseksuelle angiver 28 %, at de drikker alkohol ugentligt, mens det for hele gruppen af homo- og biseksuelle er 26 %. Når vi opdeler på køn, er der nogle signifikante forskelle. Blandt biseksuelle kvinder og mænd er der en signifikant mindre andel (15,8 % blandt kvinder og 24,3 % blandt mænd), der drikker alkohol ugentligt, end blandt heteroseksuelle kvinder (21,2 %) og heteroseksuelle mænd (33,8 %). Der er umiddelbart ikke signifikante forskelle i alkoholforbruget blandt homo- og heteroseksuelle kvinder. Andelen blandt homoseksuelle mænd, der drikker alkohol årligt, er 9,6 % og signifikant mindre end denne andel blandt heteroseksuelle mænd (17,4 %). Nogle af de umiddelbare forskelle i alkoholforbruget kan muligvis forklares af forskelle i aldersfordelingen, som er forskellig opdelt på køn og seksuel orientering, da tidligere analyser viser betydelige forskelle i drikkemønstre for unge og ældre, hvor unge typisk drikker sjældnere, men mere pr. gang, når de drikker (se fx Christensen et al., 2019). Vi har lavet en simpel regressionsmodel af, hvorvidt man drikker alkohol ugentligt, i forhold til de øvrige kategorier kontrolleret for alder og etnicitet (ikke vist her). Resultaterne indikerer, at der ikke er forskel på tværs af seksuel orientering sammenlignet med heteroseksuelle. Når vi opdeler resultaterne på køn finder vi dog, at homoseksuelle mænd drikker hyppigere ugentligt i forhold til heteroseksuelle mænd (disse tal er ikke vist her).

Tabel 6.13 Respondenter fordelt efter alkoholforbrug. Særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Ugentligt	21,2	24,6	15,8*	33,8	39,6	24,3*	27,7	25,8
Månedligt	31,5	30,3	31,7	35,0	33,4	33,8	33,3	32,4
Årligt	25,0	22,3	28,5	17,4	9,6**	23,9	21,1	21,3
Sjældnere eller aldrig	22,4	22,8	23,9	13,8	17,4	18,1	18,0	20,6
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 8.887, samlet F-test(). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(*). N(alle) = 16.136, samlet F-test(). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Ser vi på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, angiver 17,9 %, at de ryger, mens denne andel for den samlede gruppe af heteroseksuelle er 15,1. Der er ikke signifikant forskel på disse to andele. Tabel 6.14 viser andelen, der ryger, opdelt på køn og seksuel orientering. For både mænd og kvinder er der en højere andel blandt biseksuelle i forhold til heteroseksuelle, der ryger, men forskellen er ikke signifikant.

Tabel 6.14 Respondenter, der angiver, at de ryger dagligt. Særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Hetero			Homo			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Ryger dagligt	13,6	15,1	18,4	16,6	15,9	21,2	15,1	17,9

Anm.: N(kvinder) = 8.888, samlet F-test(). N(mænd) = 7.246, samlet F-test(). N(alle) = 16.134, samlet F-test(). Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

6.1.4 Forbrug af sundhedsydelse og medicin

I det følgende afsnit viser vi resultaterne for forbrug af sundhedsydelser og medicin baseret på data fra sundhedsregistre og Lægemiddelstatistikregisteret. Tallene i de næste tre tabeller viser gennemsnit over de 3 seneste år, hvor der er tilgængelige data.¹⁷

Tabel 6.15 viser tal for besøg hos almen læge, speciallæge samt psykolog og psykiater opdelt på køn og seksualitet. Tallene er baseret på data fra Sygesikringsregisteret. Der undersøges, hvor stor en andel af respondenterne, der har benyttet læge, samt det gennemsnitlige antal besøg over 3 år. Da stort set alle besøger almen læge mindst én gang over en periode på 3 år, er disse andele ikke vist i tabellen.

For den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 50 % haft minimum ét besøg hos en speciallæge over en treårig periode. Dette er signifikant lavere end for den samlede gruppe af heteroseksuelle med en andel på 55 %. Det gennemsnitlige antal besøg hos speciallæge i løbet af 3 år er 5,6 for den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, mens det for den samlede gruppe af heteroseksuelle er 6,9. Denne forskel er ikke statistisk signifikant. Når vi ser på besøg hos psykolog og psykiater, har den samlede gruppe af homo- og biseksuelle en større andel, der benytter denne type speciallæge (10,5 %), end heteroseksuelle (6,0 %). Det gennemsnitlige antal psykolog-/psykiaterbesøg er også højere for den samlede gruppe af homo- og biseksuelle (over 3 år er der i gennemsnit 1 besøg) end for heteroseksuelle (0,6 besøg over 3 år). Disse forskelle er statistisk signifikante.

Når vi ser på tallene opdelt på køn (se Tabel 6.15), er der nogle forskellige mønstre på tværs af lægetype. I forhold til andel med speciallægebesøg er der ikke forskel mellem heteroseksuelle og homoseksuelle kvinder. Biseksuelle kvinder benytter sig i lavere grad end heteroseksuelle kvinder af specialelæge (50 % i forhold til 62 %). Blandt mænd er der ingen signifikant forskel i andelen, der har været hos speciallæge, på tværs af seksuel orientering. I forhold til psykolog-/psykiaterbesøg er der ikke forskel mellem heteroseksuelle og homo- og biseksuelle kvinder. Blandt mænd har biseksuelle mænd en andel på 10,3 % med psykologbesøg, hvilket er signifikant større end andelen på 3,9 % hos heteroseksuelle mænd. Homoseksuelle mænd adskiller sig ikke signifikant fra heteroseksuelle mænd på psykologbesøg.

I undersøgelsen af antal besøg er der blandt kvinder har heteroseksuelle i gennemsnit flest besøg. Over 3 år har heteroseksuelle kvinder 22,4 besøg hos

¹⁷ Dette er et metodisk valg for at undgå, at tilfældige årlige udsving bestemmer tallenes størrelse, og for at få sikre tilstrækkeligt mange "hændelser" og dermed meningsfulde størrelser på gennemsnittet.

almen læge, mens homoseksuelle kvinder har 19,2 besøg og biseksuelle kvinder har 21,6 besøg. Der er signifikant forskel mellem hetero- og homoseksuelle kvinder. Samme forhold gør sig gældende, når vi ser på speciallæge, hvor heteroseksuelle kvinder har signifikant flere besøg end homo- og biseksuelle. Blandt kvinder er der ikke signifikant forskel på antal besøg hos psykolog og psykiater på tværs af seksuel orientering. Blandt mænd er der ikke forskel i antal almenlæge- og specialelægebesøg på tværs af seksuel orientering. I forhold til antal besøg hos psykolog og psykiater har biseksuelle mænd over en periode på 3 år i gennemsnit 1 lægebesøg, mens heteroseksuelle mænd i gennemsnit har 0,3 lægebesøg. Denne forskel er statistisk signifikant. Homoseksuelle mænd adskiller sig ikke signifikant fra heteroseksuelle mænd på den type lægebesøg.

Tabel 6.15 Andel med lægebesøg og antal besøg. Særskilt for køn og seksuel orientering. Procent og gennemsnit.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Andele med lægebesøg ...</i>								
hos speciallæge	61,5	52,2	49,8**	49,7	54,2	43,4	55,4	49,8*
hos psykolog eller psykiater	8,3	8,0	13,3	3,9	9,0	10,3*	6,0	10,5**
<i>Gennemsnitligt antal besøg over 3 år hos ...</i>								
almen læge	22,4	19,2*	21,6	12,0	13,1	14,2	17,1	17,1
speciallæge	8,8	4,3***	5,3***	5,0	5,8	6,6	6,9	5,6
psykolog eller psykiater	0,8	0,7	1,2	0,3	0,8	1,0*	0,6	1,0*

Anm.: N(kvinder) = 8.888. N(mænd) = 7.249. N(alle) = 16.137. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. Speciallæger inkluderer ikke psykologer og psykiatere, men bl.a. kiropraktik, fysioterapi samt øjen- og ørelæge. Derudover er gynækologi og plastikkirurgi udtaget.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, Sygesikringsregisteret 2017-2019.

Tabel 6.16 viser andele med en hospitalsindlæggelse og gennemsnitligt antal indlæggelser baseret på data fra Landspatientregisteret. For den samlede

gruppe af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle er der ikke forskel på andelen, der har været indlagt på en somatisk afdeling (46 % og 47 %), og det gennemsnitlige antal indlæggelser (1,2 for begge samlede grupper). Gruppen af homo- og biseksuelle har en signifikant større andel, der har været indlagt på en psykiatrisk afdeling (9,3 %), sammenlignet med heteroseksuelle (3,2 %), og det gennemsnitlige antal indlæggelser er også højere (0,2 i forhold til 0,1).

Hverken blandt kvinder og mænd er der forskel i hverken andelen med somatisk indlæggelse eller antallet af somatiske indlæggelser på tværs af seksuel orientering. For andelen med indlæggelse på en psykiatrisk afdeling og antallet af indlæggelser er der blandt kvinder ingen forskel på heteroseksuelle og homoseksuelle, mens biseksuelle adskiller sig fra heteroseksuelle med en signifikant højere andel (15,4 % i forhold til 3,3 %) og signifikant højere antal indlæggelser (0,4 i forhold til 0,1). Blandt mænd er der ikke forskel på tværs af seksuel orientering i andel med psykisk indlæggelse.

Tabel 6.16 Andel med indlæggelser og antal indlæggelser, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent og gennemsnit.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Andel med en indlæggelse på ...</i>								
somatisk afdeling	52,6	46,2	48,3	42,0	44,5	45,3	47,2	46,2
psykiatrisk afdeling	3,3	6,7	15,4***	3,1	6,0	7,0	3,2	9,3***
<i>Gennemsnitligt antal indlæggelser over 3 år på ...</i>								
somatisk afdeling	1,4	1,1	1,4	1,0	1,3	1,0	1,2	1,2
psykiatrisk afdeling	0,1	0,3	0,4**	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2**

Anm.: N(kvinder) = 8.888. N(mænd) = 7.249. N(alle) = 16.137. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, Landspatientregisteret 2016-2018.

I Tabel 6.17 vises andelen af respondenter, der har modtaget behandling med forskellige typer af lægemidler, baseret på data fra Lægemiddelstatistikregisteret. I det følgende indikerer det at være i behandling, at lægen har udskre-

vet og patienten indløst en recept på et givent lægemiddel. Vi antager således, at en person, som har indløst recept på et lægemiddel, har et helbredsproblem relateret til den behandling, som det ordinerede lægemiddel dækker.

Når vi ser på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, har denne gruppe et signifikant større forbrug af lægemidler generelt end gruppen af heteroseksuelle. Blandt gruppen af homo- og biseksuelle er der således 54,4 %, 24,8 % og 16,2 %, der har indløst en recept på hhv. medicin generelt, psykofarmaka og antidepressiva over 3 år. De tilsvarende tal for heteroseksuelle er 49,6 %, 14,2 % og 8,9 %, og der er signifikante forskelle mellem homo-, bi- og heteroseksuelle. Andelen, der behandles med smertestillende medicin, er 27,7 % for homo- og biseksuelle og 30,7 % for heteroseksuelle (ikke-signifikant forskellige).

Ser vi på respondenternes generelle brug af medicin, dvs. om de har indløst en recept på et hvilket som helst lægemiddel inden for en periode på 3 år, er der blandt kvinder ikke forskel i andelen, der får medicin, på tværs af seksuel orientering. Blandt mænd er der derimod forskel, hvor homoseksuelle og biseksuelle i højere grad får receptpligtig medicin, sammenlignet med heteroseksuelle.

Ser vi på andelen, der behandles med et psykofarmaka, er der nogle signifikante forskelle på tværs af seksuel orientering. Blandt kvinder behandles 31,7 % blandt biseksuelle med et psykofarmakon, hvilket er en signifikant større andel end blandt heteroseksuelle, hvor 17,8 % behandles med et psykofarmakon. Homoseksuelle kvinder adskiller sig ikke fra heteroseksuelle kvinder i forhold til andelen der behandles med et psykofarmakon. Blandt mænd adskiller både homo- og biseksuelle sig signifikant fra heteroseksuelle i forhold til andelen i behandling med et psykofarmakon med hhv. 26,6 % og 20,0 % i forhold til 10,8 %

I forhold til andelen der behandles med antidepressiv medicin, har 23,2 % af biseksuelle kvinder modtaget denne behandling inden for 3 år, hvilket er signifikant højere end andelen på 11,3 % blandt heteroseksuelle. Blandt mænd er der for homoseksuelle en højere andel (16,3 %), der modtager antidepressiv medicin, sammenlignet med heteroseksuelle (6,7 %). Biseksuelle mænd adskiller sig ikke fra heteroseksuelle mænd på denne type medicin. I forhold til andelen med smertestillende medicin er der ingen forskel på tværs af seksuel orientering på tværs af køn med undtagelse af for homoseksuelle kvinder, som har en signifikant mindre andel, der modtager smertestillende medicin, sammenlignet med heteroseksuelle kvinder.

Tabel 6.17 Andel med lægemidler, særskilt for køn og seksuel orientering. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Andel med ... over 3 år</i>								
receptpligtig medicin	56,4	48,3	59,0	43,3	52,9*	54,3*	49,6	54,4*
psykofarmaka	17,8	16,6	31,7***	10,8	26,6***	20,0*	14,2	24,8***
antidepressiv medicin	11,3	14,3	23,2***	6,7	16,3**	8,6	8,9	16,2***
smertestillende medicin	37,5	24,0***	31,8	24,2	26,0	27,0	30,7	27,7

Anm.: N(kvinder) = 8.888. N(mænd) = 7.249. N(alle) = 16.137. Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. Anatomical Therapeutic Chemical Classification System (ATC)-gruppen af lægemidler, som vi kategoriserer som psykofarmaka, er N05A, N05B, N05C, N06A, N06B og N07BB, antidepressiv er N06A undtaget N06AX12, som er et rygestopmiddel. ATC-gruppen af lægemidler, som vi kategoriserer som smertestillende, er N02A.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, Lægemiddelstatistikregisteret 2018-2020.

6.2 Transpersoners livskvalitet og sundhed

6.2.1 Livstilfredshed

I denne undersøgelse har vi undersøgt respondenternes livskvalitet ved bl.a. at stille spørgsmålet: "Alt taget i betragtning, hvor tilfreds eller utilfreds er du for tiden med dit liv?". Vi har slået svarene 'utilfreds' og 'meget utilfreds' sammen, da der var for få observationer i nogle kategorier. Af Tabel 6.18 fremgår det, at der både for den samlede gruppe af transpersoner og opdelt på køn er signifikante forskelle i forhold til ciskønnede. Transpersoner angiver i langt højere grad, at de ikke er tilfredse med deres liv. Blandt transpersoner er det hver femte (andelen er lidt større blandt transkvinder end blandt transmænd), der angiver, at de er utilfredse med deres liv. Blandt ciskønnede er det 7,3 %

Tabel 6.18 Respondenter fordelt efter, hvor tilfredse de er med deres liv. Særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Meget tilfreds	26,7	15,5***	28,4	14,7***	27,5	14,3***
Tilfreds	52,6	44,3**	50,9	45,6*	51,7	44,1***
Hverken eller	13,4	17,0	13,6	23,2***	13,5	21,1***
Utilfreds	7,3	23,2***	7,2	16,5***	7,3	20,5***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.801, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.855, samlet F-test(***). N(alle) = 17.756, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.19 har vi vist sandsynligheden for at være utilfreds med livet, hvor vi korrigerer for en række baggrundskarakteristika. Alle tre modeller viser, at transpersoner, også efter at vi har korrigeret for baggrundskarakteristika, er signifikant mere tilbøjelige til at angive, at de ikke er tilfredse med livet.

Tabel 6.19 Sandsynlighed for at have lav livstilfredshed i modsætning til middel eller høj livstilfredshed, særskilt for køn og samlet. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	0,129***	0,078***	0,105***
	(0,026)	(0,020)	(0,016)
Antal personer	9.801	7.855	17.756

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

6.2.2 Ensomhed

For at undersøge respondenternes ensomhed anvender vi den korte version af UCLA Loneliness Scale. I afsnit 6.1.2 har vi beskrevet, hvordan vi udregner denne score. Ensomhedsscoren har værdier mellem 3 og 9, og høje værdier afspejler en høj grad af ensomhed. Tabel 7.21 viser, at transpersoner, både samlet og for mænd og kvinder, i højere grad end ciskønnede oplever ensomhed. For den samlede gruppe af transpersoner er scoren på ensomhedsskalaen 6,3. Til sammenligning er den 4,2 blandt ciskønnede.

Tabel 6.20 Respondenter fordelt efter gennemsnitlig score for ensomhed. Særskilt for kønsidentitet. Score.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Score for UCLA-ensomhedsskala (skala 3-9)	4,3	6,3***	4,1	6,1***	4,2	6,3***

Anm.: N(kvinder) = 9.792, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.835, samlet F-test(***). N(alle) = 17.724, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.21 viser vi forskelle i ensomhedsskalaen, når vi kontrollerer for en række baggrundskarakteristika. Både for hele gruppen og blandt mænd og kvinder oplever transpersoner en betydelig højere grad af ensomhed end ciskønnede.

Tabel 6.21 Forskel i ensomhed målt i score på UCLA-ensomhedsskala (skala 3-9), særskilt for kønsidentitet og samlet. Lineære regressionsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	1,397*** (0,120)	1,655*** (0,104)	1,556*** (0,076)
Antal personer	9.792	7.835	17.724

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

At man oplever at have indflydelse på eget liv, kan vise noget om ens livskvalitet. I Tabel 6.22 ses, at en langt større andel blandt transpersoner, både alle og for mænd og kvinder, oplever i mindre grad eller slet ikke at have indflydelse på eget liv. For den samlede gruppe er det hver femte transperson, der angiver i mindre grad eller slet ikke at have indflydelse på eget liv. Blandt cis-kønnede er det kun 7 %.

Tabel 6.22 Respondenter fordelt efter, i hvilken grad de oplever at have indflydelse på eget liv. Særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
I høj grad	59,0	36,2***	59,5	47,1***	59,2	41,1***
I nogen grad	34,3	39,6	33,4	38,4*	33,8	38,6**
I mindre grad/slet ikke	6,8	24,2***	7,2	14,5***	7,0	20,3***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.792, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.843, samlet F-test(***). N(alle) = 17.738, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.23 undersøger vi, i hvilket omfang transpersoner oplever, at de har fortjent en bedre tilværelse end den, de har fået. Blandt transpersoner svarer 42 % 'ja, helt afgjort' til dette spørgsmål, mens den tilsvarende andel blandt hele gruppen af ciskønnede er 9,4 %. Disse forskelle mellem transpersoner og ciskønnede er naturligvis signifikant forskellige. Der er en større andel blandt transkvinder (48,5 %) end blandt transmænd (33,5 %), der svarer, at de helt afgjort oplever, at de har fortjent en bedre tilværelse end den, de har fået.

Tabel 6.23 Respondenter fordelt efter, om de oplever at have fortjent en bedre tilværelse. Særskil for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Ja, helt afgjort	9,4	48,5***	9,5	33,5***	9,4	42,0***
Ja, måske	19,9	29,4***	20,3	36,2***	20,1	32,2***
Nej, sådan føler jeg ikke	70,8	22,2***	70,3	30,3***	70,5	25,9***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.751, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.794, samlet F-test(***). N(alle) = 17.639, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.24 ses, at ca. halvdelen i den samlede gruppe af transpersoner vurderer, at deres helbred er virkelig godt eller godt. Denne andel er ca. 70 % for den samlede gruppe af ciskønnede. Blandt transkvinder er der 46,9 %, der angiver at have et virkelig godt eller godt helbred, mens der blandt ciskønnede kvinder er 67,5 %. Blandt transmænd er der 54,8 %, der angiver at have et virkelig godt eller godt helbred, mens der blandt ciskønnede mænd er 70,1 %.

Tabel 6.24 Respondenter fordelt efter selvevalueret helbred. Særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Virkelig godt og godt	67,5	46,9***	70,1	54,8***	68,8	49,3***
Nogenlunde	24,4	33,5***	23,5	31,4**	23,9	33,0***
Dårligt og virkelig dårligt	8,1	19,6***	6,4	13,9***	7,3	17,7***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.801, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.856, samlet F-test(***). N(alle) = 17.759, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.25 har vi set på sandsynligheden for at have et selv vurderet virkelig godt eller godt helbred, kontrolleret for baggrundskarakteristika samt uddannelsesniveau og hovedbeskæftigelse. Alle tre modeller, for hele gruppen og for mænd og kvinder, viser, at også når vi kontrollerer for baggrundskarakteristika, er transpersoner signifikant mindre tilbøjelige til at have et virkelig godt eller godt helbred end ciskønnede.

Tabel 6.25 Sandsynlighed for at have et 'virkelig godt eller godt helbred' i forhold til 'nogenlunde, dårligt eller meget dårligt helbred', særskilt for kønsidentitet og samlet. 2020/2021. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimater, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	-0,144*** (0,032)	-0,175*** (0,028)	-0,176*** (0,020)
Antal personer	9.801	7.856	17.759

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p<0,001, ** p<0,01, * p<0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.26 viser vi forskellige mål for fysisk aktivitet for alle transpersoner og opdelt på mænd og kvinder. I forhold til det gennemsnitlige antal dage, hvor respondenterne har været aktive, gælder for både alle og opdelt på køn, at transpersoner i gennemsnit har signifikant færre dage i forhold til ciskønnede. I Tabel 6.26 er der endvidere vist respondenternes angivelse af, hvor hyppigt de dyrker motion i hhv. idrætsforening og fitnesscenter. For hele gruppen af transpersoner og for mænd og kvinder gælder, at en større andel svarer, at de aldrig dyrker motion i hhv. idrætsforening og fitnesscenter, end ciskønnede. Disse forskelle er signifikante for alle undtagen for transmænd og spørgsmålet om motion i et fitnesscenter.

Tabel 6.26 Respondenter fordelt efter fysisk aktivitet og motionsadfærd. Særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Antal dage aktiv de seneste 7 dage	4,1	3,2***	4,1	3,9**	4,1	3,5***
<i>Motion i idrætsforening</i>						
Aldrig	66,6	86,7***	60,1	84,0***	63,3	85,0***
Månedligt/ugentligt	33,4	13,3***	39,9	16,0***	36,7	15,0***
I alt	100	100	100	100	100	100
<i>Motion i fitnesscenter</i>						
Aldrig	65,9	82,7***	65,9	69,0	65,9	76,0***
Månedligt/ugentligt	34,1	17,3***	34,1	31,0	34,1	24,0***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: Fysisk aktiv: N(kvinder) = 9.717, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.797, samlet F-test(*). N(alle) = 17.612, samlet F-test(***).

Idrætsforening: N(kvinder) = 9.329, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.420, samlet F-test(***). N(alle) = 16.831, samlet F-test(***).

Fitnesscenter: N(kvinder) = 9.329, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.418, samlet F-test(). N(alle) = 16.829, samlet F-test(***).

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.27 undersøges fordelingen over BMI-kategorier. For den samlede gruppe af transpersoner er 58,5 % under- eller normalvægtige og 25,1 % overvægtige. Disse andele er signifikant forskellige fra ciskønnede, hvor 48,4 % er under- eller normalvægtige, og 32,7 % er overvægtige. Blandt transmænd er 61,1 % under- eller normalvægtige og 22,8 % overvægtige, mens de tilsvarende andele blandt ciskønnede er hhv. 42,8 % og 38,5 %. Blandt transkvinder og ciskønnede kvinder er der ikke signifikant forskel på under-, normal- og overvægtige. Disse forskelle for mænd og kvinder kan til dels forklares af forskelle i krops- og muskelmasse i forhold til de tildelte køn ved fødslen. For ingen af grupperne er der signifikante forskelle mellem transpersoner og ciskønnede i andelen, der er svært overvægtige.

Tabel 6.27 Respondenter fordelt efter BMI-kategori. Særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Under- eller normalvægtig	54,1	55,3	42,8	61,1***	48,4	58,5***
Overvægtig	26,8	29,6	38,5	22,8***	32,7	25,1***
Svært overvægtig	19,1	15,1	18,7	16,1	18,9	16,4
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.683, samlet F-test(). N(mænd) = 7.798, samlet F-test(***). N(alle) = 17.562, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. BMI står for Body Mass Indeks og angiver vægt i kilo divideret med højde gange højde i meter. 1) BMI<25, 2) 25< = BMI<30, 3) BMI> = 30.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

Tabel 6.28 viser, hvordan respondenterne svarer på spørgsmålet om, hvordan de synes, at de sover. For hele gruppen af transpersoner angiver 28,2 %, at de sover dårligt eller virkelig dårligt. Den tilsvarende andel blandt ciskønnede er 14,4 %. Der er altså signifikant flere blandt transpersoner, der sover dårligt. Det samme gør sig gældende, når vi ser opdelt på mænd og kvinder.

Tabel 6.28 Respondenter fordelt efter, hvordan de synes, at de sover. Særskilt for kønsidentitet. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Virkelig godt	12,6	6,9***	16,7	5,7***	14,7	6,4***
Godt	38,1	30,7**	39,7	23,3***	38,9	26,4***
Nogenlunde	33,3	37,3	30,8	42,9***	32,0	39,0***
Dårligt eller virkelig dårligt	16,0	25,1***	12,9	28,2***	14,4	28,2***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.799, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.852, samlet F-test(***). N(alle) = 17.753, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

Tabel 6.29 undersøges hyppighed af smerter. Der er ikke statistisk signifikant forskel, hvad angår hyppighed i smerter, mellem alle transpersoner sammenlignet med alle ciskønnede. Opdelt på køn optræder der dog nogle forskellige mønstre. Der er ikke forskel blandt kvinder, mens der er forskelle blandt mænd. For eksempel har 24,3 % af transmænd 'altid eller ofte' smerter, mens dette gælder for 19,4 % af ciskønnede mænd. I den modsatte ende har hhv. 11,1 % og 31,1 % af transmænd aldrig og sjældent smerter, mens dette gælder for hhv. 14,9 % og 37,6 % af ciskønnede mænd. Transmænd oplever derfor oftere smerter sammenlignet med ciskønnede mænd.

Tabel 6.29 Respondenter fordelt efter, hvor ofte de har smerter. Særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Altid eller ofte	27,9	24,4	19,4	24,3*	23,6	25,2
Sommetider	31,9	28,2	28,1	33,5*	30,0	31,7
Sjældent	30,3	35,6	37,6	31,1**	34,0	32,2
Aldrig	9,9	11,9	14,9	11,1*	12,4	10,9
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.787, samlet F-test(). N(mænd) = 7.841, samlet F-test(**). N(alle) = 17.728, samlet F-test(). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.30 undersøges alkoholforbrug hos respondenterne. Transpersoner har samlet set et meget forskelligt alkoholforbrug sammenlignet med ciskønnede. 35,3 % af alle transpersoner drikker alkohol 'sjældnere eller aldrig', hvilket er signifikant højere end for ciskønnede, hvor andelen er 19,6 %. Generelt er der signifikant forskel mellem transpersoner og ciskønnede på tværs af alle svarkategorier, hvor transpersoner overordnet drikker mindre hyppigt end ciskønnede. Dette mønster er det samme på tværs af kønsopdelingen. I en simpel regressionsmodel af om respondentens alkoholforbrug ugentligt i forhold til sjældnere, hvor vi har kontrolleret for alder og etnicitet, finder vi, at dette mønster bibeholdes, dvs. at transpersoner generelt drikker mindre hyppigt.

Tabel 6.30 Respondenter fordelt efter alkoholforbrug. Særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Ugentligt	20,5	10,1***	33,0	9,5***	26,8	10,0***
Månedligt	30,8	26,6	34,4	23,9***	32,6	24,4***
Årligt	24,7	26,6	17,3	33,4***	21,0	30,2***
Sjældnere eller aldrig	24,0	36,7***	15,3	33,2***	19,6	35,3***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: N(kvinder) = 9.795, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.856, samlet F-test(***). N(alle) = 17.753, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

I Tabel 6.31 undersøges rygning. Samlet er der ikke forskel på alle transpersoner og ciskønnede personer i forhold til rygning. Opdelt på køn ses det, at transmænd i højere grad ryger (21,3 %), sammenlignet med ciskønnede mænd (16,6 %). Der er ingen forskel på transkvinder og ciskvinder.

Tabel 6.31 Respondenter, der angiver, at de ryger dagligt. Særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Ryger dagligt	13,9	13,9	16,6	21,3*	15,2	17,7

Anm.: N(kvinder) = 9.796, samlet F-test(). N(mænd) = 7.854, samlet F-test(*). N(alle) = 17.754, samlet F-test(). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

6.2.3 Forbrug af sundhedsydelse og medicin

I dette afsnit viser vi tal for forbrug af sundhedsydelser og medicin baseret på data fra sundhedsregistre og Lægemiddelstatistikregisteret. Tallene viser gennemsnit over de 3 seneste år, hvor der er tilgængelige data.¹⁸

Tabel 6.32 viser tal for besøg hos almen læge, speciallæge samt psykolog og psykiater. Tallene er baseret på Sygesikringsregisteret. Vi ser på, hvor stor en andel af respondenterne der har benyttet læge, samt det gennemsnitlige antal besøg over 3 år. Da stort set alle besøger almen læge mindst én gang i løbet af 3 år, er disse andele ikke vist i tabellen.

For den samlede gruppe af transpersoner er der en signifikant mindre andele, der har minimum ét besøg hos en speciallæge over en treårig periode og det gennemsnitlige antal besøg hos speciallæge er mindre end for ciskønnede. Denne forskel gælder særligt for kvinder, hvor transkvinder har signifikant færre besøg hos speciallægen end ciskønnede kvinder.

Den samlede gruppe af transpersoner har i gennemsnit flere besøg hos almen læge end ciskønnede. Når vi opdeler på køn, er der dog nogle modsatrettede tendenser: Mens antallet af almenlægebesøg er mindre andel blandt transkvinder end ciskvinder, er dette modsat blandt mænd. Her har transmænd i gennemsnit flere besøg end ciskønnede mænd.

Når vi ser på besøg hos psykolog eller psykiater, er der en signifikant større andel blandt transpersoner (17,2 %) i forhold til ciskønnede (6,1 %), der har benyttet denne type læge. Det gennemsnitlige antal psykolog-/psykiaterbesøg er også højere for den samlede gruppe af transpersoner (2 besøg over 3 år) end for ciskønnede (0,6 besøg). Begge disse forskelle er statistisk signifikante. Både blandt transmænd og transkvinder er andelen, der har besøgt en psykolog eller psykiater, signifikant større end blandt ciskønnede kvinder og mænd. Antallet af besøg over 3 år er også signifikant forskelligt blandt mænd, mens det blandt kvinder ikke er signifikant forskelligt. Et juridisk kønsskifte foretaget efter 2014 inkluderer ikke nødvendigvis et fysisk kønsskifte. Men da vores udtræk inkluderer personer med juridisk kønsskifte før 2014, vil der være flere i gruppen af transpersoner, som er eller har været i behandling. Da der typisk tilbydes psykologhjælp i forbindelse med en behandlingsforløb ved kønsidentitetsforhold, kan dette til dels forklare en større andel blandt transpersoner, der benytter denne type speciallæge.

¹⁸ Se afsnit 6.1.4 for forklaring af datahensyn.

Tabel 6.32 Andel med lægebesøg og antal besøg. Særskilt for kønsidentitet. 2017-2019. Procent og gennemsnit.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
<i>Andel med lægebesøg ...</i>						
hos speciallæge	61,3	41,5***	49,6	45,6	55,4	44,3***
hos psykolog eller psykiater	8,2	13,9**	4,1	18,9***	6,1	17,2***
<i>Gennemsnitligt antal besøg over 3 år hos ...</i>						
almen læge	22,6	18,2***	12,2	23,2***	17,4	21,1***
speciallæge	9,0	5,1**	5,3	4,2	7,1	4,4***
psykolog eller psykiater	0,8	1,4	0,4	2,3***	0,6	2,0***

Anm.: N(kvinder) = 9.774. N(mænd) = 7.853. N(alle) = 17.733. Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. Speciallæger inkluderer ikke psykologer og psykiatere, men bl.a. kiropraktik, fysioterapi samt øjen- og ørelæge. Derudover er gynækologi og plastikkirurgi udtaget.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2020/2021 og Sygesikringsregisteret 2017-2019.

Tabel 6.33 viser andele med en indlæggelse og gennemsnitligt antal indlæggelser baseret på Landspatientregistreret over 3 år. Blandt gruppen af transpersoner har 38,4 % været indlagt på en somatisk afdeling, hvilket er en signifikant mindre andel end blandt ciskønnede (47,4 %). Det gennemsnitlige antal somatiske indlæggelser er ikke signifikant forskelligt for transpersoner og ciskønnede, når vi ser på den samlede gruppe. Når vi ser på resultaterne opdelt på køn, er der forskel på kvinder og mænd. Blandt mænd er der ikke signifikant forskel på andelen med en indlæggelse på en somatisk afdeling og antallet af indlæggelser for transmænd og ciskønnede mænd. Blandt kvinder er der generelt en lavere andel med en somatisk indlæggelse, og det gennemsnitlige antal indlæggelser er signifikant mindre blandt transkvinder i forhold til blandt ciskønnede kvinder.

For andelene med indlæggelse og antallet af indlæggelser på en psykiatrisk afdeling er der signifikante forskelle på tværs af kønsidentitet. Samlet har 20,9 % af alle transpersoner været indlagt på en psykiatrisk afdeling og har i gennemsnit haft 0,7 antal indlæggelser. Dette er signifikant større end hos alle ciskønnede, hvor kun 3,6 % har været indlagt på psykiatrisk afdeling og i gennemsnit haft 0,1 antal indlæggelser. Blandt transkvinder er der 16 %, der har haft en indlæggelse på en psykiatrisk afdeling. Denne andel er 3,8 % blandt ci-

skønnede kvinder. Blandt transmænd er der 24,6 %, der har haft en indlæggelse på en psykiatrisk afdeling. Denne andel er 3,4 % blandt ciskønnede mænd. Antallet af indlæggelser på psykiatrisk afdeling er generelt højere for både transkvinder og transmænd sammenlignet med hhv. ciskønnede kvinder og mænd.

Tabel 6.33 Andel med indlæggelser og antal indlæggelser. Særskilt for kønsidentitet. 2016-2018. Procent og gennemsnit.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
<i>Andel med en indlæggelse på ...</i>						
somatisk afdeling	52,6	33,0***	42,3	45,3	47,4	38,4***
psykiatrisk afdeling	3,8	16,0***	3,4	24,6***	3,6	20,9***
<i>Gennemsnitligt antal indlæggelser over 3 år på ...</i>						
somatisk afdeling	1,4	0,8***	1,0	1,4	1,2	1,1
psykiatrisk afdeling	0,1	0,5**	0,1	0,9***	0,1	0,7***

Anm.: N(kvinder) = 9.774. N(mænd) = 7.853. N(alle) = 17.733. Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2020/2021 og Landspatientregisteret 2016-2018.

I Tabel 6.34 vises andelen af respondenter, der har modtaget behandling med forskellige typer af lægemidler i løbet af 3 år. I det følgende indikerer det at være i behandling, at lægen har udskrevet og patienten indløst en recept på et givent lægemiddel. Vi antager således, at patienten har indtaget produktet, men vi ved reelt ikke, om patienten rent faktisk har taget produktet.

For den samlede gruppe af transpersoner er der en signifikant større andel, der behandles med et lægemiddel generelt, end for gruppen af ciskønnede. Blandt transpersoner har 60,3 %, 37,4 % og 24,3 % indløst en recept på hhv. medicin generelt, psykofarmaka og antidepressiva. De tilsvarende tal for den samlede gruppe af ciskønnede er hhv. 50,5 %, 15,0 %, og 9,5 %. Når vi ser opdelt på køn, gælder det også, at en signifikant større andel blandt transmænd og transkvinder behandles med medicin generelt, og særligt i forhold til psykofarmaka, herunder antidepressiva. Forskelle i andelen, der bruger medicin generelt, er dog ikke statistisk signifikant mellem transkvinder og ciskønnede

kvinder. Der er ikke signifikant forskel på ciskønnede og transpersoner i andelen, der behandles med smertestillende, når vi ser på hele gruppen, men når vi ser opdelt på køn, er der signifikante og modsatrettede forskelle. Således er der en større andel blandt ciskønnede kvinder, der behandles med smertestillende medicin end transkvinder, mens der er en større andel blandt transmænd der behandles med smertestillende medicin end blandt ciskønnede mænd.

Tabel 6.34 Andel med forbrug af lægemidler over 3 år. Særskilt for kønsidentitet. 2018-2020. Procent

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
<i>Andel med forbrug af ...</i>						
receptpligtig medicin	57,1	58,8	44,1	61,9***	50,5	60,3***
psykofarmaka	18,4	36,7***	11,7	36,8***	15,0	37,4***
antidepressiv medicin	11,9	24,1***	7,1	24,6***	9,5	24,3***
smertestillende medicin	37,8	25,2***	24,6	33,4***	31,2	29,0

Anm.: N(kvinder) = 9.774- N(mænd) = 7.853. N(alle) = 17.733. Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner. Anatomical Therapeutic Chemical Classification System (ATC) gruppen af lægemidler, som vi kategoriserer som psykofarmaka er N05A, N05B, N05C, N06A, N06B og N07BB, antidepressiv er N06A undtaget N06AX12, som er et rygestopmiddel. ATC-gruppen af lægemidler, som vi kategoriserer som smertestillende, er N02A.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2020/2021 og Lægemiddelstatistikregisteret 2018-2020.

6.3 Opsummering

Livskvalitet og sundhed

Livstilfredshed

Homo- og biseksuelle har generelt en lavere grad af livstilfredshed sammenlignet med heteroseksuelle. Andelen, der er utilfredse og meget utilfredse med deres liv, er mere end dobbelt så stor for LGB-gruppen som for heteroseksuelle (14,3 % i forhold til 6,9 %). Dette er i høj grad drevet af biseksuelle, mens homoseksuelle ikke adskiller sig signifikant fra heteroseksuelle. Disse forskelle forbliver de samme, når der kontrolleres for en række baggrundskarakteristika.

Transpersoner angiver i langt højere grad, at de ikke er tilfredse med deres liv. Blandt transpersoner er det hver femte, der angiver at de er utilfredse med deres liv. Blandt cis-kønnede er det 7,3 %.

Ensomhed

Homo- og biseksuelle er sammenlignet med alle heteroseksuelle mere ensomme, når dette måles på en ensomhedsscore. Dette er i høj grad drevet af biseksuelle, både mænd og kvinder, samt homoseksuelle mænd. Disse forhold gælder også, når der kontrolleres for baggrundsforhold.

Transpersoner, både samlet og for mænd og kvinder, oplever i højere grad end ciskønnede ensomhed.

Indflydelse på eget liv

Homo- og biseksuelle oplever en lavere grad af indflydelse på eget liv sammenlignet med heteroseksuelle (13,7 % i forhold til 6,4 %). Dette gælder særligt for biseksuelle og homoseksuelle mænd.

Transpersoner oplever i høj grad ikke at have indflydelse på eget liv. For den samlede gruppe er det hver femte transperson, der angiver i mindre grad eller slet ikke at have indflydelse på eget liv. Blandt ciskønnede er det 7 %.

Fortjent bedre tilværelse

Homo- og biseksuelle: To tredjedele blandt LGB-gruppen svarer nej til spørgsmålet om, hvorvidt de synes, de har fortjent en bedre tilværelse end den, de har fået. Blandt heteroseksuelle er det 80 %. Denne forskel er signifikant. Når resultaterne opdeles på køn, finder vi signifikante forskelle mellem bi- og heteroseksuelle mænd og kvinder. Der er ingen signifikant forskel på oplevelsen af at have fortjent en bedre tilværelse, når vi sammenligner homo- og heteroseksuelle.

Transpersoner: Der er en markant større andel blandt transpersoner (42 %) end blandt ciskønnede (9 %), der svarer, at de helt afgjort oplever, at de har fortjent en bedre tilværelse end den, de har fået.

Selvevalueret helbred

Homo- og biseksuelle: Blandt hele LGB-gruppen er der en mindre andel end blandt heteroseksuelle, der angiver at have et godt eller virkelig godt helbred. Dette gælder også, når der kontrolleres for baggrundskaraktistika. Opdelt på køn er der ikke forskel på andelen, der angiver at have enten et godt eller virkelig godt helbred, blandt homo- og heteroseksuelle kvinder. Biseksuelle kvinder har et signifikant mindre godt selv vurderet helbred end heteroseksuelle kvinder. I de kontrollede forskelle har både homo- og biseksuelle mænd et signifikant mindre godt selv vurderet helbred i forhold til heteroseksuelle.

Transpersoner: Cirka halvdelen blandt transpersoner vurderer, at deres helbred er virkelig godt eller godt. Denne andel er signifikant mindre i forhold til ciskønnede, hvor ca. 70 % vurderer, at deres helbred er virkelig godt eller godt.

Fysisk aktivitet og motionsadfærd

Homo- og biseksuelle: Der er ikke signifikant forskel på antal dage om ugen med fysisk aktivitet på tværs af seksuel orientering. Forskellige mål for fysisk aktivitet i idrætsforening og fitnesscenter og ikke organiseret motion varierer ikke systematisk afhængigt af seksuel orientering og køn.

Transpersoner er mindre aktive og dyrker mindre motion i idrætsforeninger og fitnesscentre end ciskønnede.

Over- og undervægt

Homo- og biseksuelle: Der er ikke signifikante forskelle i andelen, der er overvægtige og svært overvægtige, for den samlede gruppe af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle. Blandt homoseksuelle mænd er andelen, der er under- eller normalvægtige, højere end blandt heteroseksuelle mænd.

Transpersoner: Der er ikke signifikant forskel på andelen, der er svært overvægtige, blandt transpersoner og ciskønnede.

Søvn

Homo- og biseksuelle: Blandt homo- og biseksuelle er der en signifikant større andel, der angiver, at de sover dårligt eller virkelig dårligt i forhold til den samlede gruppe af heteroseksuelle. Det er særligt blandt de homo- og biseksuelle mænd, at der er en høj andel, der sover dårligt. En større andel blandt transpersoner i forhold til ciskønnede angiver, at de sover dårligt.

Transpersoner: Mens 28 % blandt transpersoner angiver, at de sover dårligt eller virkelig dårligt, er det halvt så mange blandt ciskønnede (14 %).

Smerter

Homo- og biseksuelle: Blandt homo- og biseksuelle er der en signifikant højere andel, der altid eller ofte har smerter end blandt heteroseksuelle. Når vi ser opdelt på køn, er denne forskel i oplevede smerter i høj grad til stede blandt biseksuelle.

Transpersoner: Der er ikke signifikant forskel, hvad angår hyppighed i smerter, mellem transpersoner og ciskønnede samlet set. Men når vi ser opdelt på køn er der signifikant forskel mellem transmænd og ciskønnede mænd.

Alkoholforbrug

Homo- og biseksuelle: Der er ikke signifikante forskelle i forbrug af alkohol, når vi ser på de samlede grupper af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle. Når vi opdeler på køn, finder vi, at der blandt biseksuelle kvinder og mænd er en signifikant mindre andel, der drikker alkohol ugentligt, end blandt heteroseksuelle kvinder og mænd.

Transpersoner: Der er signifikant forskel i forbruget af alkohol mellem transpersoner og ciskønnede, hvor transpersoner overordnet drikker mindre hyppigt end ciskønnede. Disse tal er dog indsamlet på forskellige tidspunkt for transpersoner og ciskønnede og kan derfor være påvirket af forskelle i nedlukning i forbindelse med covid-19-situationen i hhv. 2020 og 2021.

Rygning

Homo- og biseksuelle: Der er ikke signifikant forskel på andelen, der ryger, på tværs af seksuel orientering.

Transpersoner: Der er ikke signifikant forskel på andelen, der ryger, blandt transpersoner og ciskønnede. Når vi opdeler resultaterne på køn, finder vi en større andel blandt transmænd end cismænd, der ryger dagligt.

Lægebesøg

Homo- og biseksuelle: Mens der ikke er signifikant forskel i brugen af almen læge på tværs af seksuel orientering går en større andel blandt heteroseksuelle til speciallægen end blandt homo- og biseksuelle. I gruppen af homo- og biseksuelle er der en større andel, der benytter psykolog og psykiater, end blandt heteroseksuelle. Dette resultat er drevet af gruppen af biseksuelle mænd, hvor en signifikant større andel bruger psykolog/psykiater. Der er ikke signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle i deres brug af psykolog og psykiater.

Transpersoner benytter signifikant mindre speciallæge end ciskønnede. Denne forskel gælder særligt for kvinder, hvor transkvinder har signifikant færre besøg hos speciallægen end ciskønnede kvinder. Når vi opdeler på køn, er der modsatrettede tendenser i forhold til antal besøg hos almen læge: Mens antallet af almenlægebesøg er mindre blandt transkvinder i forhold til ciskønnede kvinder, er det gennemsnitlige antal besøg hos almen læge større blandt transmænd i forhold til ciskønnede mænd. Både

blandt transmænd og transkvinder er der en større andel, der benytter psykolog/psykiater, i forhold til ciskønnede mænd og kvinder.

Hospitalsindlæggelser

Homo- og biseksuelle: Der er ingen signifikante forskelle på tværs af seksuel orientering i indlæggelser på somatiske afdelinger. I forhold til indlæggelser på psykiatrisk afdeling er der en større andel i gruppen af homo- og biseksuelle i forhold til heteroseksuelle, som har været indlagt, og gruppen af homo- og biseksuelle har i gennemsnit også flere indlæggelser. Det er særligt gruppen af kvindelige biseksuelle, der oftere er indlagt på en psykiatrisk afdeling, sammenlignet med heteroseksuelle kvinder.

Transpersoner: Mens andelen, der har været indlagt på et somatisk hospital, er mindre blandt transkvinder i forhold til ciskønnede kvinder, er denne andel større blandt transmænd i forhold til ciskønnede mænd. Blandt både transmænd og transkvinder er der en signifikant større andel der har været indlagt på en psykiatrisk afdeling i forhold til ciskønnede mænd og kvinder.

Lægemidler

Homo- og biseksuelle: Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er der en signifikant større gruppe, der behandles med receptpligtig medicin – og særligt med psykofarmaka – sammenlignet med heteroseksuelle. Dette gælder særligt blandt mandlige homo- og biseksuelle. Blandt kvinder er der en større andel blandt biseksuelle, der behandles med psykofarmaka, i forhold til heteroseksuelle, mens der ikke er forskel på brug af medicin mellem homo- og heteroseksuelle kvinder.

Transpersoner: Blandt transpersoner er der en større andel, der får receptpligtig medicin. Det gælder både generelt og specifikt i forhold til psykofarmaka og antidepressiva. Når vi ser på behandling med smertestillende medicin (på recept), er der modsatrettede tendenser på køn: Mens en mindre andel blandt transkvinder i forhold til ciskønnede kvinder behandles med smertestillende medicin, er der en større andel blandt transmænd i forhold til ciskønnede mænd, der behandles med denne type medicin.

7 Samfundsdeltagelse og sociale relationer

Sociale relationer og deltagelse i foreningsliv kan på mange måder bidrage til samfundsdeltagelse. Foreninger kan fungere som samlingssteder for personer med fælles interesser og fælles identitet og kan gøre det nemmere for denne gruppe at få opfyldt særlige behov ved, at medlemmerne kan hjælpe hinanden. Tid brugt med familie og venner og deltagelse i kultur og foreningsliv kan påvirke livskvalitet.

Tidligere undersøgelser indikerer, at homo- og biseksuelle har dårligere sociale relationer i forhold til heteroseksuelle (Gransell & Hansen, 2009). I en undersøgelse med data fra 2013 (Johansen et al., 2015) er der dog ikke signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle på andelen, der sjældent eller aldrig har kontakt til deres familie eller venner. Biseksuelle har signifikant sjældnere kontakt med deres familie end heteroseksuelle.

I en dansk undersøgelse fra 2009, som er baseret på et relativt lille antal transpersoner, finder de, at 8 % angiver at have dårlige sociale relationer, mens det for heteroseksuelle er 5 % (Gransell & Hansen, 2009). I en undersøgelse fra 2013 (Johansen et al., 2015), som er baseret på 171 observationer, der er indsamlet via en såkaldt bannerundersøgelse, angiver 27 % blandt transpersoner, at de sjældent eller aldrig har kontakt til deres familie, hvilket er en signifikant højere andel end blandt heteroseksuelle mænd (9 %) og kvinder (5 %). Der er ingen signifikante forskelle i forhold til andelen, der sjældent eller aldrig har kontakt til deres venner, mellem transpersoner og heteroseksuelle mænd og kvinder.

I forhold til deltagelse i fritidsaktiviteter finder Gransell og Hansen (2009), at homoseksuelle oftere end biseksuelle deltager i fritidsaktiviteter generelt. Homoseksuelle deltager oftere end heteroseksuelle i kulturelle fritidsaktiviteter, mens der ikke lader til at være store forskelle mellem homo- og biseksuelle og heteroseksuelle i forhold til politiske aktiviteter.

I rapporten fra 2009 indgår tal for deltagelse i fritidsaktiviteter. Af denne rapport fremgår det, at transpersoner (sammenlignet med heteroseksuelle) deltager mindre i kulturelle fritidsaktiviteter, mens de i lige så høj grad deltager i politiske fritidsaktiviteter.

7.1 Homo- og biseksuelles sociale relationer og samfundsdeltagelse

7.1.1 Sociale relationer

De respondenter, der har nulevende forældre og udeboende børn, har besvaret, hvor ofte de har tilbragt tid med disse inden for det seneste år. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** viser, hvor ofte respondenterne har haft kontakt med familiemedlemmer og venner. Vi analyserer altså hyppighed og ikke den oplevede værdi af aktiviteterne. Det fremgår af tabellen, at en lidt mindre andel blandt homoseksuelle kvinder (28,1 %) ser deres udeboende børn eller forældre mindst én gang om ugen end heteroseksuelle kvinder (46,2 %). Det samme gør sig gældende blandt mændene, nemlig at en lidt mindre andel blandt homoseksuelle mænd (29,4 %) ser deres udeboende børn eller forældre mindst én gang om ugen end heteroseksuelle mænd (42,1 %). Vi ser ikke en signifikant forskel blandt de bi- og heteroseksuelles kontakthypighed til forældre og udeboende børn, hverken blandt kvinder eller mænd.

Vi ser ikke helt samme mønster, når vi ser på kontakthypigheden til øvrig familie ud over forældre og udeboende børn. Når vi ser på hele gruppen af homo- og biseksuelle, er der en mindre andel (14 %), der ser deres øvrige familie mindst én gang om ugen, i forhold til heteroseksuelle (18 %). Opdelt på køn og seksualitet finder vi, at det særligt er blandt homoseksuelle mænd, hvor en mindre andel ser deres øvrige familie ugentligt (12,2 %) end heteroseksuelle mænd (19,2 %).

Ser vi på hele LGB-gruppen, er der en signifikant større andel (48,6 %), som ser deres venner ugentligt, i forhold til heteroseksuelle (43,9 %). Kontakthypigheden med venner og bekendte viser for mændene ingen signifikante forskelle i forhold til seksuel orientering. Det finder vi til gengæld blandt kvinderne, hvor andelen blandt homo- og biseksuelle, der har tilbragt tid med venner og bekendte ugentligt, er hhv. 34,2 % og 52,9 %. Den tilsvarende andel blandt heteroseksuelle kvinder er 41,6 %.

Tabel 7.1 Tilbragt tid med familie, venner og bekendte, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Tilbragt tid med forældre og udeboende børn</i>								
Ugentligt	46,2	28,1***	44,9	42,1	29,4**	41,0	44,1	37,1**
Månedligt	39,1	51,7*	37,7	41,0	37,3	35,5	40,1	39,5
Sjældnere eller aldrig	14,7	20,2	17,5	16,9	33,3***	23,5	15,8	23,4***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Tilbragt tid med øvrig familie</i>								
Ugentligt	16,6	13,4	17,1	19,2	12,2*	13,3	17,9	14,2*
Månedligt	46,9	42,0	39,8	44,7	40,9	41,7	45,8	40,9*
Sjældnere eller aldrig	36,5	44,6	43,1	36,1	47,0*	45,1	36,3	44,9***
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Venner og bekendte</i>								
Ugentligt	41,6	34,2	52,5* *	46,1	52,2	49,8	43,9	48,6*
Månedligt	46,2	55,8*	30,4* **	41,6	39,9	37,0	43,8	38,9*
Sjældnere eller aldrig	12,2	10,0	17,1	12,3	7,9	13,2	12,2	12,5
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: Børn og forældre (begrænset til dem, der tilkendegiver, at de har disse relationer): N(kvinder) = 8.399, samlet F-test(*). N(mænd) = 6.629, samlet F-test(***). N(alle) = 15.028, samlet F-test(***).

Øvrig familie: N(kvinder) = 8.879, samlet F-test(). N(mænd) = 7.246, samlet F-test(*). N(alle) = 16.125, samlet F-test(***).

Venner mm.: N(kvinder) = 8.879, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.246, samlet F-test(). N(alle) = 16.125, samlet F-test().

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle, der har nulevende forældre eller udeboende børn, tilbringer 23,4 % sjældent eller aldrig tid sammen med dem. Den tilsvarende andel blandt heteroseksuelle er 15,8 % (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Denne signifikante forskel finder vi også i regressionsmodel 3 i Tabel 7.2, efter at vi har kontrolleret for baggrundskarakteristika

og øvrige forhold. Men når vi laver analyserne særskilt for køn og seksuel orientering, finder vi, at sammenhængen kun er signifikant for de homoseksuelle mænd, der signifikant oftere falder i kategorien sjældnere eller aldrig at se deres forældre eller udeboende børn i forhold til de heteroseksuelle mænd (se model 2). Samme resultater finder vi, når vi kun kontrollerer for alder og etnicitet i modellerne.

Tabel 7.2 Sandsynlighed for at have tilbragt tid med forældre/børn 'sjældent/aldrig' i forhold til 'mindst en gang om måneden', særskilt for køn og samlet. 2020. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,022 (0,039)	0,153*** (0,043)	
Biseksuel	0,035 (0,029)	0,006 (0,041)	
Homo- og biseksuel, samlet			0,055** (0,019)
Mand			Ref.
Kvinde			-0,035*** (0,007)
Antal personer	8.399	6.629	15.028

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn og anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Når vi ser på den samlede gruppe af homo- og biseksuelle og heteroseksuelle, tilbringer 12,5 % i begge grupper sjældent eller aldrig tid sammen med venner og bekendte. I regressionsmodel 3 i Tabel 7.3 har vi kontrolleret for baggrundskaraktistika og øvrige forhold, og her finder vi ligeledes ikke en signifikant forskel i kontakthyppighed til venner og bekendte, når vi kigger på den gruppe, der ser dem sjældent eller aldrig. Når vi laver analyserne særskilt for køn og seksuel orientering, finder vi ligeledes ikke nogen signifikante sammenhænge blandt mænd, mens vi blandt kvinder finder, at biseksuelle kvinder

oftere end heteroseksuelle kvinder er i den gruppe, der sjældent eller aldrig ser venner og bekendte (se Model 1). Samme resultater finder vi, når vi i modellerne kun kontrollerer for alder og etnicitet.

Tabel 7.3 Sandsynlighed for at have tilbragt tid med venner/bekendte 'sjældent/aldrig' i forhold til 'mindst en gang om måneden', særskilt for køn og samlet. 2020. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	-0,002 (0,031)	-0,045 (0,025)	
Biseksuel	0,082** (0,030)	-0,019 (0,036)	
Homo- og biseksuel, samlet			0,011 (0,016)
Mand			Ref.
Køn			-0,004 (0,006)
Antal personer	8.879	7.246	16.125

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn og anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

7.1.2 Kulturelle aktiviteter

I Tabel 7.4 undersøger vi respondenternes deltagelseshyppighed i to typer af aktiviteter, dels hvor ofte de har været i biografen, til koncerter, i teatret eller til sportsbegivenheder og lignende, og dels hvor ofte de har været på café, bar, restaurant eller diskotek inden for det seneste år.

Blandt alle homo- og biseksuelle har 25,7 % været i biografen mv. mindst månedligt inden for det seneste år, mens den tilsvarende andel blandt heteroseksuelle er 25,9 % (forskellen er ikke statistisk signifikant). Når vi ser på tallene særskilt for køn og seksuel orientering, finder vi kun én signifikant forskel,

nemlig mellem biseksuelle mænd (16,2 %) og heteroseksuelle mænd (27,7 %), der har været i biografen m.m. månedligt.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 12,2 % været på café m.m. mindst ugentligt inden for det seneste år, mens den tilsvarende andel blandt heteroseksuelle er 8,3 % (forskellen er signifikant, $p < 0,01$). Når vi ser på tallene særskilt for køn og seksuel orientering i tabellen, er det særligt to grupper, der skiller sig ud. Blandt kvinderne er der ikke signifikant forskel mellem homo- og heteroseksuelle, mens biseksuelle signifikant oftere end heteroseksuelle tager på café m.m. ugentligt. Blandt mændene tager homoseksuelle signifikant oftere end heteroseksuelle ugentligt på café m.m., mens der ikke er signifikant forskel mellem bi- og heteroseksuelle.

Tabel 7.4 Kulturelle aktiviteter og restauration, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Hvor ofte har du været i biografen, koncert, teater eller til sportsbegivenhed?</i>								
Mindst månedligt	24,0	31,3	26,7	27,7	29,6	16,2**	25,9	25,7
<i>Hvor ofte har du været på café, bar, restaurant eller diskotek?</i>								
Ugentligt	7,7	4,6	16,4**	8,8	16,2*	8,0	8,3	12,2**
Månedligt	44,9	41,4	37,2*	42,8	39,6	48,0	43,8	41,2
Sjældnere eller aldrig	47,4	54,1	46,4	48,4	44,2	44,0	47,9	46,5
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: Biograf m.m.: N(kvinder) = 8.883, samlet F-test(). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(*). N(alle) = 16.131, samlet F-test().

Café m.m.: N(kvinder) = 8.883, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.249, samlet F-test(). N(alle) = 16.132, samlet F-test(**).

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD, 2020.

7.1.3 Foreningsliv og frivilligt arbejde

I Tabel 7.5 undersøger vi respondenternes deltagelseshyppighed i to typer af aktiviteter, dels forenings- og organisationsmøder og dels frivilligt arbejde, inden for det seneste år.

Tabel 7.5 Foreningsliv og frivilligt arbejde, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Deltaget i forenings- og organisationsmøder</i>								
Månedligt	11,9	10,4	17,0	17,2	17,5	15,7	14,7	15,7
<i>Udført frivilligt arbejde inden for seneste år</i>								
Månedligt	16,1	10,7	22,2	17,9	21,4	19,1	17,0	19,2

Anm.: Møder: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(). N(mænd) = 7.247, samlet F-test(). N(alle) = 16.132, samlet F-test()

Arbejde: N(kvinder) = 8.883, samlet F-test(*). N(mænd) = 7.244, samlet F-test(). N(alle) = 16.127, samlet F-test()

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 15,7 % deltaget i forenings- og organisationsmøder månedligt inden for det seneste år. Det samme gør sig gældende for 14,7 % af de heteroseksuelle (forskellen er ikke statistisk signifikant). Som tabellen viser, finder vi heller ingen signifikante forskelle, når vi deler op på køn og seksuel orientering.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 19,2 % udført frivilligt arbejde mindst én gang om måneden inden for det seneste år. Det samme gør sig gældende for 17,0 % af de heteroseksuelle (forskellen er ikke statistisk signifikant). Som tabellen viser, finder vi heller ingen signifikante forskelle, når vi deler op på køn og seksuel orientering.

De homo- og biseksuelles samfundsdeltagelse er altså tilsvarende de heteroseksuelles, når det kommer til foreningsarbejde og frivilligt arbejde.

7.1.4 Demokratisk deltagelse

At alle befolkningsgrupper deltager i demokratiske processer, er vigtigt for det demokratiske systems legitimitet og afgørende for at forskellige grupper får mulighed for at påvirke samfundets udformning. I Tabel 7.6 analyserer vi stemmeafgivelse ved folketingsvalg, og hvor mange der er medlem af et politisk parti.

Tabel 7.6 Demokratisk deltagelse, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
<i>Deltagelse ved folketingsvalg i 2019</i>								
Stemte	85,1	80,7	78,0	83,8	83,7	70,3**	84,4	78,1**
Stemte ikke	6,5	9,5	11,2	7,3	5,4	15,3*	6,9	10,4*
Havde ikke stemmeret	8,4	9,8	10,8	8,8	10,9	14,4	8,6	11,5
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Andel, der er medlem af politisk parti	2,7	4,6	5,3	5,1	7,8	9,5	3,9	6,9**

Anm.: Stemt: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(*). N(alle) = 16.133, samlet F-test(**)

Medlem: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(*). N(mænd) = 7.248, samlet F-test(*). N(alle) = 16.133, samlet F-test(***)

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

Til folketingsvalget i 2019 var der blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle 78,1 %, der stemte, 10,4 % der ikke stemte, og 11,5 % der ikke havde stemmeret, mens det blandt de heteroseksuelle var 84,4 %, der stemte, 6,9 % der ikke stemte, og 8,6 % der ikke havde stemmeret. Dermed var der signifikant færre blandt homo- og biseksuelle end blandt heteroseksuelle der stemte og signifikant flere der ikke stemte ved valget. Når vi ser på tallene særskilt for køn og seksuel orientering i Tabel 7.6, er det kun de biseksuelle mænd, der signifikant adskiller sig fra de heteroseksuelle mænd, ved at de i mindre grad stemte.

Når det kommer til partimedlemskab, er 6,9 % af den samlede gruppe af homo- og biseksuelle medlemmer af et politisk parti, mens 3,9 % af den samlede gruppe af heteroseksuelle er det samme (forskellen er signifikant). Sammenhængen er imidlertid ikke så gennemgående, at den slår igennem, når vi deler analysen op på køn og seksuel orientering, hvor vi ingen signifikante forskelle finder mellem homo- og biseksuelle og heteroseksuelle.

7.2 Transpersoners sociale relationer og samfundsdeltagelse

7.2.1 Sociale relationer

Tabel 7.7 viser, hvor ofte respondenterne har haft kontakt med familiemedlemmer og venner. Vi analyserer altså hyppighed, ikke den oplevede værdi af aktiviteterne. Hyppigheden kan være påvirket af covid-19-restriktioner og myndighedernes øvrige anbefalinger i forbindelse med covid-19-smitten. De ciskønnede personer har besvaret spørgeskemaet i efteråret 2020, mens transpersonerne har besvaret spørgeskemaet hen over jul og nytår 2021/2022. Begge perioder var påvirkede af covid-19-situationen, ligesom det seneste år før spørgeskemaundersøgelsen på forskellig måde var påvirket af restriktioner, anbefalinger og tilgængelighed af vacciner.

De respondenter, der har nulevende forældre og udeboende børn, har besvaret, hvor ofte de har tilbragt tid med disse inden for det seneste år. Det fremgår af tabellen, at signifikant færre transpersoner (35,7 %) ser deres udeboende børn eller forældre mindst én gang om ugen end ciskønnede personer (44,0 %). Den samme forskel finder vi også, når vi deler analyserne op på kvinder og mænd.

Også når det handler om kontakthypigheden til øvrig familie, ser vi det samme mønster. En signifikant mindre andel blandt transpersoner end ciskønnede personer ser deres øvrige familie ugentligt (hhv. 11,5 % og 18,0 %).

Kontakthypigheden med venner og bekendte viser, at en signifikant større andel blandt transpersoner end ciskønnede ser venner og bekendte ugentligt. Blandt transpersoner gælder det 47,9 %, mens det blandt ciskønnede personer er 43,2 %. Men samtidig er der også en signifikant større andel blandt transpersoner (22,0 %) end ciskønnede (12,9 %), der angiver, at de sjældent eller aldrig ser venner og bekendte.

Tabel 7.7 Tilbragt tid med familie, venner og bekendte, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
<i>Tilbragt tid med forældre og udeboende børn</i>						
Ugentligt	45,9	34,6***	42,1	36,2*	44,0	35,7***
Månedligt	39,2	39,7	40,4	46,2	39,8	42,2
Sjældnere eller aldrig	14,8	25,7***	17,5	17,6	16,2	22,2***
I alt	100	100	100	100	100	100
<i>Tilbragt tid med øvrig familie</i>						
Ugentligt	16,8	11,5**	19,1	11,4***	18,0	11,5***
Månedligt	46,0	24,6***	44,1	36,8**	45,1	29,9***
Sjældnere eller aldrig	37,2	63,9***	36,8	51,8***	37,0	58,6***
I alt	100	100	100	100	100	100
<i>Venner og bekendte</i>						
Ugentligt	40,7	45,5	45,7	48,6	43,2	47,9*
Månedligt	46,3	25,8***	41,5	33,2**	43,9	30,1***
Sjældnere eller aldrig	13,0	28,7***	12,8	18,1**	12,9	22,0***
I alt	100	100	100	100	100	100

Anm.: Forældre og udeboende børn: N(kvinder) = 9.175, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.083, samlet F-test(). N(alle) = 16.328, samlet F-test(***).

Øvrig familie: N(kvinder) = 9.775, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.830, samlet F-test(***). N(alle) = 17.708, samlet F-test(***).

Venner og bekendte: N(kvinder) = 9.780, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.833, samlet F-test(**). N(alle) = 17.716, samlet F-test(***).

Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

Tabel 7.8 viser, om der er signifikant forskel mellem andelen, der sjældent eller aldrig ser forældre eller udeboende børn, efter at vi i regressionsmodeller har kontrolleret for baggrundskaraktistika og øvrige forhold. Den samlede gruppe af transpersoner er signifikant oftere end de ciskønnede i gruppen, der sjældent eller aldrig ser familie (model 3). Men når vi laver analyserne særskilt for kvinder og mænd, er sammenhængen kun signifikant for transkvinder i forhold til ciskvinder (se model 1) og ikke blandt mændene (se model 2).

Tabel 7.8 Sandsynlighed for at tilbragt tid med forældre/børn 'sjældent eller aldrig' i forhold til 'månedligt', særskilt for kønsidentitet og samlet. 2020/2021. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle, inkl. nonbinære
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	0,123*** (0,030)	0,032 (0,025)	0,082*** (0,019)
Antal personer	9.175	7.083	16.328

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

Tabel 7.9 viser, at der er signifikant forskel mellem andelene, der sjældent eller aldrig ser venner og bekendte, efter at vi i regressionsmodeller har kontrolleret for baggrundskarakteristika og øvrige forhold. Den samlede gruppe af transpersoner er signifikant oftere end de ciskønnede personer i gruppen, der sjældent eller aldrig ser venner og bekendte (model 3). Dette samme gør sig også gældende blandt kvinder og mænd (model 1 og 2).

Tabel 7.9 Sandsynlighed for at tilbragt tid med venner/bekendte 'sjældent eller aldrig' i forhold til 'månedligt', særskilt for kønsidentitet og samlet. 2020/2021. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle, inkl. nonbinære
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	0,176*** (0,029)	0,076*** (0,022)	0,106*** (0,017)
Antal personer	9.780	7.833	17.716

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

7.2.2 Kulturelle aktiviteter

Tabel 7.10 viser, at transpersoner i forhold til ciskønnede personer oftere deltagere i to typer af aktiviteter, dels at tage i biografen, til koncerter, i teatret eller til sportsbegivenheder og lignende, og dels at være på café, bar, restaurant eller diskotek, når vi spørger til, hvor ofte de har været dette inden for det seneste år.

Blandt den samlede gruppe af transpersoner har 80,3 % været i biografen m.m. månedligt inden for det seneste år, mens det samme gør sig gældende for 74,7 % af de ciskønnede.

Blandt den samlede gruppe af transpersoner har 57,3 % været på café m.m. månedligt inden for det seneste år, mens det samme gør sig gældende for 48,9 % af de ciskønnede.

Tabel 7.10 Tilbragt tid med kulturelle aktiviteter eller på restauration, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
<i>Hvor ofte har du været i biografen, koncert, teater eller sport?</i>						
Mindst månedligt	76,3	81,7*	73,1	79,3**	74,7	80,3***
<i>Hvor ofte har du været på café, bar, restaurant eller diskotek?</i>						
Mindst månedligt	48,5	59,3***	49,3	52,8	48,9	57,3***

Anm.: Biograf, koncert, teater eller sport: N(kvinder) = 9.786, samlet F-test(*). N(mænd) = 7.834, samlet F-test(**). N(alle) = 17.721, samlet F-test(***)

Café, bar, restaurant eller diskotek: N(kvinder) = 9.787, samlet F-test(***) N(mænd) = 7.836, samlet F-test(). N(alle) = 17.724, samlet F-test(***) Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

7.2.3 Foreningsliv og frivilligt arbejde

I Tabel 7.11 undersøger vi respondenternes deltagelsehyppighed i to typer af aktiviteter, dels forenings- og organisationsmøder og dels frivilligt arbejde, inden for det seneste år.

Blandt den samlede gruppe af transpersoner har 13,7 % deltaget i forenings- og organisationsmøder månedligt inden for det seneste år. Det samme gør sig gældende for 14,4 % af de ciskønnede (forskellen er ikke statistisk signifikant). Som tabellen viser, finder vi dog en signifikant forskel, når vi deler analysen op på kvinder og mænd. Vi finder, at transmænd signifikant oftere end cismænd deltager i forenings- og organisationsmøder, mens der ikke er signifikant forskel mellem transkvinder og ciskvinder.

Blandt den samlede gruppe af transpersoner har 17,9 % udført frivilligt arbejde månedligt inden for det seneste år. Det samme gør sig gældende for 17,0 % af de ciskønnede (forskellen er ikke statistisk signifikant). Vi finder heller ingen signifikante forskelle, når vi deler op på kvinder og mænd.

Tabel 7.11 Foreningsliv og frivilligt arbejde, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Deltaget i forenings- og organisationsmøder						
Månedligt	11,7	13,6	17,0	11,2***	14,4	13,7
Udført frivilligt arbejde inden for seneste år						
Månedligt	16,1	17,7	17,9	17,3	17,0	17,9

Anm.: Møder: N(kvinder) = 9.784, samlet F-test(). N(mænd) = 7.830, samlet F-test(**). N(alle) = 17.713, samlet F-test().

Arbejde: N(kvinder) = 9.779, samlet F-test(). N(mænd) = 7.826, samlet F-test(). N(alle) = 17.706, samlet F-test(). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

7.2.4 Demokratisk deltagelse

I Tabel 7.12 analyserer vi stemmeafgivning ved folketingsvalg, og hvor mange der er medlem af et politisk parti.

Til folketingsvalget i 2019 var der blandt den samlede gruppe af transpersoner 13,0 %, der ikke stemte. Blandt de ciskønnede var der 7,9 %, der ikke stemte. Forskellen er signifikant – der er altså flere transpersoner, der undlod at stemme til valget. Når vi ser på tallene særskilt for kvinder og mænd, finder vi samme mønster, hvor flere transpersoner end ciskønnede personer undlod at stemme.

Når det kommer til partimedlemskab, er 6,8 % af den samlede gruppe af transpersoner medlemmer af et politisk parti, mens 3,9 % af den samlede gruppe af ciskønnede personer er det samme. Når vi deler op på kvinder og mænd, finder vi kun samme signifikante forskel mellem transkvinder og ciskvinder.

Tabel 7.12 Demokratisk deltagelse, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
<i>Deltagelse ved folketingsvalg i 2019</i>						
Stemte	83,7	78,7*	82,7	76,2**	83,2	77,7***
Stemte ikke	7,8	13,1**	8,1	12,5*	7,9	13,0***
Havde ikke stemmeret	8,5	8,2	9,2	11,4	8,9	9,2
I alt	100	100	100	100	100	100
Andel, der er medlem af politisk parti	2,7	9,4***	5,2	4,4	3,9	6,8**

Anm.: Stemte: N(kvinder) = 9.783, samlet F-test(**). N(mænd) = 7.827, samlet F-test(**). N(alle) = 17.712, samlet F-test(***)

Medlem: N(kvinder) = 9.787, samlet F-test(***) N(mænd) = 7.830, samlet F-test(). N(alle) = 17.718, samlet F-test(***) Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

7.3 Opsummering

Samfundsdeltagelse og sociale relationer

Sociale relationer

Homo- og biseksuelle: Vi finder, at homo- og biseksuelle sjældnere end heteroseksuelle ser forældre og udeboende børn, og i nogen grad også sjældnere ser øvrig familie. Det er særligt homoseksuelle mænd, der, når vi kontrollerer for baggrundskarakteristika, oftere svarer, at de sjældent ser forældre eller udeboende børn i forhold til heteroseksuelle. Når vi kontrollerer for baggrundskarakteristika, såsom alder, ser homo- og biseksuelle deres venner i lige så høj grad som heteroseksuelle. Men når vi opdeler på køn, finder vi, at biseksuelle kvinder signifikant sjældnere ser venner og bekendte, i forhold til heteroseksuelle kvinder.

Transpersoner: Flere transpersoner end ciskønnede personer ser familie sjældent eller aldrig. For samvær med venner og bekendte gør det sig gældende, at flere transpersoner end ciskønnede personer ser venner ugentligt, samtidig med at flere også ser venner sjældent eller aldrig.

Kulturelle aktiviteter

Homo- og biseksuelle: Lige så mange homo- og biseksuelle som heteroseksuelle har brugt kulturelle tilbud som fx biografen. Flere homo- og biseksuelle end heteroseksuelle har været på café og lignende.

Transpersoner: Flere transpersoner end ciskønnede personer har været til kulturelle aktiviteter som fx biograf og været på restauranter som fx café.

Foreningsliv og frivilligt arbejde

Homo- og biseksuelle: Vi finder ingen forskelle i forhold til seksuel orientering, når det gælder deltagelse i forenings- og organisationsmøder samt frivilligt arbejde.

Transpersoner: Vi finder ingen gennemgående forskelle mellem transpersoner og ciskønnede personer i deltagelse i forenings- og organisationsmøder samt frivilligt arbejde. Dog deltager en mindre andel blandt transmænd end cismænd i forenings- og organisationsmøder.

Demokratisk deltagelse.

Homo- og biseksuelle: Færre blandt homo- og biseksuelle end blandt heteroseksuelle stemte til folketingsvalget i 2019, mens flere blandt homo- og biseksuelle end heteroseksuelle er medlem af et politisk parti.

Transpersoner: Andelen blandt transpersoner, der stemte til folketingsvalget i 2019, var mindre end blandt ciskønnede, men en større andel blandt transpersoner end blandt ciskønnede personer er medlem af et politisk parti.

8 Diskrimination og vold

Flere undersøgelser peger på, at gruppen af homo- og biseksuelle og transpersoner oplever minoritetsstress, dvs. at de oplever stresssymptomer som en konsekvens af at leve i et samfund, der ikke anerkender og forstår deres seksuelle præferencer eller kønsidentitet (Bogart et al., 2014), samt at de oplever eksklusion fra hverdagskontekster, usynliggørelse og ureflekterede antagelser og fordomme fra den heteroseksuelle/ciskønnede majoritetsbefolkning. Minoritetsstress er bl.a. forårsaget af mobning, diskrimination og vold. I dette kapitel viser vi forskelle i oplevet vold og diskrimination for homo- og biseksuelle og transpersoner i forhold til heteroseksuelle og ciskønnede.

Flere danske undersøgelser indikerer, at homoseksuelle, biseksuelle og transpersoner oftere end andre oplever diskrimination og vold, men flere af undersøgelserne er begrænset af få personer i undersøgelsesdesignet og har ikke mulighed for at sammenligne med den øvrige befolkning. I flere af disse undersøgelser spørges homo- og biseksuelle, om de har oplevet vold pga. deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Dette indikerer, at de er udsat for en hadforbrydelse, hvor offerets tilhørsforhold til en bestemt gruppe motiverer forbrydelsen.

SEXUS-rapporten (Frisch et al., 2019) er dog baseret på en relativt stor stikprøve, og et centralt resultat i denne rapport er, at en stor andel blandt LGBT-personer udsættes for seksuelle krænkelser. Denne undersøgelse viste, at en betydelig del blandt homo- og biseksuelle oplevede at blive chikaneret, råbt efter, diskrimineret, fysisk og seksuelt forulempet pga. deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. I en rapport fra 2009, som også er baseret på et relativt stort antal homoseksuelle, fandt de, at en betydelig andel homo- og biseksuelle har følt sig diskrimineret pga. seksuel orientering, transkønnethed eller andre grunde – andelen varierede imellem 3 og 22 % (Gransell & Hansen, 2009). Ligeledes fandt denne rapport, at homo- og biseksuelle markant oftere har været udsat for vold eller trusler, end den heteroseksuelle gruppe (Gransell & Hansen, 2009). De samme resultater finder Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen (Johansen et al., 2015).

Offerundersøgelsen for 2020 viser, at godt hvert femte offer for vold angiver, "... at forbrydelsen mod dem helt sikkert var motiveret af racisme, homo- eller transfobi eller offerets (formodede) religiøse overbevisning" (Pedersen et al., 2021).

Når det kommer til seksuelle krænkelser, finder Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen, at flere homo- og biseksuelle er udsat for seksuelle krænkelser. Biseksuelle kvinder er mere udsatte for seksuelle krænkelser end andre kvinder. Blandt mænd er især homoseksuelle mænd udsat for seksuelle krænkelser (Deen et al.,

2018). Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (2009) peger på forskelsbehandling og fjendtlige holdninger til homo- og biseksuelle i hele EU.

8.1 Homo- og biseksuelles oplevelser med diskrimination og vold

8.1.1 Diskrimination

I SHILD-spørgeskemaet præsenteres respondenterne for følgende definition af diskrimination: "Diskrimination finder sted, når folk bliver forskelsbehandlet, fordi de opfattes som forskellige fra andre". Der spørges ind til respondenternes egen vurdering af, hvorvidt de føler, at de er blevet diskrimineret. Respondenterne spørges særskilt til, om de føler, at de er blevet forskelsbehandlet pga. køn, seksuel orientering og udseende, højde eller vægt. Vi beregner derefter andelen, der har oplevet mindst én af de tre former for diskrimination.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 37,8 % oplevet mindst en form for diskrimination pga. køn, seksuel orientering eller udseende m.m. Det samme gør sig gældende blandt 15,7 % af den samlede gruppe af heteroseksuelle (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Det vil sige at homo- og biseksuelle mere end dobbelt så ofte oplever diskrimination som heteroseksuelle. Når vi i Tabel 8.1 opdeler analysen på køn og seksuel orientering, ser vi, at forskellen er stærkt signifikant for alle undergrupper.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle er 22,4 % blevet diskrimineret pga. deres køn. Blandt den samlede gruppe af heteroseksuelle er det samme gældende for 11,0 % (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). De homo- og biseksuelle oplever altså oftere diskrimination pga. køn. Når vi deler analysen op på køn og seksuel orientering, kan vi se, at sammenhængen blandt kvinder er signifikant for både homo- og biseksuelle i forhold til heteroseksuelle. Blandt mændene er forskellen mellem homo- og heteroseksuelle mænd ikke signifikant, mens biseksuelle mænd signifikant oftere end heteroseksuelle mænd oplever diskrimination pga. køn.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 16,5 % oplevet at blive diskrimineret pga. deres seksuelle orientering – denne andel er blandt heteroseksuelle meget lav (0,5 %), hvilket kan skyldes, at heteroseksuelle historisk og i mange kontekster er majoritetskulturen og repræsenterer det, der anses for normaliteten, og derfor oplever en lav grad af diskrimination pga. deres seksuelle orientering. Vores tal viser, at homoseksuelle i højere grad end

biseksuelle oplever diskrimination pga. deres seksuelle orientering. Særligt de mandlige homoseksuelle har ofte oplevet diskrimination pga. seksuel orientering – det gør sig gældende for hele 28,1 % Mere end hver fjerde blandt homoseksuelle mænd har altså oplevet at blive forskelsbehandlet pga. deres seksuelle orientering.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 17,8 % oplevet at blive diskrimineret pga. deres udseende, vægt eller højde. Den samme andel blandt den samlede gruppe af heteroseksuelle er 7,9 % (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Denne forskel gør sig gældende for undergrupperne defineret af køn og seksuel orientering, med undtagelse af homoseksuelle mænd der ikke signifikant oftere end heteroseksuelle mænd oplever diskrimination pga. udseende m.m.

Tabel 8.1 Oplevet diskrimination, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Mindst én form for diskrimination	22,3	41,1***	47,3***	9,5	33,8***	27,5***	15,7	37,8***
Pga. køn	17,3	28,7*	37,2***	5,0	8,1	14,5*	11,0	22,4***
Pga. seksuel orientering	0,3	18,4***	11,3***	0,6	28,1***	9,2**	0,5	16,5***
Pga. udseende	9,6	20,0*	23,4***	6,4	10,1	17,6**	7,9	17,8***
Forskelsbehandlet på arbejdsplads	19,2	19,5	26,1	11,9	12,8	18,9	15,2	18,9

Anm.: Mindst én: N(kvinder) = 8.878, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.242, samlet F-test(***). N(alle) = 16.120, samlet F-test(***).

Pga. køn: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.245, samlet F-test(***). N(alle) = 16.130, samlet F-test(***).

Pga. seksuel orientering: N(kvinder) = 8.884, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.234, samlet F-test(***). N(alle) = 16.127, samlet F-test(***).

Pga. udseende: N(kvinder) = 8.879, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.244, samlet F-test(***). N(alle) = 16.123, samlet F-test(***).

På arbejdsplads (betinget på arbejde): N(kvinder) = 6.708, samlet F-test(). N(mænd) = 5.850, samlet F-test(). N(alle) = 12.613, samlet F-test().

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD, 2020.

De respondenter, der er i beskæftigelse, spørges desuden til, om de inden for det seneste år har oplevet forskelsbehandling på deres arbejdsplads. Der spørges generelt til forskelsbehandling uden at skelne til, hvad grunden er. Det kan altså, ud over køn, seksuel orientering og udseende, også være pga. fx handicap, alder, religion eller etnicitet. I den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 18,9 % oplevet diskrimination på arbejdspladsen. Det samme har 15,2 % af den samlede gruppe af heteroseksuelle oplevet. Forskellen er imidlertid ikke signifikant, og vi finder heller ikke signifikante forskelle, når vi opdeler analysen på undergrupper defineret af køn og seksuel orientering.

Tabel 8.2 viser, at når homo- og biseksuelle oftere end heteroseksuelle oplever diskrimination pga. køn, seksuel orientering eller udseende, så er resultatet robust over for, at vi i regressionsmodeller kontrollerer for baggrundskarakteristika samt uddannelsesniveau og hovedbeskæftigelse. Homo- og biseksuelle oplever signifikant oftere end heteroseksuelle diskrimination.

Tabel 8.2 Sandsynlighed for at have oplevet mindst en form for diskrimination, særskilt for køn og samlet. 2020. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,129** (0,047)	0,223*** (0,042)	
Biseksuel	0,151*** (0,038)	0,151*** (0,046)	
Homo- og biseksuel, samlet			0,173*** (0,022)
Mand			Ref.
Kvinde			0,130*** (0,007)
Antal personer	8.878	7.242	16.120

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn og anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

8.1.2 Vold

I dette afsnit undersøger vi, i hvilket omfang respondenterne har været udsat for vold inden for det seneste år, herunder både fysisk, psykisk og seksuel vold.

Blandt den samlede gruppe af homo- og biseksuelle har 31,1 % oplevet mindst en type af vold. Det samme gør sig gældende for 19,0 % af den samlede gruppe af heteroseksuelle (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Når vi deler analysen op på køn og seksuel orientering, finder vi kun signifikante forskelle på baggrund af seksuel orientering blandt kvinderne og ikke blandt mændene. Som det fremgår af Tabel 8.3, har 30,5 % af de homoseksuelle kvinder og 40,2 % af de biseksuelle kvinder oplevet mindst en form for vold, mens det samme gør sig gældende blandt 19,6 % af de heteroseksuelle kvinder. Når vi deler op på forskellige typer af vold, så er det særligt de biseksuelle kvinder, der signifikant oftere end heteroseksuelle kvinder oplever psykisk og seksuel vold.

Tabel 8.3 Udsat for vold, særskilt for køn og seksuel orientering. 2020. Procent.

	Kvinder			Mænd			Alle	
	Hetero	Homo	Bi	Hetero	Homo	Bi	Hetero	LGB
Mindst én form for vold	19,6	30,5*	40,2***	18,4	25,5	25,9	19,0	31,1***
Fysisk vold	3,9	6,3	7,7	4,6	3,3	6,4	4,2	6,0
Psykisk vold	17,4	25,1	31,9***	16,7	24,7	25,9*	17,0	27,3***
Seksuel vold	3,3	6,9	16,9***	1,4	-	-	2,3	8,4***

Anm.: Mindst én: N(kvinder) = 8.842, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.227, samlet F-test(*). N(alle) = 16.069, samlet F-test(***).

Fysisk: N(kvinder) = 8.885, samlet F-test(*). N(mænd) = 7.247, samlet F-test(). N(alle) = 16.132, samlet F-test().

Psykisk: N(kvinder) = 8.843, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.232, samlet F-test(**). N(alle) = 16.075, samlet F-test(***).

Seksuel: N(kvinder) = 8.874, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.244, samlet F-test(*). N(alle) = 16.118, samlet F-test(***).

Forskellen mellem heteroseksuelle og hhv. homo- og biseksuelle er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$. "-" betyder, at en eller flere celler indeholder for få observationer ($n < 5$) til, at vi afrapporterer.

Kilde: SHILD, 2020.

I Tabel 8.4 afrapporterer vi resultaterne for regressionsmodeller, der undersøger den samlede sandsynlighed for at opleve mindst en form for vold inden for det seneste år. Homo- og biseksuelle har i forhold til heteroseksuelle en signifikant højere sandsynlighed for at opleve vold (se model 3), men analyserne,

der deler op på kvinder og mænd, viser, at det særligt er for homo- og biseksuelle kvinder, at sandsynligheden er signifikant øget. Disse resultater er overordnet de samme, når vi kun kontrollerer for alder og etnicitet.

Tabel 8.4 Sandsynlighed for at have oplevet mindst en form for vold, særskilt for køn og samlet. 2020. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle
Heteroseksuel	Ref.	Ref.	Ref.
Homoseksuel	0,101*	0,039	
	(0,048)	(0,041)	
Biseksuel	0,155***	0,041	
	(0,038)	(0,043)	
Homo- og biseksuel, samlet			0,088***
			(0,021)
Mand			Ref.
Kvinde			0,021**
			(0,008)
Antal personer	8.842	7.227	16.069

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn og anbringelse i barndommen, uddannelse og beskæftigelse.

Note: *** p < 0,001, ** p < 0,01, * p < 0,05.

Kilde: SHILD, 2020.

8.2 Transpersoners oplevelser med diskrimination og vold

8.2.1 Diskrimination

I spørgeskemaundersøgelsen er transpersonerne ligeledes blevet spurgt, om de har følt, at de blev forskelsbehandlet, fordi de blev opfattet som forskellige

fra andre, altså om de har oplevet diskrimination pga. køn, seksuel orientering og udseende, højde eller vægt.

Tabel 8.5 viser, at det blandt den samlede gruppe af transpersoner er 64,3 %, der har oplevet mindst en form for diskrimination pga. køn, seksuel orientering eller udseende m.m. Det samme gør sig gældende blandt 16,6 % af den samlede gruppe af ciskønnede personer (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Det vil sige, at transpersoner næsten fire gange så ofte oplever diskrimination som ciskønnede personer. Når vi i opdeler analysen på kønsidentitet, ser vi, at forskellen mellem transpersoner og ciskønnede personer er stærkt signifikant for både kvinder og mænd.

Tabel 8.5 Oplevet diskrimination, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Mindst én form for diskrimination	22,8	65,2***	10,5	61,0***	16,6	64,3***
Pga. køn	17,6	54,6***	5,2	33,1***	11,3	45,6***
Pga. seksuel orientering	1,0	24,6***	1,4	27,1***	1,2	28,5***
Pga. udseende	10,1	37,1***	6,6	39,5***	8,3	39,7***

Anm.: Mindst én: N(kvinder) = 9.741, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.784, samlet F-test(***). N(alle) = 17.616, samlet F-test(***).

Pga. køn: N(kvinder) = 9.749, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.785, samlet F-test(***). N(alle) = 17.625, samlet F-test(***).

Pga. seksuel orientering: N(kvinder) = 9.758, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.804, samlet F-test(***). N(alle) = 17.652, samlet F-test(***).

Pga. udseende: N(kvinder) = 9.749, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.790, samlet F-test(***). N(alle) = 17.633, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

Blandt den samlede gruppe af transpersoner er 45,6 % blevet diskrimineret pga. deres køn. Blandt den samlede gruppe af ciskønnede personer er det samme gældende for 11,3 % (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Transpersoner oplever altså oftere end ciskønnede personer diskrimination pga. køn. Når vi deler analysen op på kønsidentitet, kan vi se, at særligt transkvinder ofte oplever diskrimination pga. køn – det gør sig gældende for hele 54,6 %, altså for mere end hver anden.

Blandt den samlede gruppe af transpersoner har 28,5 % oplevet, at de er blevet diskrimineret pga. deres seksuelle orientering. Denne andel er blandt ciskønnede personer 1,2 % (forskellen er signifikant, $p < 0,001$).

Blandt den samlede gruppe af transpersoner har 39,7 % oplevet at blive diskrimineret pga. deres udseende, vægt eller højde. Den samme andel blandt den samlede gruppe af ciskønnede personer er 8,3 % (forskellen er signifikant, $p < 0,001$).

Det er altså både pga. køn, seksuel orientering og udseende, at en større andel blandt transpersoner end blandt ciskønnede personer oftere oplever at blive diskrimineret. Resultatet går også igen, når vi opdeler på køn. Blandt transkvinder oplever 54,6 % diskrimination pga. køn. Den tilsvarende andel blandt ciskønnede kvinder er 17,6 % og 33,1 % blandt transmænd. Alle forskelle mellem transpersoner og ciskønnede personer er signifikante ($p < 0,001$).

Tabel 8.6 viser, at når transpersoner oftere end ciskønnede personer oplever diskrimination pga. køn, seksuel orientering eller udseende, er resultatet robust over for, at vi i regressionsmodeller kontrollerer for baggrundskarakteristika samt uddannelsesniveau og hovedbeskæftigelse. Transpersoner oplever signifikant oftere end ciskønnede personer diskrimination, også opdelt på kvinder og mænd.

Tabel 8.6 Sandsynlighed for at have oplevet mindst en form for diskrimination, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle, inkl. nonbinære
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	0,312*** (0,032)	0,433*** (0,029)	0,377*** (0,020)
Antal personer	9.741	7.784	17.616

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

8.2.2 Vold

Transpersoner er også spurgt om, i hvilket omfang de har været udsat for vold inden for det seneste år, herunder både fysisk, psykisk og seksuel vold.

Tabel 8.7 viser, at det blandt den samlede gruppe af transpersoner er 41,8 %, der har oplevet mindst en type af vold. Det samme gør sig gældende for 19,3 % af den samlede gruppe af ciskønnede personer (forskellen er signifikant, $p < 0,001$). Når vi deler op på kvinder og mænd samt forskellige typer af vold, er det tydeligt, at transpersoner gennemgående oftere end ciskønnede personer oplever alle typer af vold, dog med undtagelse af transmænd, der ikke oplever fysisk vold signifikant oftere end cismænd.

Tabel 8.7 Udsat for vold, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Procent.

	Kvinder		Mænd		Alle	
	Cis	Trans	Cis	Trans	Cis	Trans, inkl. nonbinære
Mindst én form for vold	20,3	47,1***	18,3	36,1***	19,3	41,8***
Fysisk vold	4,1	9,5**	4,6	4,7	4,4	7,0**
Psykisk vold	18,1	43,1***	17,0	29,7***	17,5	36,4***
Seksuel vold	3,6	13,3***	1,5	12,2***	2,5	12,6***

Anm.: Mindst én: N(kvinder) = 9.724, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.797, samlet F-test(***). N(alle) = 17.616, samlet F-test(***).

Fysisk: N(kvinder) = 9.780, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.828, samlet F-test(). N(alle) = 17.708, samlet F-test(**).

Psykisk: N(kvinder) = 9.729, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.801, samlet F-test(***). N(alle) = 17.628, samlet F-test(***).

Seksuel: N(kvinder) = 9.767, samlet F-test(***). N(mænd) = 7.823, samlet F-test(***). N(alle) = 17.689, samlet F-test(***). Forskellen mellem cis og trans er testet med t-test for hver kategori, p-værdien er angivet med stjerner.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

Tabel 8.8 viser, at transpersoners signifikant større sandsynlighed for at opleve vold, er robust over for, at vi i regressionsmodeller kontrollerer for baggrundskaraktistika samt uddannelsesniveaue og hovedbeskæftigelse. Transpersoner oplever signifikant oftere end ciskønnede personer vold.

Tabel 8.8 Sandsynlighed for at have oplevet mindst en form for vold, særskilt for kønsidentitet. 2020/2021. Lineære sandsynlighedsmodeller, der afrapporterer parameterestimer, samt standardfejl i parentes.

	Model 1: Kvinder	Model 2: Mænd	Model 3: Alle, inkl. nonbinære
Ciskønnet	Ref.	Ref.	Ref.
Transperson	0,195*** (0,033)	0,091** (0,028)	0,140*** (0,020)
Antal personer	9.724	7.797	17.616

Anm.: Modellerne er kontrolleret for alder, alder kvadreret, etnicitet, parforhold, om man har børn, uddannelse og beskæftigelse. I model 3 indgår kvinder, mænd og nonbinære/andet.

Note: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

Kilde: SHILD 2020, SHILD-TRALE 2021.

8.3 Opsummering

Diskrimination og vold

Diskrimination

Homo- og biseksuelle oplever dobbelt så ofte diskrimination som heteroseksuelle. Hver tredje homo- og biseksuelle har oplevet diskrimination, mens det samme gælder hver sjette heteroseksuelle.

Transpersoner oplever næsten fire gange så ofte diskrimination som ciskønnede personer. 6 ud af 10 transpersoner har oplevet diskrimination.

Vold

Homo- og biseksuelle oplever oftere vold end heteroseksuelle. Den større sandsynlighed skyldes især, at biseksuelle kvinder oftere end heteroseksuelle kvinder oplever psykisk og seksuel vold.

Transpersoner oplever dobbelt så ofte vold som ciskønnede personer. 4 ud af 10 transpersoner har oplevet vold.

Litteratur

- Amilon, A., Østergaard, S.V., & Olsen, R.F. (2021). *Mennesker med handicap: Hverdagsliv og levevilkår 2020*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Black, D., Gates, G., Sanders, S., & Taylor, L. (2000). Demographics of the gay and lesbian population in the United States: Evidence from available systematic data sources. *Demography*, 37(2), 139-154.
- Black, D.A., Makar, H.R., Sanders, S.G., & Taylor, L. (2003). The earnings effects of sexual orientation. *Industrial and Labor Relations Review*, 56(3), 449-469.
- Black, D.A., Sanders, S.G., & Taylor, L.J. (2007). The economics of lesbian and gay families. *Journal of Economic Perspectives*, 21(2), 53-70.
- Bogart, L.M., Revenson, T.A., Whitfield, K.E., & France, C.R. (2014). Introduction to the Special Section on Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender (LGBT) Health Disparities: Where We Are and Where We're Going. *Annals of Behavioral Medicine*, 47(1), 1-4.
- Bonke, J. (2009). *Forældres brug af tid og penge på deres børn*. Odense: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Syddansk Universitetsforlag.
- Carpenter, C.S. (2005). Self-reported sexual orientation and earnings: Evidence from California. *Industrial and Labor Relations Review*, 58(2), 258-273.
- Christensen, A.S.P., Jacobsen, M.H., & Meyer M.K.H. (2019). *Danskernes alkoholvaner 2018*. København: Kræftens Bekæmpelse.
- Deen, L., Johansen, K.B.H., Møller, S.P., & Laursen, B. (2018). *Vold og seksuelle krænkelser: En afdækning af omfang og udvikling af fysisk vold og seksuelle overgreb og omfang af seksuelle krænkelser samt en analyse af erfaringer med digitale seksuelle krænkelser*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (2009). *Homofobi og forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet: Sammenfattende rapport*. Wien: Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder.

- Egede, S.J., Fouchard, J., Frisch, M., & Graugaard, C. (2019). *Danske LGBT-personers møde med almen praksis – udfordringer og muligheder*. Aalborg: Sexologisk Forskningscenter, Klinisk Institut, Aalborg Universitet.
- Elliott, M.N., Kanouse, D.E., Burkhart, Q., Abel, G.A., Lyratzopoulos, G., Beckett, M.K., ... & Roland, M. (2015). Sexual minorities in England have poorer health and worse healthcare experiences: a national survey. *Journal of General Internal Medicine*, 30(1), 9-16.
- Frisch, M., Moseholm, E., Andersson, M., Andresen J.B., & Graugaard, C. (2019). *Sex i Danmark: Nøgletal fra project SEXUS 2017-2018*. København: Statens Serum Institut og Aalborg Universitet.
- Følner, B., Newby, T.M., Kalmark, L.M., & Astrupgaard, S.L. (2019). *LGBT-personers trivsel på arbejdsmarkedet*. København: Als Research.
- Giddings, L., Nunley, J. M., Schneebaum, A., & Zietz, J. (2014). *Birth Cohort and the Specialization Gap Between Same-Sex and Different-Sex Couples*. *Demography* 51(2), 509-534.
- Glintborg D., Rubin K.H., Kristensen S.B.M., Lidgaard Ø., T'Sjoen G., Burgwal A., Hilden M. & Andersen M.S. (2021) Socioeconomic status in Danish transgender persons: a nationwide register-based cohort study. *Endocr Connect.* 10(9):1155-1166.
- Gransell, L., & Hansen, H. (2009). *Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. Udvidet rapport*. København: CASA – Center for Alternativ Samfundsanalyse.
- Graugaard, C., Giraldi, A., Frisch, M., Eplov, L.F., & Davidsen, M. (2015). Self-reported sexual and psychosocial health among non-heterosexual Danes. *Scandinavian Journal of Public Health*, 43(3), 309-314.
- Indenrigs- og Boligministeriet (2021). *Opgørelse vedrørende sager om juridisk kønsskifte*. København: Indenrigs- og Boligministeriet.
- Jennum, P., Bonke, J., Clark, A.J., Flyvbjerg, A., Garde, A.H., Hermansen, K., ... & Zachariae, B. (2015). *Søvn og sundhed*. København: Vidensråd for Forebyggelse.
- Johansen, K.B.H., Laursen, B., & Juel, K. (2015). *LGBT-sundhed: Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner*. København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

- Klawitter, M. (2015). Meta-analysis of the effects of sexual orientation on earnings. *Industrial Relations*, 54(1), 4-32.
- Leppel, K. (2016). The labor force status of transgender men and women. *International Journal of Transgenderism*, 17(3-4), 155-164.
- Lessard, L.M., Puhl, R.M. & R.J. Watson (2020): Gay-Straight Alliances: A Mechanism of Health Risk Reduction Among Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Questioning Adolescents. *American Journal of Preventive Medicine*. 59(2):196-203.
- Lippens, L., Vermeiren, S., & Baert, S. (2021). *The state of hiring discrimination: A meta-analysis of (almost) all recent correspondence experiments*. Bonn: IZA Discussion Paper, No. 14966.
- McNeil, J., Bailey, L., Ellis, S., Morton, J., & Regan, M. (2012). Trans Mental Health and Emotional Wellbeing Study 2012. Scottish Transgender Alliance, September. http://www.gires.org.uk/assets/Medpro-Assets/trans_mh_study.pdf
- Minter, S., & Daley, C. (2003). Trans Realities: A legal needs assessment of San Francisco's transgender communities. *Transgender Law Center*, 4, 1-50.
- Mittleman J. (2022). Intersecting the Academic Gender Gap: The Education of Lesbian, Gay, and Bisexual America. *American Sociological Review*, 87(2), 303-335.
- Pedersen, A.-J.B., Okholm, M.M., & Balvig, F. (2021). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet: Offerundersøgelserne 2005-2020*. København: Justitsministeriet.
- Sansone, D. (2019). LGBT students: New evidence on demographics and educational outcomes. *Economics of Education Review*, 73, 1-7.
- Udenrigsministeriet (2018). *Handlingsplan til fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer*. København: Udenrigsministeriet.
- Verbeek, M.J.A., Hommes, M.A., Stutterheim, S.E., van Lankveld, J.J.D.M., & Bos, A.E.R. (2020). Experiences with stigmatization among transgender individuals after transition: A qualitative study in the Netherlands. *International Journal of Transgender Health*, 21(2), 220-233.

Watson, R.J., Wheldon, C.W, Wichstrøm, L., & Russell, S.T. (2015). Cross-National Investigation of Health Indicators among Sexual Minorities in Norway and the United States. *Social Sciences, 4*(4), 1006-1019.

White, C.R., & Jenkins, D.D. (2017). College students' acceptance of trans women and trans men in gendered spaces: The role of physical appearance. *Journal of Gay & Lesbian Social Services: The Quarterly Journal of Community & Clinical Practice, 29*(1), 41-67.

Xavier, J., Honnold, J. A., & Bradford, J. (2007). *The health, health related needs, and lifecourse experiences of transgender Virginians*. Community Health Research Initiative. Center for Public Policy. Virginia Commonwealth University.

VIVÉ